

Tartalom

I Állásfoglalások, ajánlások és vélemények

ÁLLÁSFOGLALÁSOK

Régiók Bizottsága

Interactio – hibrid ülés – az RB 147. plenáris ülése, 2021.12.1.–2021.12.2.

2022/C 97/01	Állásfoglalás az Európai Bizottság 2022. évi munkaprogramjáról és a Régiók Európai Bizottsága 2022. évi politikai prioritásairól	1
2022/C 97/02	Régiók Európai Bizottsága Állásfoglalása az ifjúság európai évéről szóló javaslatról	7

VÉLEMÉNYEK

Régiók Bizottsága

Interactio – hibrid ülés – az RB 147. plenáris ülése, 2021.12.1.–2021.12.2.

2022/C 97/03	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A jogalkotás minőségének javítása: közös erővel a jobb jogszabályokért	10
2022/C 97/04	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Európai rákellenes terv	17
2022/C 97/05	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtása	21
2022/C 97/06	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A hajléktalanság felszámolása az Európai Unióban – a helyi és regionális nézőpont	26
2022/C 97/07	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A biogazdálkodásra vonatkozó uniós cselekvési terv	30
2022/C 97/08	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Fenntartható kék gazdaság és akvakultúra	36
2022/C 97/09	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A 2020. évi új iparstratégia frissítése: Erősebb egységes piac kiépítése Európa fellendülése érdekében	43

2022/C 97/10	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az Európai Bizottság 2020. évi jelentése a verseny- politikáról	50
2022/C 97/11	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A 2021–2027-es időszakra vonatkozó strukturális és kohéziós alapok nemi dimenziója, különös tekintettel az operatív programok előkészítésére	56

III *Előkészítő jogi aktusok*

Régiók Bizottsága

Interactio – hibrid ülés – az RB 147. plenáris ülése, 2021.12.1.–2021.12.2.

2022/C 97/12	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A mesterséges intelligenciával kapcsolatos európai megközelítés – A mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály (átdolgozott vélemény)	60
--------------	---	----

I

(Állásfoglalások, ajánlások és vélemények)

ÁLLÁSFOGLALÁSOK

RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

INTERACTIO – HIBRID ÜLÉS – AZ RB 147. PLENÁRIS ÜLÉSE, 2021.12.1.–2021.12.2.

Állásfoglalás az Európai Bizottság 2022. évi munkaprogramjáról és a Régiók Európai Bizottsága 2022. évi politikai prioritásairól

(2022/C 97/01)

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA,

tekintettel:

- az Európai Bizottság 2022. évi munkaprogramjára,
- az Európai Bizottság és az RB közötti, 2012. februári együttműködési jegyzőkönyvre,
- az RB-nek a 2020–2025 közötti időszakra vonatkozó prioritásairól szóló állásfoglalására ⁽¹⁾,
- az RB-nek az Európai Bizottság 2022. évi munkaprogramjára vonatkozó javaslatairól szóló állásfoglalására ⁽²⁾, valamint
- az EU 2021. évi éves regionális és helyi barométeréről szóló RB-állásfoglalásra ⁽³⁾;

1. kéri az Európai Parlamentet, a Tanácsot és az Európai Bizottságot, hogy az EU 2022. évi jogalkotási prioritásairól szóló együttes nyilatkozatban vegyék figyelembe az ebben az állásfoglalásban foglalt véleményeket és javaslatokat, és kész hozzájárulni a prioritások végrehajtásához;
2. emlékeztet az Európai Bizottság kötelezettségvállalására, hogy nyomon követi az Európa jövőjéről szóló konferencián megfogalmazódó javaslatokat. Úgy véli, hogy az interaktív többnyelvű digitális platform és a polgári vitacsoportok jó eszközök lehetnek arra, hogy EU-szerte kiépüljön a polgárokkal folytatandó állandó párbeszéd mechanizmusa, és szívesen vállal kulcsszerepet ebben a folyamatban;
3. üdvözli, hogy 2022 az ifjúság európai éve, és elkötelezett amellett, hogy szorosan együttműködjön a többi uniós intézménnyel és valamennyi érintett szereplővel a fiatalok részvételének minden szinten történő előmozdítása érdekében;

Emberközelibb Európa

4. megismétli az Európai Bizottsághoz intézett felhívását, hogy az európai demokráciáról szóló cselekvési tervben felvázolt jogalkotási és nem jogalkotási intézkedések körébe vonja be a regionális és helyi dimenziót, és hangsúlyozza annak fontosságát, hogy megvédjék a helyi és regionális választások integritását, valamint megerősítsék a helyi közösségeket a megkülönböztetés és a dezinformáció elleni küzdelemben;
5. kéri, hogy a médiaszabadság védelmére irányuló jövőbeli jogalkotási kezdeményezés vegye figyelembe a helyi és regionális média helyzetét;

⁽¹⁾ COR-2020-01392-00-00-RES-TRA.

⁽²⁾ COR-2021-02507-00-00-RES-TRA.

⁽³⁾ COR-2021-03857-00-00-RES-TRA.

6. támogatja, hogy az Európai Bizottság a jogállamiság hatékony alkalmazásának garantálására összpontosít, beleértve az uniós jog elsőbbségének elvét, ami a közös politikák gyakorlása során az egyenlő jogok és a jogbiztonság előfeltétele;
7. rámutat, hogy folytatni kell az egyenlőségközpontú Unió megvalósítása érdekében tett erőfeszítéseket, többek között a nők elleni erőszak megelőzését és leküzdését szolgáló új intézkedésekre irányuló javaslatok révén, és ezért elvárja, hogy bevonják az új intézményközi uniós etikai testület létrehozásába;
8. teljes mértékben elkötelezett az „aktív szubszidiaritás” koncepciójának megvalósítása mellett, és ismételten kéri, hogy az Európai Bizottság javaslataiban rendszeresen alkalmazza a szubszidiaritáértékelő táblázatot;
9. támogatja azt a szándékot, hogy az „egy be, egy ki” megközelítéssel csökkentsék a polgárok és a vállalkozások adminisztratív terheit. Mindazonáltal elvárja, hogy ez a gyakorlat megfeleljen az EU gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi normáinak, és hogy bizonyítékokon alapuló szemléletre és a tétlenség költségeinek értékelésére támaszkodjon;
10. megismétli felhívását, hogy felül kell vizsgálni a jogalkotás minőségének javításáról szóló intézményközi megállapodást, valamint az iránymutatásokat és a minőségi jogalkotás eszköztárát, integrálva az európai jogalkotási folyamat többszintű dimenzióját, a szubszidiaritással foglalkozó munkacsoport javaslata szerint;
11. ebben az összefüggésben üdvözli, hogy az Európai Bizottság elkötelezte magát a területi hatásvizsgálatoknak és a vidéki térségekre gyakorolt hatások vizsgálatának megerősítése mellett, hogy jobban figyelembe lehessen venni a különböző uniós területek igényeit és sajátosságait. Hangsúlyozza, hogy a határ menti régiókra is figyelmet kell fordítani. Az RB ezért kéri az Európai Bizottságot annak biztosítására, hogy a bevezető hatásvizsgálatok és a hatásvizsgálatok tartalmazzák az egyes jogalkotási kezdeményezések lehetséges, területileg differenciált hatásainak értékelését; támogatja továbbá a Bizottság azon tervét, hogy 2022-ben nagyszabású konferenciát szervez a minőségi jogalkotásról, különös tekintettel a helyi és regionális dimenzióra, ahogyan azt a jövőállásági platformban is tette;
12. hangsúlyozza az előrejelzés növekvő jelentőségét, amely politikai eszközt kínál a tényeken alapuló hosszú távú perspektívák kidolgozásához számos olyan szakpolitikai területen, ahol a helyi és regionális önkormányzatok kiemelt felelősséggel bírnak, például a gazdaságtámogatás, a demográfia, az éghajlatváltozás hatásainak mérséklésére és az ahhoz való alkalmazkodásra irányuló intézkedések, az oktatás, az egészségügy, a készségek vagy az infrastruktúra területén. megismétli ezért elkötelezettségét amellelt, hogy a helyi és regionális tapasztalatok figyelembevétele érdekében támogatja az Európai Bizottságot a helyi és regionális előrejelzési kapacitások feltérképezésében, mindenekelőtt az éves stratégiai előrejelzési jelentés kapcsán;

Reziliens közösségek kialakítása

13. többszintű platformok és párbeszédrendszer szintű megszervezését kéri annak biztosítása érdekében, hogy a helyi és regionális önkormányzatok strukturált és inkluzív módon vehessenek részt a zöld megállapodás kezdeményezéseinek megtervezésében és végrehajtásában;
14. hangsúlyozza, hogy a zöld átállás hatalmas területi kihívásokkal jár többek között a közlekedési ágazatban, elismeri a gépjárműipari régiók sajátos helyzetét, és többszintű párbeszédet szorgalmaz a gépjárműipar igazságos átmenete érdekében;
15. továbbra is követni fogja a vidéki térségek hosszú távú jövőképének megvalósítását és a zöldebb, intelligensebb és fenntarthatóbb mezőgazdaságra való átállást. A vidékfejlesztési menetrend létrehozásával le kell fektetni az alapot a vidéki térségek irányítási mechanizmusaihoz – amelyek védik a helyi identitást és jellemzőket – és az európai szemeszter vidéki dimenziójára vonatkozó egyértelmű mennyiségi mutatókhoz;
16. támogatja, hogy az emberek és az ökoszisztémák védelme érdekében a szennyezőanyag-mentességi célkitűzés prioritásként szerepeljen, és elvárja, hogy a helyi és regionális önkormányzatokat vegyék figyelembe a készülő szennyezőanyag-mentességi intézkedéscsomagban, mindenekelőtt a megfelelő érdekképviseleti platform és egy uniós regionális eredménytábla felállítása révén;
17. kéri, hogy a műanyagokkal és a körforgásos gazdasággal kapcsolatos jövőbeli javaslatokban vegyék figyelembe az idevágó RB-véleményekben szereplő ajánlásokat, többek között a helyi és regionális önkormányzatok hulladékgyűjtési és -gazdálkodási hatásköreinek középpontba helyezését;
18. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy az éghajlatváltozás elleni küzdelem, az energetikai átállás elősegítése, a környezetvédelem és a zöld megállapodás végrehajtása érdekében mozdítsa elő az űrtechnológia használatát és az adatok helyi szintű hozzáférhetőségét;
19. az épületkorszerűsítési program teljes körű végrehajtásának reményében várakozással tekint az épületek energiateljesítményéről szóló irányelv felülvizsgálata elé, és felkéri az Európai Bizottságot, hogy építsen a Régiók Bizottságával jelenleg folyó megerősített együttműködésre;

20. megismétli, hogy ahhoz, hogy az európai zöld megállapodás sikeres legyen, az energiaunió irányításáról szóló rendelet alapos felülvizsgálatára van szükség, összekapcsolva azt az ENSZ 2030-ig tartó időszakra szóló menetrendjével és a fenntartható fejlődési célok keretével, valamint a zöld megállapodásról több szinten folytatott rendszerszintű párbeszédnek révén a többszintű kormányzás strukturált bevezetésével;
21. üdvözli az energiaár-ingadozások kezelésére szolgáló eszköztárat, és mielőbbi határozott fellépést szorgalmaz az energiaszegénység és az éghajlatváltozással szembeni sebezhetőség ellen;
22. üdvözli a klímaválság és a biodiverzitási válság közötti természetes kapcsolat elismerését. Szorgalmazza, hogy az Európai Bizottság az edinburghi nyilatkozatra építve továbbra is mozdítsa elő a többszintű kormányzást az EU-ban és világszerte, különösen a közelgő UN CBD COP15 és az UNFCCC COP27 keretében. Olyan, óceánokról szóló jogszabályt szorgalmaz, amely a helyi és regionális önkormányzatokat bevonja a tengeri környezet védelmébe;
23. kéri az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra vonatkozó uniós stratégia végrehajtásának megerősítését, az alkalmazkodási küldetésre és az alkalmazkodással kapcsolatos uniós szakpolitika-támogató eszközre építve;
24. üdvözli az Európai Bizottság azon törekvését, hogy elérje a 2030-ig tartó időszakra szóló digitális iránytűben meghatározott célokat, és kéri, hogy a digitális kohéziót a gazdasági, társadalmi és területi kohéziót kiegészítő dimenzióként építsék be az uniós politikákba;
25. sajnálja, hogy helyi és regionális szinten nincsenek megfelelő mutatók a 2030-as digitális évtized céljainak nyomon követésére; ezért ilyen mutatók kidolgozására törekszik;
26. üdvözli az Európai Bizottság kötelezettségvállalását egy olyan, csipekről szóló európai jogszabály elfogadására, ami megfelelően reagál arra, hogy az EU a legmodernebb technológiákkal való ellátottság tekintetében nagymértékben függ a harmadik országoctól;
27. üdvözli az egységes piaci szükséghelyzeti eszközre vonatkozó bejelentett jogi kezdeményezést. Arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a helyi és regionális önkormányzatok frontvonalbeli szerepe tükröződjön javaslatában, különösen az egységes piac zavarainak az olyan területeken való kezelése kapcsán, amelyek erős határokon átnyúló ellátási láncokra és cserékre támaszkodnak;
28. üdvözli az Európai Bizottság azon szándékát, hogy felülvizsgálja az EU versenypolitikáját. Hangsúlyozza, hogy a piac meghatározásának esetleges felülvizsgálatakor gondosan mérlegelni kell, hogy ez milyen mértékben érinti a különböző uniós régiók közötti gazdasági egyensúlyt, valamint a kkv-kat és a fogyasztókat;
29. sajnálja, hogy az Európai Bizottság munkaprogramja nem irányoz elő olyan intézkedéseket, amelyek a zöld megállapodás, a digitalizáció és a dekarbonizáció miatt az európai iparban végbemenő alapvető változásokhoz kapcsolódnak. Ezért azt ajánlja, hogy az Európai Bizottság a jövőbeni iparpolitikáját szorosabban kapcsolja össze az időtállóság biztosításával, és vegye figyelembe a versenyképes regionális ökoszisztémák tanulságait, a kulcsfontosságú alaptermotechnológiák fontosságát, valamint a versenyképesség és a nyitott stratégiai autonómia közötti egyensúly megerősítésének szükségességét;
30. hangsúlyozza, hogy a mesterséges intelligenciára vonatkozó jövőbeli uniós szabályozásokban fontos a polgárok alapvető jogainak védelme, és szintén fontosnak tartja a nagy kockázatú mesterséges intelligencia alkalmazására vonatkozó etikai követelmények szigorítását; üdvözli e tekintetben az Európai Bizottság nyilvános konzultációját a polgári jogi felelősségre vonatkozó szabályoknak a digitális kor és a mesterséges intelligencia jelentette sajátos kihívásokhoz való hozzáigazításáról⁽⁴⁾, és elvárja, hogy ez egy olyan aktualizált keretet eredményezzen, amelynek célja az MI-alkalmazások által okozott károk fogyasztói jogorvoslatának biztosítása;
31. elkötelezett a teljes értékű európai egészségügyi unió létrehozására irányuló, a szubszidiaritás elvét tiszteletben tartó munka mellett, és kéri, hogy az Európai Parlament és a régiók világosabb szerepet kapjanak a létrehozandó Egészségügyi Szükséghelyzet-felkészültségi és -reagálási Hatóságban, valamint az európai egészségügyi adattérben; kifejezetten kéri, hogy a HERA-javaslat részeként és a határokon át terjedő súlyos egészségügyi veszélyekről szóló rendelettervezet keretében vonják be a helyi és regionális önkormányzatokat az egészségügyi szükséghelyzeti tervezésbe és végrehajtásba;

(4) https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12979-Civil-liability-adapting-liability-rules-to-the-digital-age-and-artificial-intelligence/public-consultation_hu.

32. felkéri az Európai Bizottságot, hogy vegye figyelembe a helyi és regionális önkormányzatok szerepét a rákmegelőzésben; készen áll arra, hogy tanácsot adjon egy készülő szűrési ajánlással kapcsolatban, és részt vegyen a végrehajtási folyamatban;
33. megismétli az *új migrációs és menekültügyi paktumról* szóló véleményében foglalt ajánlásokat. A szolidaritáson alapuló és a migrációs áramlások hatékony kezelését biztosító, a Szerződésekben előírt közös migrációs politika csak a kormányzás valamennyi szintjének bevonásával valósítható meg, beleértve a helyi és regionális szintet is;
34. megismétli, hogy belső határok nélküli, jól működő schengeni térségre van szükség. Támogatja a tagállamok és az Európai Bizottság azon erőfeszítéseit, amelyek az EU külső határainak a jogállamiság fenntartása és az emberi jogok tiszteletben tartása melletti védelmére irányulnak;
35. arra kéri az uniós intézményeket, hogy pénzügyileg támogassák azokat a tagállamokat, amelyek sikeresen védik az EU külső határait.
36. hangsúlyozza, hogy a határokon átnyúló bűncselekmények, különösen a terrorizmus és a szervezett bűnözés hatékony kezelése érdekében szorosabb koordinációra, együttműködésre és kulcsfontosságú információk megosztására van szükség a helyi és regionális önkormányzatok, a tagállamok és a bűnüldöző hatóságok között;
37. elvárja, hogy az Európai Bizottság hozzon intézkedéseket az RB azon kérése nyomán, hogy adjanak nagyobb területi „mélységet” az Egyesült Királyság (UK) és az EU közötti kapcsolatnak. Az RB hozzájárul a decentralizált nemzetekkel és az Egyesült Királyság helyi és regionális önkormányzataival folytatott területi együttműködés megkönnyítéséhez és fejlesztéséhez, a kereskedelmi és együttműködési megállapodás intézményi keretein túl is;
38. kéri, hogy az Európai Bizottság nyújtson folyamatos és strukturált támogatást a nyugat-balkáni és az uniós helyi önkormányzatok közötti – különösen a Montenegróval, Észak-Macedóniával és Szerbiával létrehozott konzultatív vegyes bizottságokon, valamint az RB Nyugat-Balkánnal foglalkozó munkacsoportján keresztül folyó – partneri együttműködéshez. üdvözli a nyugat-balkáni helyi önkormányzatoknak nyújtott TAIEX stratégiai támogatás újraindítását;
39. üdvözli az Európai Bizottság folyamatos elkötelezettségét a keleti partnerség iránt, ami különösen abban nyilvánult meg, hogy felkarolta a Keleti Partnerség Közgazdasági Akadémiájának elindításáról szóló RB-javaslatot;
40. megismétli, hogy a déli szomszédsággal kötött, megújított partnerség keretében valamennyi uniós intézménynek úgy kellene tekintenie a helyi és regionális önkormányzatokra, mint a fenntartható fejlődés szempontjából kulcsfontosságú partnerekre, és ezért új dinamikát kellene teremtenie a decentralizációs reformok számára;
41. kéri az Európai Bizottságot, hogy ismerje el, hogy a helyi és regionális önkormányzatok szerepet játszhatnak a harmadik országok békéjéhez és jólétéhez való hozzájárulásban, olyan kezdeményezésekkel, mint a nicosiai kezdeményezés, amely konkrét példája az egyenrangú együttműködésnek;
42. egyértelmű tervet kér az uniós polgári védelmi mechanizmus és annak eszközei melletti hosszú távú kötelezettségvállalásra és azok pénzügyi megerősítésére, mind a katasztrófa megelőzés és -elhárítás, mind pedig a közös veszélyhelyzet-reagálási képesség terén. Szorgalmazza továbbá, hogy az Európai Bizottság a katasztrófakezeléssel kapcsolatos regionális és helyi tapasztalatokat is vegye fel a nemrégiben létrehozott uniós polgári védelmi tudáshálózatba;

Alapvető értékünk, a kohézió

43. hangsúlyozza a kohéziós politika rendkívül fontos szerepét, és ezért kéri, hogy a városok és régiók kapjanak lehetőséget arra, hogy minél jobban kihasználják a Next Generation EU helyreállítási eszközt annak érdekében, hogy megszilárdítsák a kohéziós politika keretében tervezett hosszú távú és fenntartható beruházásaikat;
44. kéri az Európai Bizottságot, hogy a 2022 júliusában esedékes, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz (RRF) végrehajtásáról szóló „felülvizsgálati jelentésben” (a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel szembeni 16. cikk) számoljon be arról, hogyan vonták be a helyi és regionális önkormányzatokat a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek végrehajtási szakaszába. Kéri a partnerség elvének teljes körű tiszteletben tartását és annak érvényesítését az Igazságos Átmenet Alapban és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközben, valamint kéri valamennyi nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terv gyors jóváhagyását;
45. üdvözli, hogy az Európai Bizottság újraindította a gazdasági kormányzás felülvizsgálatát, és úgy véli, eljött az ideje az EU költségvetési kerete újragondolásának, elkerülendő, hogy ismét a közberuházások és a közszolgáltatások legyenek a kiigazítási változók;
46. sajnálja, hogy az Európai Bizottság nem vette fontolóra a 100 %-os társfinanszírozási arány további egy évvel történő meghosszabbítását és a de minimis küszöbérték megemelését a koronavírusra való reagálást célzó, kiterjesztett beruházási kezdeményezés keretében, figyelembe véve a regionális és helyi önkormányzatokat továbbra is sújtó költségvetési megszorításokat;

47. üdvözlí az EU és a legkülső régiók közötti stratégiai partnerség megújítására vonatkozó döntést, amelynek célja, hogy megfelelően figyelembe vegyék a koronavírus-járvány hatásait, és kiigazítsák az uniós támogatást;
48. aggodalmát fejezi ki a partnerségi megállapodások lassú tagállamokbeli jóváhagyása miatt, tekintettel a rendelkezésre álló strukturális alapok alacsony felhasználására, és szoros együttműködést javasol a régiók és az uniós intézmények között a jóváhagyási arány felgyorsítása érdekében, beleértve az operatív programokat is;
49. felkéri az Európai Bizottságot, hogy a befektetői kapcsolatokkal foglalkozó meglévő weboldal mellett hozzon létre egy európai kötvénykibocsátásoknak szentelt internetes portált, amely tartalmazza a Next Generation EU és a Next Generation EU zöldkötvények keretében forgalomba hozott valamennyi kötvény és kereskedelmi értékpapír teljes körűen összesített adatait;
50. hangsúlyozza, hogy a határon átnyúló közszolgáltatások hatékony létrehozásához és kezeléséhez uniós szakpolitikai keretre van szükség; emellett szilárdabb jogi keretre szólít fel annak biztosítása érdekében, hogy az EU határ menti régióiban támogassák a regionális és helyi szereplők közötti együttműködést, minimális normákat garantálva a határokon átnyúló együttműködésre válság esetén a közszolgáltatások megfelelő szintjének fenntartása érdekében;
51. sajnálja, hogy a fenntartható és intelligens mobilitási stratégia 2022-re tervezett számos – mindenekelőtt a kombinált szállítást, a folyami információs szolgáltatásokat és a nemzetközi vasúti közlekedés hatékonyságát érintő – intézkedése nem szerepel az Európai Bizottság munkaprogramjában. Üdvözlí azonban, hogy a „multimodális digitális mobilitási szolgáltatások” szerepelnek a munkaprogramban, és hangsúlyozza, hogy a kollektív tömegközlekedésnek – amelyet gyakran közvetlenül a helyi és regionális önkormányzatok szerveznek meg általános gazdasági érdekű szolgáltatásként – e kezdeményezés középpontjában kell állnia;
52. megismétli, hogy mielőbb meg kell valósítani a szociális jogok európai pillérét, és be kell vezetni a „GDP-n túli” mutatókat a gazdasági, társadalmi és környezeti haladás mérése érdekében, hogy megkönnyítsük a fenntartható jóléti gazdaságra való áttérést;
53. várakozással tekint a minimáljövedelemről szóló ajánlás elé, amely előrelépést jelent az Unió-beli szegénység felszámolása felé, valamint biztosítja a minimálbérekről szóló megfelelő irányelv szükséges nyomon követését;
54. üdvözlí a hajléktalanság elleni küzdelem európai platformjának létrehozását, amelyet egy első lépésnek tekint, válaszul arra, hogy az RB immár évek óta hatékonyabb hajléktalanügyi politikát szorgalmaz;
55. sürgeti az Európai Bizottságot, hogy a készülő európai gondozási stratégiájában megfelelően vegye figyelembe a Régiók Bizottsága által az ápoló és gondozó személyzettel és a gondozási szolgáltatásokkal kapcsolatban a közelmúltban végzett munkát;
56. várakozással tekint az Európai Bizottság oktatási intézkedéscsomagja elé, és kiemelten fontosnak tartja, hogy biztosítsák a szinergiákat és a koherenciát a digitális készségek fejlesztésére irányuló jövőbeli kezdeményezésekkel;
57. üdvözlí a javasolt ALMA-kezdeményezést (Aim, Learn, Master, Achieve), és hangsúlyozza, hogy biztosítani kell, hogy a programra elkülönített források összhangban legyenek a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő EU-beli fiatalok (NEET-fiatalok) jelentős számával;
58. hangsúlyozza, hogy meg kell valósítani az Európai Kutatási Térséget, minden kormányzati szint stratégiai és összehangolt megközelítésén keresztül támogatva a regionális innovációs ökoszisztémákat, és várakozással tekint a regionális EKT-központok koncepciójának az Európai Bizottsággal közös kidolgozása elé;
59. támogatja a Horizont-küldetések végrehajtását mint a társadalmi kihívások kezelése felé tett erőteljes lépéseket, ugyanakkor hangsúlyozza, hogy olyan hatékony, többszintű kormányzati rendszerre van szükség, amely összekapcsolja ezeket a küldetéseket a helyi és regionális fejlesztési stratégiákkal, a Covid utáni helyreállítási intézkedésekkel és a strukturális alapokból nyújtott innovációs finanszírozással;
60. sajnálja, hogy a munkaprogram nem említi az intelligens szakosodást mint olyan alapvető koncepciót, amellyel kezelni lehet az innováció előmozdítására irányuló különböző programok és szakpolitikák szétaprózottságát;

61. sajnálja, hogy az új európai idegenforgalmi stratégiára (2030–2050) vonatkozó javaslata nem szerepel az Európai Bizottság 2022. évi munkaprogramjában; kéri az Európai Bizottságot, hogy terjesszen elő egy új, ambiciózus elképzelést a fenntartható turizmusról, amely figyelembe veszi mind a Covid19 hatását, mind a zöld és a digitális helyreállítást;
62. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást az Európai Bizottságnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Unió Tanácsa szlovén, francia és cseh elnökségének, valamint az Európai Tanács elnökének.

Kelt Brüsszelben, 2021. december 1-jén..

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Apostolos TZITZIKOSTAS

Régiók Európai Bizottsága Állásfoglalása az ifjúság európai évéről szóló javaslatról**Előterjesztő: az EPP, a PES, a Renew Europe, az ECR, az EA és a Zöldek politikai csoportjai**

(2022/C 97/02)

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA,

— tekintettel az ifjúság európai évéről (2022) szóló európai parlamenti és tanácsi határozatra vonatkozó európai bizottsági javaslatra ⁽¹⁾,

1. üdvözli az Európai Bizottság arra irányuló javaslatát, hogy a 2022-es évet az „ifjúság európai évévé” nyilvánítsák, és támogatja a javaslat átfogó célkitűzéseit, amelyek célja a fiatalokat ösztönözni, hogy részt vegyenek a demokratikus és polgári életben, valamint támogatni a fiatalok tehetségfejlesztését, valamint személyes, társadalmi és szakmai fejlődését egy zöldebb, digitálisabb és befogadóbb Unióban;

2. hangsúlyozza, hogy az ifjúság európai évének (2022) lehetőséget kell biztosítania arra, hogy ösztönözzük a fiatalok demokratikus életben való részvételét a részvételi és képvisleti demokrácia megerősítése céljából. Ehhez nem elég tájékoztatást nyújtani nekik az őket érintő szakpolitikákról, de be is kell vonni ezek kialakításába, irányításába és végrehajtásába;

3. e célból hangsúlyozza, hogy a fiatalokat be kell vonni az uniós, nemzeti, regionális és helyi szintű döntéshozatalba, többek között a zöld és digitális átállással kapcsolatos politika terén, ahol érezhetők a generációk közötti különbségek. Különös figyelmet kell fordítani a fiatalok politikai életben való érdemi részvételét akadályozó üveglaponra; ezzel összefüggésben hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatok kulcsszerepet játszanak a fiatalok helyi demokráciában való részvételének előmozdításában, illetve a helyi ifjúsági szervezetek, ifjúsági tanácsok és ifjúsági parlamentek támogatása révén;

4. e tekintetben hangsúlyozza, hogy az Európa jövőjéről szóló konferencia fontos szerepet tölt be mint a közös értékeken alapuló európai identitás és polgárság előmozdítását, valamint az EU demokratikus deficitjének csökkentését szolgáló eszköz; arra kéri az Európai Parlamentet, az Európai Unió Tanácsát és az Európai Bizottságot, hogy biztosítsák a fiatalok által különböző csatornákon, például az Európai Ifjúsági Rendezvényen keresztül tett javaslatok teljes körű figyelembevételét;

5. úgy véli, hogy az ifjúság európai éve hosszú távú örökségének biztosítása és az ifjúságpolitika ágazatokon átívelő jellegének elismerése érdekében az évnek célul kell kitűznie még azt, hogy az ifjúság nézőpontja valamennyi uniós politikai területen, uniós, nemzeti, regionális és helyi szinten is általánosan érvényesüljön;

6. készen áll arra, hogy saját munkája keretében tovább erősítse a fiatal választott politikusok programját, és megossa a program legjobb példáit más érdekelt felekkel; e tekintetben rámutat arra, hogy az RB helyi párbeszédei hatékony eszközt jelentenek az EU politikai programjáról a polgárokkal, különösen a fiatalokkal folytatott nyílt, kétirányú kommunikáció erősítésére, valamint arra, hogy véleményük eljusson az uniós döntéshozókhoz;

7. üdvözli, hogy az inkluzivitás fontos szerepet kap, és elismeri, hogy az ifjúság európai évének célkitűzései csak úgy valósíthatók meg, ha – egyenlő lehetőségek biztosítására törekedve – a legkülönbözőbb háttérű fiatalok szükségleteit és törekvéseit mind figyelembe veszik. Ide értendők a vidéki, a kevésbé fejlett és peremterületekről származó fiatalok, valamint a társadalmilag sokszínű vagy – akár társadalmi-gazdasági háttér, nem, faj, vallás, szexuális irányultság, származás vagy fogyatékoság alapján – kiszolgáltatott helyzetű csoportok;

8. úgy véli, hogy nem szabad, hogy az év a 27 uniós tagállam fiataljaira korlátozódjon, hanem a fiatal migránsokat és a bővítési országokban élő fiatalokat is be kell vonni;

9. úgy véli, hogy az európai évnek lendületet kell adnia a generációk közötti szolidaritás erősítéséhez a fokozottabb társadalmi, gazdasági és területi kohézió, valamint a befogadóbb társadalmak érdekében; ebben a tekintetben kiemeli a – többek között az agyelszívás és az agynerés miatt – területenként jelentősen eltérő, növekvő demográfiai változásokat. Az európai évnek foglalkoznia kell az ilyen változások fiatalokra gyakorolt számottevő hatásával, a generációk közötti szolidaritás és a munkával töltött élet, valamint a város és a vidék közötti megosztottság tekintetében;

⁽¹⁾ COM(2021) 634 final.

10. rámutat, hogy a Covid19-válság jelentős visszaesést okozott a fiatalok számára az oktatás, a foglalkoztatás, a mentális egészség és a pénzügyi jövedelem terén; kéri, hogy az európai év fokozza a fiatalok munkanélküliségének, illetve bizonytalan munkakörülményeinek – beleértve a fizetés nélküli szakmai gyakorlatokat, valamint a lakhatáshoz való hozzáférést – kezelésére irányuló erőfeszítéseket, és hozzon létre számukra új és tisztességes munkahelyeket, ugyanakkor foglalkozzon az időtálló készségek kulcsfontosságú kérdésével;

11. hangsúlyozza, hogy fontos bevonni a helyi és regionális önkormányzatokat és más érdekelt feleket, köztük a magánszektor és a harmadik szektor szerveit a fiatalok munkaerőpiaci integrációját biztosító intézkedések végrehajtásába; úgy véli, hogy az oktatási és képzési rendszereknek jobban össze kell hangolniuk a fiatalok kompetenciáit a munkaerőpiac igényeivel, így könnyítve meg a fiatalok számára a felvértezésükhöz és a szóban forgó folyamatba való bevonásukhoz szükséges készségek és források megszerzését; hangsúlyozza, hogy ezt különösen fontos biztosítani a határokon átnyúló térségek esetében;

12. kéri, hogy fordítsanak különös figyelmet a fiatal vállalkozók támogatására, többek között a finanszírozáshoz való könnyebb hozzáférés révén, különös tekintettel a kis- és középvállalkozásokra és az induló vállalkozásokra, mivel e tekintetben gyakran nehézségekkel szembesülnek, és mozdítsanak elő olyan intézkedéseket, amelyek a vállalatokat a fiatalok felvételére ösztönzik. Felhívja a figyelmet, hogy mennyire fontos már fiatal kortól kezdve oktatni – sok más érték és készség mellett – a vállalkozói ismereteket, az innovációt, a kritikus gondolkodást, a döntéshozást, a bizonytalanság tolerálását, a vezetői készségeket, az együttműködést, a siker és a kudarc elfogadását;

13. reméli, hogy az európai év mérföldkövé válik a szociális jogok európai pillérére vonatkozó cselekvési tervben meghatározott cél elérése szempontjából – amely cél szerint 2030-ig ötmillióval kell csökkenteni a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett gyermekek számát –, és elősegíti az európai gyermekgarancia végrehajtását, amelynek révén a tagállamok tényleges és ingyenes hozzáférést biztosítanak a kora gyermekkori neveléshez és gondozáshoz, az oktatáshoz és az iskolai foglalkozásokhoz, az iskolai napokon legalább egy egészséges étkezéshez, az egészségügyi ellátáshoz, valamint az egészséges táplálkozáshoz és a megfelelő lakhatáshoz;

14. rámutat arra, hogy rendkívül fontos európai beruházásokat biztosítani az oktatásba és a kultúrába, valamint az állampolgári ismeretek oktatásába és a médiatudatosságba, és ez utóbbi kulcsfontosságú ahhoz, hogy a fiatalok biztonságosan navigálhassanak a közösségi (és egyéb) médiában nyújtott információk között, valamint hogy ellenálljanak a dezinformációnak. Másrészt a fentiekkel összhangban európai szintű beruházásokra van szükség a fiatalok által végzett tudományos kutatások terén;

15. megerősíti, hogy – a vasút európai évének folyamánként – együtt kíván működni az Európai Bizottsággal a DiscoverEU kezdeményezés továbbfejlesztése és földrajzilag befogadóbbá tétele érdekében, hogy támogassa a DiscoverEU által ihletett regionális rendszereket, és összekapcsolja ezt az európai városokban és régiókban kínált kulturális eseményekkel és lehetőségekkel;

16. üdvözli, hogy az Európai Bizottság elkötelezett az iránt, hogy tanulmányokat és kutatásokat végezzen a fiatalok helyzetéről az EU-ban; hangsúlyozza, hogy ezeknek az erőfeszítéseknek orvosolniuk kell azt, hogy a fiatalokról nem állnak rendelkezésre helyi és regionális szintű adatok, ami jelentős kihívást jelent a regionális és helyi önkormányzatok számára a hatékony, testre szabott, helyi alapú ifjúsáspolitikák megfelelő megtervezésében és végrehajtásában;

17. üdvözli azt a javaslatot, hogy üléseket szervezzenek a tagállamok által az ifjúság európai évének megszervezésére és végrehajtására kijelölt nemzeti koordinátorok számára, és javasolja, hogy az RB-t megfigyelőként vonják be a nemzeti koordinátorok üléseibe;

18. üdvözli az RB fiatal választott politikusi által az ifjúság európai évről készített ajánlásokat, és felkéri az Európai Bizottságot, hogy ezeket a lehető legnagyobb mértékben vegye figyelembe az ifjúság európai éve tevékenységeinek és kezdeményezéseinek megtervezése és végrehajtása során;

19. elismeri, hogy az „Európa Ifjúsági Fővárosa” díj olyan kezdeményezés, amely erősíti a fiatalok szerepvállalását, teljes mértékben elismeri a szerepüket, és felhívja a figyelmet szükségleteikre és törekvéseikre európai és helyi szinten; ezért úgy véli, hogy törekedni kell arra, hogy az Európa Ifjúsági Fővárosa és az ifjúság európai éve kiegészítsék egymást, hogy kölcsönösen megerősítsék egymás hatékonyságát és hatókörét;

20. hangsúlyozza, hogy az Európai Bizottság által az ifjúság 2022-es európai évére elkülönített költségvetésnek az Erasmus+-on és az Európai Szolidaritási Testületen kívüli uniós programok jelentős kötelezettségvállalását is magában kell foglalnia, a meglévő projektek végrehajtásának veszélyeztetése nélkül. Ezenkívül a helyi és regionális önkormányzatok számára 2022-ben és azt követően is finanszírozási lehetőségeket kell biztosítani a helyi ifjúsági kezdeményezések támogatására irányuló projektekhez;

21. sürgeti az Európai Parlamentet és az Európai Unió Tanácsát, hogy mielőbb jussanak megállapodásra az ifjúság európai évéről annak érdekében, hogy a tevékenységek 2022 januárjától megkezdődhessenek;
22. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást az Európai Bizottságnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Unió Tanácsa szlovén, francia és cseh elnökségének, valamint az Európai Tanács elnökének.

Kelt Brüsszelben, 2021. december 2-án.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Apostolos TZITZIKOSTAS

VÉLEMÉNYEK

RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

INTERACTIO – HIBRID ÜLÉS – AZ RB 147. PLENÁRIS ÜLÉSE, 2021.12.1.–2021.12.2.

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A jogalkotás minőségének javítása: közös erővel a jobb jogszabályokért

(2022/C 97/03)

Előadó:	Piero Mauro ZANIN (IT/EPP), Friuli-Venezia Giulia régió elnöke és közgyűlésének tagja
Referenciadokumentum:	A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A jogalkotás minőségének javítása: közös erővel a jobb jogszabályokért Brüsszel, 2021.4.29. COM(2021) 219 final

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

Az uniós helyreállítás támogatása minőségi jogalkotással

- hangsúlyozza, hogy az EU „minőségi jogalkotás” rendszerét az OECD a világ egyik legfejlettebb szabályozási megközelítésének tekinti, lévén szó olyan rendszerről, amely minőségi és a jövő próbáit kiálló jogszabályokat tud előállítani, melyek megfelelnek az Európai Unió előtt álló, a környezeti, digitális és társadalmi átalakulással kapcsolatos fő kihívásoknak;
- egyértelműen azzal, hogy az uniós jogszabályoknak hozzáadott értéket kell teremteniük, minimálisra kell csökkenteniük az adminisztratív terheket és az adott jogszabály célkitűzéseivel arányos szinten kell tartaniuk őket, egyértelműnek és átláthatónak kell lenniük, és meg kell, hogy feleljenek a szubszidiaritás és az arányosság elvének;
- alapvetően fontosnak tartja, hogy a „minőségi jogalkotás” rendszere integrálja az Európai Unión belüli többszintű kormányzás dimenzióját, mivel az európai jogszabályokat a tagállamok, a régiók és a helyi önkormányzatok hajtják végre: az uniós szabályok végrehajtásáért felelős összes kormányzati szint bevonása nélkül nem születhet olyan minőségi jogszabály, amely alkalmas a közös célok megvalósítására. Ezzel összefüggésben azt javasolja az Európai Bizottságnak, hogy a politikai ciklus során kezelje prioritásként a többszintű kormányzás munkamódszerén alapuló együttműködést a regionális és a helyi önkormányzatokkal, különösen a jogalkotói hatáskörrel rendelkezőkkel;
- megállapítja, hogy a demokratikusan megválasztott regionális és helyi önkormányzatok még mindig csak korlátozott befolyással rendelkeznek a végrehajtandó uniós jogszabályok meghatározására: ezeknek és az RB-nek, amely a szóban forgó önkormányzatok uniós szintű intézményi képviselője, nagyobb szerepet kell kapniuk az európai kormányzati rendszerben;
- üdvözlő, hogy az Európai Bizottság megerősíti a Szerződéses örökérett betöltött szerepét, az uniós jog hatékonyabb érvényesítésére összpontosít, és több lépést is fontolgat ennek érdekében, és támogatást kínál a tagállamoknak, a régióknak és a településeknek a közösségi jog tényleges és helyes alkalmazásához. A magasabb fokú és hatékonyabb végrehajtás „A jogalkotás minőségének javítása: közös erővel a jobb jogszabályokért” programot is előmozdítja;

6. kéri az Európai Bizottságot, hogy tárja fel, miként lehetne a regionális parlamenteket szorosabban bevonni az uniós politikai döntéshozatali folyamatokba, például úgy, hogy hivatalosan bekapcsolják őket a korai előrejelző mechanizmusba, vagy a „sárga” és „piros lapos” rendszert kiterjesztik a regionális parlamentekre, hogy így azok pozitívan járulhassanak hozzá az aktív szubszidiaritás fejlesztéséhez ⁽¹⁾;
7. úgy véli, eljött az ideje annak, hogy közös erővel törekedjünk a jobb jogszabályokra, alulról építkező megközelítést alkalmazva, és közelítsük egymáshoz a minőségi jogalkotás eszközeit – amelyek közül sok eleve hagyományosan a régiókhoz tartozik – olyan módon, hogy ezek kompatibilisek legyenek egymással, megosztva a bevált gyakorlatokat és a rendelkezésre álló adatokat;
8. üdvözli az Európai Bizottság azon szándékát, hogy konzultációkon keresztül jobban bevonja a polgárokat az európai politikák kialakításába, ám arra ösztönzi az Európai Bizottságot, hogy ennek megvalósítása során építsen arra is, hogy a helyi és regionális önkormányzatok és az RB képes a polgárok aggodalmainak meghallgatására, közvetítésére és továbbadására;
9. egyetért azzal, hogy a politikai cselekvésnek alapos elemzéseken és tudományos bizonyítékokon kell alapulnia, amelyek képesek szisztematikusan felmérni a fellépés többek között gazdasági, társadalmi, nemi és környezeti hatásait;
10. támogatja az Európai Bizottság azon szándékát, hogy a fenntartható fejlődési célokat integrálja az uniós és politikai döntéshozatali folyamatokba, többek között a fenntartható fejlődésre vonatkozó javaslatok elemzésének és kommunikációjának javításával. Megjegyzi, hogy a fenntartható fejlődési célok végrehajtását nem veszélyeztethetik az adminisztratív és szabályozási terhek, és a végrehajtás során ugyanúgy figyelembe kell venni a fenntartható fejlődés gazdasági, társadalmi, nemi és környezeti dimenzióit. Erre szólítja fel a tagállamokat és a regionális és a helyi önkormányzatokat is;
11. egyetért azzal, hogy a jelentős károkozás elkerülésének elvét minden ágazatban alkalmazni kell az EU hosszú távú, 2050-ig szóló stratégiája ⁽²⁾ és a 2030-ig tartó időszakra szóló menetrend ⁽³⁾ szerint; kéri, hogy a helyi és a regionális önkormányzatokat vonják be az erőforrások tervezésébe és kezelésébe, hiszen a környezetvédelemre, az éghajlatra, a szociális ügyekre és az energiára vonatkozó politikák végrehajtásának élvonalában vannak. Emlékeztet az RB *európai klímarendeletről* szóló véleményére ⁽⁴⁾, és javasolja a tételek költségeinek mérlegelését, a fellépés hiányának ugyanis hosszú távú, jelentős és nem azonnal észlelhető következményei lehetnek;
12. felkéri az Európai Bizottságot, a tagállamokat és a regionális és helyi önkormányzatokat, hogy hozzanak olyan egymással összeegyeztethető szabályokat, amelyek elháríthatják azokat az akadályokat és bürokratikus nehézségeket, amelyek a helyreállítás lelassításával veszélyeztetik a polgárok jóllétét. Kéri az Európai Bizottságot, hogy támogassa a régiókat, különösen a határokon átnyúló és kevésbé fejlett régiókat a közös jogszabályok előmozdításában, a határ menti és sérülékeny területek, például az európai területi társulások (ETT) közötti együttműködés tapasztalataiból kiindulva;
13. felszólítja az uniós intézményeket, a tagállamokat és a regionális és helyi önkormányzatokat, hogy valamennyien hajtásák végre a szubszidiaritással és az arányossággal foglalkozó munkacsoport ajánlásait, és tegyenek „kevesebbet hatékonyabban” ⁽⁵⁾; kéri a szóban forgó ajánlásoknak a járványból levont tanulságok alapján történő frissítését, a zöld, a digitális és a szociális átmenet célkitűzéseinek frissítését, valamint az igazságosabb, ellenállóbb és egyenlőbb gazdaságok és társadalmak kiépítését a Next Generation EU keretében;
14. felszólít továbbá a jogalkotás minőségének javításáról szóló intézményközi megállapodásnak, valamint az iránymutatásoknak és a minőségi jogalkotás eszköztárának az európai jogalkotási folyamat többszintű dimenziójának integrálásával történő felülvizsgálatára, a szubszidiaritással foglalkozó munkacsoport javaslata ⁽⁶⁾ szerint. Hangsúlyozza, hogy fontos a minőségi jogalkotás eszközeivel kapcsolatos ismeretek és azok használatának terjesztése a tagállamok és a regionális és helyi önkormányzatok, különösen a jogalkotói hatáskörrel rendelkező önkormányzatok körében; kéri, hogy tegyenek meg mindent a nyelvi aspektus, a terminológia egységesítése és a helyes fordítás érdekében, ezek ugyanis kulcsfontosságúak ahhoz, hogy minden kormányzati szinten meg lehessen valósítani a minőségi jogalkotás közös célkitűzéseit;

⁽¹⁾ RB-vélemény a következő tárgyban: *Minőségi jogalkotás: helyzetfelmérés és elkötelezettségünk fenntartása*, CDR 2579/2019.

⁽²⁾ https://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/2050_hu.

⁽³⁾ https://ec.europa.eu/international-partnerships/sustainable-development-goals_en.

⁽⁴⁾ <https://cor.europa.eu/hu/our-work/Pages/OpinionTimeline.aspx?opId=CDR-1361-2020>.

⁽⁵⁾ A szubszidiaritással, az arányossággal és a „kevesebbet hatékonyabban” megközelítéssel foglalkozó munkacsoport jelentése, https://ec.europa.eu/info/files/report-task-force-subsidiarity-proportionality-and-doing-less-more-efficiently_hu.

⁽⁶⁾ 8. sz. ajánlás.

Közös erőfeszítés

15. egyetért azzal, hogy nincs minőségi jogszabály a korábbi jogszabályok eredményeinek figyelembevétele nélkül; hangsúlyozza, hogy sok régió értékelési záradékokat iktatott be jogszabályaiba annak érdekében, hogy biztosítsák a jogszabályok hatásaival kapcsolatos adatok rendelkezésre állását: elismeri, hogy a közös hozzájárulási nyilvántartásban összegyűjtött adatok megosztása minden európai, nemzeti, regionális és helyi intézmény felelőssége;

16. tudomásul veszi egy közös jogalkotási portál létrehozásának hasznosságát, és azt javasolja, hogy kommunikációs kezdeményezések útján arra minden tagállamban hívják fel a figyelmet;

17. úgy véli, hogy a helyi és regionális önkormányzatok weboldalai elősegíthetik, hogy az Európai Bizottság nyilvános konzultációi nagyobb nyilvánosságot kapjanak a véleményezési felhívások terjesztése és adott esetben a stabil kapcsolati hálózatok támogatása révén, annak érdekében, hogy összegyűjtsék a végfelhasználóktól származó kéréseket és kérelmeket, akik hozzájárulása elengedhetetlen a növekedés és a fejlődés célkitűzéseinek megvalósításához;

Jobb kommunikáció az érdekelt felekkel és a nyilvánossággal

18. üdvözliz az Európai Bizottság azon szándékát, hogy tovább javítja a konzultációkat, és célzottabbá, egyértelműbbé és könnyebben használhatóvá teszi őket, többek között kiegyensúlyozottabb, strukturáltabb, kevésbé technikai jellegű és könnyen érthető kérdőívek révén; nagyra értékeli a nyilvános konzultációknak és ütemterveknek az „Ossza meg velünk véleményét!” portál egységes „véleményezési felhívásának” keretében történő összevonását. Hangsúlyozza, hogy a kérdőíveket egy időben minden uniós nyelvre le kell fordítani annak érdekében, hogy mindenhol és minden szinten lehetővé tegyék az érdekeltek részvételét;

19. azt ajánlja, hogy sajátos jellegük miatt gyakrabban folytassanak célzott konzultációkat a helyi és regionális önkormányzatokkal. Azt javasolja, hogy az Európai Bizottság konzultáljon az RB-vel az olyan javaslatokkal kapcsolatos nyílt konzultációk és ütemtervek kidolgozása során, amelyek jelentősen befolyásolják a szubnacionális kormányzati szinteket, és az RB révén vonja be a helyi és regionális önkormányzatokat az Európai Bizottság éves munkaprogramjairól szóló decentralizált és szisztematikus tájékoztatási kampányba;

20. úgy véli, hogy az Európa jövőjéről szóló konferencia kiváló lehetőséget kínál a polgárokkal folytatott párbeszédre; emlékeztet *A helyi és regionális önkormányzatok a polgárokkal folytatott állandó párbeszédben* című véleményére, és ismét hangsúlyozza, hogy az Európa jövőjéről szóló konferenciát lehetőségnek kell tekinteni arra, hogy újragondoljuk és megreformáljuk az EU működését és a polgárai által az EU-ról alkotott véleményt⁽⁷⁾. Megerősíti, hogy az RB-nek az Európa jövőjéről szóló konferencia egyik főszereplőjének kell lennie, valamint hogy meg kell erősíteni a helyi és regionális önkormányzatok – különösen a jogalkotói hatáskörrel rendelkezők – szerepét az EU demokratikus működésében és az európai politikák területi dimenziójában;

21. hangsúlyozza, hogy elő kell mozdítani a polgárok részvételét az uniós politikai döntéshozatalban; ennek kapcsán emlékeztet egy olyan páneurópai párbeszédhálózat (CitizEN) létrehozására vonatkozó javaslatára, amely a polgárok önkéntes részvételén alapul, és amely az Európa jövőjéről szóló konferencia során tesztelve olyan strukturált mechanizmust vezethet be, amely képes biztosítani a polgárok megfelelő tájékoztatását és bevonását, ösztönözve hosszú távú politikai kötelezettségvállalásukat;

Nagyobb átláthatóság

22. javasolja a jogalkotási folyamat legszélesebb körű átláthatóságát, ami biztosítja a polgárok számára, hogy minden jogalkotási javaslat kapcsán teljes mértékben hozzáférjenek a rendelkezésre álló adatokhoz, észrevételekhez, tanulmányokhoz és értékelésekhez;

23. úgy véli, hogy az RB-nek a háromoldalú megbeszélésekhez kapcsolódó dokumentumokhoz való hozzáférése – feltéve, hogy az EUMSZ 307. cikke értelmében már véleményt adott ki vagy éppen akkor készít véleményt a szóban forgó javaslatról – alapvető fontosságú lenne annak értékeléséhez, hogy az ezeken az üléseken megvitatott változtatások regionális vagy helyi szempontból relevánsak-e, és indokolják-e új vélemény kidolgozását. A hozzáférés lehetővé tenné az RB számára, hogy betöltse szerepét mint tanácsadó szerv, és biztosítaná a Szerződések RB-re vonatkozó rendelkezéseinek hatékonyságát vagy hatékony érvényesülését;

24. felkéri az Európai Bizottságot, hogy hozzon létre kapcsolatokat az adatbázisok, nyilvántartások, archívumok és portálok között, beleértve a MIDAS-t is, és hogy konkrét kommunikációs és képzési kezdeményezések révén terjessze az ezekre vonatkozó ismereteket a nyilvánosság körében, az RB-n és a regionális és helyi önkormányzatok szövetségein keresztül is;

(7) Rb-velemény: *A helyi és regionális önkormányzatok a polgárokkal folytatott állandó párbeszédben*, <https://cor.europa.eu/hu/our-work/Pages/OpinionTimeline.aspx?opId=CDR-4989-2019>.

25. üdvözli az Európai Bizottság arra irányuló terveit, hogy javítsa a nyilvános konzultációkat és az ilyen konzultációkra adott visszajelzések kezelését. Jelenleg nem világos, hogy az Európai Bizottság miként rangsorolja a konzultációkra adott egyedi válaszokat, pedig erre mindenképpen szükség lenne az érintett terület demokratikus átláthatóságához. Az Európai Bizottságnak jogalkotási javaslatai előterjesztésekor minden esetben kiemelten figyelembe kell vennie a konzultáció tárgyát képező területekért felelős regionális közigazgatási szervek észrevételeit;

Új eszközök a további egyszerűsítésért és tehercsökkenésért

26. egyetért azzal, hogy itt az ideje, hogy nagyobb figyelmet fordítsunk arra, hogy a jogszabályok milyen hatást fejtenek ki a helyi és regionális önkormányzatokra, az emberekre, a családokra és a vállalkozásokra, különösen az Európa gazdasági szövétét alkotó mikro-, kis- és középvállalkozásokra azok költségei és terheinek növekedése szempontjából;

27. kéri az Európai Bizottságot, hogy az „egy be, egy ki” megközelítés alkalmazása során, amellyel az Európai Bizottság célja, hogy a jogalkotási javaslatokból eredő új terheket azzal ellensúlyozzák, hogy csökkentik az azonos ágazatban már meglévőket, biztosítsa, hogy a bevezető hatásvizsgálatok és a hatásvizsgálatok tartalmazzák az egyes jogalkotási kezdeményezések lehetséges, területileg differenciált hatásainak értékelését is; elvárja, hogy e megközelítés alkalmazásakor tartsák meg a jogszabályok célkitűzéseit, valamint az EU magas szintű gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi normáit. Elvárja továbbá, hogy a terhek mérésére és csökkentésére alkalmazott módszertanok tényeken alapuló megközelítésre támaszkodjanak, és figyelembe vegyék az adminisztratív terheket és a tétlenség következményeit, hogy a későbbiekben a politikai döntéshozók közös örökségévé váljanak minden szinten, és végigkísérjék a jogalkotási javaslatokat a jóváhagyási folyamat során, egészen a nemzeti, regionális és helyi szintű végrehajtásig;

28. hangsúlyozza, hogy az új európai jogalkotási kezdeményezéseknek uniós hozzáadott értéket kell teremteniük, továbbá úgy véli, hogy alapvetően fontos lenne biztosítani, hogy a javasolt intézkedések és kötelezettségek egyszerűek legyenek, és hatékonyan és eredményesen lehessen őket alkalmazni az elfogadott politikai célok elérése érdekében. Fokozott átláthatóságot és elszámoltathatóságot, valamint a vállalkozásokra, különösen a kis- és középvállalkozásokra (kkv-k) nehezedő adminisztratív terhek csökkentését szorgalmazza. Hangsúlyozza, hogy az EU-nak célként kell kitűznie a vállalkozásokra nehezedő általános uniós szabályozási terhek csökkentését;

29. hangsúlyozza, hogy a kisvállalkozói intézkedéscsomag nyomán néhány állam és régió már bevezetett egyes módszereket a jogszabályok miatt a vállalkozásokra nehezedő terhek felmérésére; ösztönzi a kompenzációs intézkedésekre, eszközökre, módszerekre és összegyűjtött adatokra vonatkozó bevált gyakorlatok cseréjét;

30. a terhek csökkentése és a folyamatok egyszerűsítése érdekében mindenképpen be kell ruházni olyan digitális megoldások elfogadásába, amelyek korszerűsíteni tudják a közigazgatási rendszereket, hozzáigazítva azokat a termelő ágazatok tempójához és igényeihez;

31. arra kéri az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy támogassák a vállalkozásokat, különösen a mikro-, kis- és középvállalkozásokat az ahhoz szükséges beruházások során – beleértve a képzéseket, továbbképzéseket és átképzéseket is –, hogy alkalmazkodjanak az ágazatra vonatkozó európai jogszabályok által előírt szabványokhoz;

32. elismeri, hogy szükség van olyan szabályozási felülvizsgálatra és egyszerűsítésre, amely megszünteti a jogszabályok végrehajtásának akadályait, többek között határokon átnyúló szinten is, és hatékonyabbá, átláthatóbbá és érthetőbbé teszi a jogszabályokat a végfelhasználók számára, legyen szó polgárokról vagy vállalkozásokról; ezért gratulál a 2020-as éves terhelési felmérésben végzett munkához, amely a jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. évi intézményközi megállapodással összhangban tükrözi a terhek csökkentése és a jogszabályok egyszerűsítése érdekében hozott intézkedéseket;

33. támogatja a célravezető és hatékony szabályozást ellenőrző program (REFIT) célkitűzését, amelyet most megerősítenek a Fit for Future (Fit4F) platform létrehozásával; nagyra értékeli az RB megerősített szerepét a platformon belül, ugyanis az RB három képviselővel rendelkezik az irányítócsoportban, amely részben az RB által a korábbi REFIT platform irányításával és hatékonyságával, valamint a RegHub hálózattal (az uniós szakpolitikák végrehajtásának felülvizsgálatát célzó regionális központok hálózata) kapcsolatosan felvetett aggályokkal is foglalkozik; ismét hangsúlyozza, hogy támogatja a Fit4F platformot, és elkötelezte magát amellett, hogy fokozza az együttműködést az Európai Bizottsággal; emlékeztet arra, hogy az RB ideális helyzetben van ahhoz, hogy szisztematikusan összegyűjtse a helyi és regionális önkormányzatok hozzájárulásait, tagjai, hálózatai és más célzott kezdeményezések, például a RegHub révén⁽⁸⁾;

⁽⁸⁾ Regionális központok hálózata az uniós politikák végrehajtásának felülvizsgálatára, <https://cor.europa.eu/hu/our-work/Pages/network-of-regional-hubs.aspx>.

34. kiemeli azt a hozzáadott értéket, amelyet a RegHub az érdekelt felekkel folytatott konzultációk révén az európai jogszabályok végrehajtásának hatásaival foglalkozó európai adatbázis fejlesztésében teremt; kiemeli, hogy a RegHub az információk terjesztése és a bevált gyakorlatok cseréjét, valamint a fejlődés és az eredmények értékelését elősegítő környezet megteremtése révén az uniós jogszabályok végrehajtását is támogatja. Megállapítja, hogy az egyszerűsítés folyamatossága és következetessége érdekében hasznos lehet aktiválni a RegHub hálózatot azon irányelvekre és rendeletekre, amelyekkel kapcsolatban már megtörtént a konzultáció és a felülvizsgálat, ezen jogszabályok végrehajtásának támogatása érdekében. Kéri az Európai Bizottságot, hogy fontolja meg a RegHub mint a minőségi jogalkotás eszköze fejlesztéséhez és konszolidációjához nyújtott hosszú távú pénzügyi támogatás lehetőségét;

35. alapvető fontosságúnak tartja a régiók, tartományok és városok RegHubban való részvételének lehetőség szerinti kiterjesztését, és felkéri a tagállamokat is, hogy használják fel a hálózatot az adatok és információk adott területről történő beszerzésére szolgáló rendszerek megvalósítására;

Az eszköztárunk javítása

36. úgy véli, hogy a világiárványból levont egyik tanulság az, hogy minél hamarabb fel kell ismerni a hasonló jelenségekre utaló jelzéseket, és olyan azonnali választ kell biztosítani, amellyel legalább a legpusztítóbb hatások enyhíthetők; hangsúlyozza, hogy a döntéshozóknak teljes körű és naprakész tudományos adatokkal kell rendelkezniük a kihívásoknak megfelelő stratégiák kialakításához; ismét kiemeli, hogy szoros és állandó együttműködésre van szükség a tudományos és a kutatói közösséggel;

37. reméli, hogy a stratégiai tervezésnek a politikai döntéshozatalba való integrálására vonatkozó módszertant a minőségi jogalkotás eszköztárában határozzák meg, figyelembe véve a helyi és regionális perspektívát. Emlékeztet arra, hogy a helyi és regionális önkormányzatok és az RB ideális helyzetben vannak ahhoz, hogy hozzájáruljanak a stratégiai tervezéshez;

38. kéri az Európai Bizottságot, hogy a közös jogalkotási portál létrehozásakor vegye figyelembe az RB hozzájárulásait, ideértve a véleményeket, a területi hatásvizsgálatokat, a RegHub jelentéseit, valamint a jogalkotási javaslatokról és felülvizsgálatokról szóló tanulmányokat és dokumentációkat is; kéri továbbá az Ossa meg velünk véleményét! portál technikai fejlesztéseiben való részvétel lehetőségét annak érdekében, hogy az RB hozzájárulhasson a helyi sajátosságok jobb megismeréséhez, és megkönnyíthesse a helyi és regionális önkormányzatok hozzáférését;

39. reméli, hogy az Európai Bizottság egyértelműbbé fogja tenni a politikák hatásainak területi jellegét azáltal, hogy felülvizsgálja a minőségi jogalkotásra vonatkozó iránymutatásokat, és frissíti az eszköztárat az eszközök és módszerek tekintetében, általában a hatások és különösen a területi hatásvizsgálatok azonosítása érdekében, biztosítva az eszközök kellő rugalmasságát, hogy különböző kontextusokban és minden szinten használhatók legyenek;

40. emlékeztet arra, hogy többek között a vidéki hatásvizsgálat, a városi hatásvizsgálatok és a határokon átnyúló hatásvizsgálatok fogalma mind a területi hatásvizsgálat tágabb fogalmi körébe tartozik, és hogy a fogalmi differenciálás nem szabad, hogy ellentétes legyen a terület jellemzőin és a konkrét adatokon alapuló politikák kidolgozásának céljával;

41. nagyra értékeli az Európai Bizottság (és különösen a Közös Kutatóközpont, valamint a Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság) és az ESPON ETT-programjának a területi hatások értékelése módszertani eszközeinek továbbfejlesztése érdekében tett folyamatos erőfeszítéseit. Javasolja, hogy ha a teljes körű területi hatásvizsgálatra nincs is lehetőség, vagy azt irrelevánsnak tekintik, végezzenek más típusú hatásvizsgálatot a meglévő statisztikai adatok által lehetővé tett legmagasabb szintű térbeli részletezettséggel;

42. megismétli, hogy a területi szempontok figyelmen kívül hagyása kedvezőtlenül érinti a politikai döntéshozatal minőségét. Ha nincs elegendő számú szubnacionális adat sok fontos indexben és eredménytáblában (mint pl. a DESI index – Digital Economy and Society Index – a szociális eredménytábla, a fenntartható fejlődési célok), valamint ha hiányoznak vagy elégtelen minőségűek az európai intézmények szubnacionális előrejelzési elemzései, az káros és tartós hatással lehet az Unió egészére, a területek közötti kohézió szellemére és az egyes polgárok életére. A minőségi jogalkotásra vonatkozó iránymutatásoknak és eszköztárnak ezért egyértelmű jelzéseket kell adnia, és hasznos eszközöket kell biztosítania ahhoz, hogy a területi hatásvizsgálatokat széles körben használják a szakpolitikai ciklus során, biztosítva, hogy más (társadalmi, gazdasági, környezeti vagy egyéb) hatásvizsgálatokat is végezzenek szubnacionális szinten;

43. javasolja, hogy vonják be fokozottabban a regionális és a helyi önkormányzatokat annak érdekében, hogy a területi hatásvizsgálatok számára hozzáférhetővé tegyék az európai szinten nem könnyen elérhető adatokat és információkat. Felkéri az Európai Bizottságot, hogy – a RegHubon és az RB-n keresztül – a helyi és regionális önkormányzatokat tájékoztassa a területi hatásvizsgálatok elvégzésének különböző modelljeiről, például az ESPON által kidolgozott modellekről; ez elősegíti az értékelési kultúra kialakítását, valamint a bizonyítékokon és a területi megközelítésen alapuló politikai döntéshozatalt az átültetés és végrehajtás során is a többszintű kormányzás munkamódszerére alapozva;

44. hangsúlyozza, hogy a jogalkotási javaslatokra vonatkozó hatásvizsgálatok esetleges hiányát fontos megindokolni, különösen az adott esetben területi hatással bíró javaslatok esetében;

45. egyetért a munkacsoport ajánlásaival⁽⁹⁾ a szubszidiaritás aktív alkalmazását illetően, mivel a polgárokhoz legközelebbi szinten hozott döntések hozzájárulnak a fellépések láthatóságának és az Unió demokratikus legitimitációjának a megerősítéséhez. Felkéri az Európai Bizottságot, hogy a szubszidiaritás vizsgálata során vegye figyelembe az Unióban meglévő decentralizált működési formákat, beleértve az adózást is, mivel a szóban forgó ellenőrzésnek a különböző kormányzati szintek közötti hatáskörmegosztáson kell alapulnia;

46. arra kéri a társjogalkotókat és a tagállamokat, hogy rendszeresen használják a szubszidiaritásértékelő táblázatot; a regionális parlamenteket is arra ösztönzi, hogy használják ezt a táblázatot, amikor ellenőrzik, hogy az uniós jogalkotási javaslatok megfelelnek-e az EUMSZ 2. jegyzőkönyve szerinti szubszidiaritási elvnek;

47. arra biztatja az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy a zöld és digitális átmenet céljainak elérése érdekében, a beavatkozások koherenciájára tekintettel a döntéshozatali folyamat minden szakaszában vonják be a helyi és regionális önkormányzatokat a szakpolitikák kidolgozásába, a jogalkotástól a tervek és a programok, valamint a városokat és a régiókat leginkább érintő szakpolitikák kidolgozásáig és végrehajtásáig, úgy európai – konzultációk, valamint előzetes és utólagos értékelések során –, mint nemzeti szinten. A munkacsoport⁽¹⁰⁾ ajánlásaival összhangban javasolja a következőket: a többszintű kormányzás munkamódszere alapján aktualizálják azt, hogy az államok milyen módszerekkel vonják be a régiókat a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terveknek, valamint a zöld, digitális és társadalmi szempontból igazságos átállást szolgáló zöld megállapodás céljainak a végrehajtásába;

48. üdvözlözi az értékelések minőségének független ellenőrzések révén történő javítására tett erőfeszítéseket, és üdvözlözi a Szabályozói Ellenőrzési Testület létrehozását⁽¹¹⁾, amely állandó jellege, új összetétele és a megbízatás meghosszabbítása folytán részben eloszlatja az RB által a hatékonyságával kapcsolatosan felvetett aggályokat. Ismételten kéri, hogy a testületbe legyenek fel egy az RB által kijelölt állandó tagot. Felkéri az Európai Bizottságot, hogy tegye hozzáférhetővé a testülethez eljuttatott értékelések és hatáselemzések tervezeteit annak érdekében, hogy hatékonyabban értékelni és irányítani lehessen az RB által a minőségi jogalkotásra vonatkozó programhoz tett hozzájárulásokat. Felkéri a testületet, hogy fontolja meg a RegHub végrehajtási jelentéseinek felhasználását a jogalkotási javaslatok vizsgálatához, és rámutat arra, hogy az RB kész megerősíteni a testülettel való együttműködését;

Kulcsszerepben a végrehajtás

49. vállalja, hogy valamennyi területi adatgyűjtési és -elemzési eszközét és módszerét egyetlen csomagban összefoglalja a helyi és regionális önkormányzatok számára, ideértve a RegHub-konzultációkat is, ezáltal jobban összekapcsolva ezeket az Európai Bizottság minőségi jogalkotásra vonatkozó eszköztárával és az Európai Parlament kutatási szolgálatának eszközeivel; arra ösztönzi az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy terjesszék ki a regionális és helyi önkormányzatokra az ezekben az eszközökben az irányelvek átültetésére, a rendeletek végrehajtására, valamint az uniós szabályok helyes alkalmazására vonatkozóan biztosított támogatási intézkedéseket;

50. a szubszidiaritási munkacsoport által megfogalmazottakkal⁽¹²⁾ összhangban azt ajánlja a regionális és helyi önkormányzatok számára, hogy működjenek közre a nemzeti végrehajtási tervek elkészítésében, amelyek hozzáadott értékkel bírhatnak az Európai Bizottság terveihez képest;

⁽⁹⁾ A szubszidiaritással, az arányossággal és a „kevesebbet hatékonyabban” megközelítéssel foglalkozó munkacsoport jelentése, https://ec.europa.eu/info/files/report-task-force-subsidiarity-proportionality-and-doing-less-more-efficiently_hu.

⁽¹⁰⁾ 4. sz. ajánlás.

⁽¹¹⁾ Vélemény: A minőségi jogalkotásra vonatkozó uniós program, <https://cor.europa.eu/hu/our-work/Pages/OpinionTimeline.aspx?opId=CDR-4129-2015>.

⁽¹²⁾ A szubszidiaritással, az arányossággal és a „kevesebbet hatékonyabban” megközelítéssel foglalkozó munkacsoport 5. sz. ajánlása.

51. egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy a tagállamok és a régiók figyelmét fel kell hívni a túlszabályozás jelenségére, és amennyiben az európai jogszabályok végrehajtásakor nemzeti szinten nélkülözhetetlennek tekintik a kiegészítő szabályozást, a jogalkotás minőségének javításáról szóló intézményközi megállapodásban foglaltaknak megfelelően ⁽¹³⁾ javasolja a szóban forgó elemek átültetési jogi aktusok vagy kapcsolódó dokumentumok révén történő azonosítását. A túlszabályozás elkerülése érdekében ajánlott továbbá az úgynevezett „gold plating” mellőzése, különösen a megosztott irányítás alá tartozó programok végrehajtásakor és a nemzeti közbeszerzési szabályozásokban.

Kelt Brüsszelben, 2021. december 1-jén.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽¹³⁾ A megállapodás (43) bekezdése.

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Európai rákellenes terv

(2022/C 97/04)

Előadó:	Birgitta SACRÉDEUS (SE/EPP), Dalarna régió közgyűlésének tagja
Referenciaszöveg:	A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak – Európai rákellenes terv COM(2021) 44 final

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

1. emlékeztet arra a kinyilvánított célkitűzésére, hogy „prioritást kap[jon] az egészségügy európai szintű előtérbe helyezése, valamint a regionális és helyi önkormányzatok támogatása a rák és a járványok elleni küzdelemben, a határokon átnyúló egészségügyi együttműködésben és az egészségügyi rendszerek modernizálásában”⁽¹⁾;
2. megjegyzi, hogy bár az egészségügyi politika elsősorban a tagállamok felelősségi körébe tartozik, az EU kiegészítheti és támogathatja a nemzeti intézkedéseket, és jogszabályokat fogadhat el bizonyos területeken, miközben biztosítja a szubszidiaritás és az arányosság elvének betartását, és figyelembe veszi az egyes tagállamokban meglévő eltérő egészségügyi struktúrákat és nemzeti preferenciákat is;
3. kiemeli, hogy az egészségügyi politika elsődlegesen továbbra is a tagállamok felelőssége. Mindazonáltal az Európa jövőjéről szóló konferencia keretében uniós szinten folytatott viták során át kell gondolni az egészségügy terén meglévő hatásköröket;
4. arra kéri az uniós szerveket, hogy gondoskodjanak arról, hogy a jövőbeli európai egészségügyi unió jogi kerete vegye figyelembe a helyi és regionális önkormányzatok közegészségügyi felelősségét, mivel a 27 tagállamból 19 úgy döntött, hogy a helyi és regionális önkormányzatokra ruházza az elsődleges felelősséget az egészségügyi ellátás terén. Ugyanakkor a tagállamok egészségügyi stratégiáinak tükrözniük kell a régiók sajátos szükségleteit, és a lehető legnagyobb mértékben támogatniuk kell a helyi és regionális önkormányzatok egészségügyi ellátás javítására irányuló erőfeszítéseit;
5. megjegyzi, hogy a rák egyértelműen hatalmas fenyegetést jelent az EU polgáira és egészségügyi rendszereire nézve, mivel 2020-ban Unió-szerte 2,7 millió embert diagnosztizáltak rákkal, és 1,3 millióan haltak meg a betegségben (a Közös Kutatóközpont becslései, 2020); külön megemlíti az uniós népesség várható előregedését és következésképpen a rákkal diagnosztizált betegek számának növekedését, mivel az idősök körében gyakoribb a rákos megbetegedések előfordulása;
6. rámutat annak kockázatára, hogy a Covid19-válságot a rákkal kapcsolatos válság követheti, mivel 2020-ban a Covid19-válság miatt jóval kevesebb rákszűrésre, diagnózisra és kezelésre került sor, emiatt sokak állapota rosszabbodott, és halmozódnak az elmaradások a diagnosztika terén, ami még sokáig nagy számú rákos megbetegedést fog eredményezni. Az Európai Rákintézetek Szervezete (OEIC) által végzett felmérés szerint 1,5 millió rákbeteggel kevesebb részesült kezelésben, valamint 100 millió rákszűrés maradt el a világjárvány miatt. Míg körülbelül egymillió rákbeteg esetében nem kerülhetett sor diagnózis felállítására, minden második európai rákbeteg nem kapta meg a szükséges sebészeti kezelést, illetve kemoterápiát. Közülük ötből egy még mindig vár ezekre a kezelésekre;
7. vitát szorgalmaz arról, hogy miként lehetne javítani a polgárok egészségügyi ismereteit annak érdekében, hogy a betegek kiküszöbölhessék vagy csökkenthessék a kockázati tényezőknek való kitettséget, optimális döntéseket hozhassanak a megelőzés, a diagnózis és a kezelés alternatívái tekintetében, támogassák saját egészségügyi ellátásukat, és több lehetőséget kapjanak a független életre; a helyi és regionális önkormányzatok e vitába történő bevonását kulcsfontosságúnak tartja ahhoz, hogy erősödjenek az emberek egészségüggyel kapcsolatos ismeretei az EU-ban;

⁽¹⁾ HL C 440., 2020.12.18., 131. o.

Európai rákellenes terv

8. határozottan támogatja az Európai Bizottság által az európai rákellenes tervben választott megközelítést, amely a betegség minden szakaszát figyelembe veszi a megelőzéstől, a korai felismeréstől, a diagnózistól és a kezeléstől – kiemelt figyelmet fordítva a veszélyeztetett népességre, például az idősekre – a rákos betegek és túlélők életminőségéig;
9. hangsúlyozza a rákellenes terv jelentőségét, amely fontos stratégia a megnövekedett számú rákos megbetegedések jelentette kihívás kezelésére, valamint az ártalmak megszüntetésére vagy enyhítésére irányuló megelőzés, a korai felismerés, a diagnózis és a kezelés biztosítására, továbbá az érintettek és hozzátartozóik életminőségének javítására;
10. üdvözli az európai rákellenes terv azon célját, hogy a lehető legjobban kihasználják az egészségügyi és tudományos adatok megosztására és a digitalizációra vonatkozó lehetőségeket; üdvözli továbbá, hogy a jövőbeli európai egészségügyi adattér lehetővé fogja tenni mind a rákbetegek, mind az egészségügyi szolgáltatók számára, hogy az EU-ban határon átnyúlóan biztonságosan lehívják és megosszák az elektronikus egészségügyi adatokat a megelőzés és kezelés céljából. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy ezek az adatok helyi és regionális szinten is rendelkezésre álljanak;
11. hangsúlyozza továbbá, hogy elő kell mozdítani egy olyan palliatív ellátási stratégia kidolgozását, amely multidiszciplináris gondozást biztosít, és amely nemcsak az érintett személy, hanem a gondozók és a velük élő hozzátartozók számára nyújtott támogatást és ellátást is magában foglalja. A rákkal diagnosztizált gyermekek esetében ha a betegség lefolyása ronthatja az életminőséget és a várható élettartamot, az ellátást célzottan képzett szakembereknek kell végezniük;
12. támogatja az Európai Bizottság kezdeményezését a Rákkutatási Tudásközpont létrehozására irányulóan, amelynek célja a rákkal kapcsolatos tudományos és technológiai kezdeményezések uniós szintű koordinációjának megkönnyítése, mint például az adatok nemzeti ráknyilvántartásokon keresztüli gyűjtése, a rákbetegek egészségügyi adataikhoz való hozzáférése és azok továbbításának lehetősége, vagy a mesterséges intelligencia használata a rákszűrés minőségének javítása érdekében;
13. dicséretes kezdeményezésnek tartja a tudásközpontot, amelyet azonban ki kell terjeszteni a ritka terápiák koordinálására és a ritka rákos megbetegedések kezelésére, valamint a rákban szenvedő időseknek az egyénre, és nem csupán a daganat jellemzőire összpontosító, személyre szabott gyógykezelési stratégia keretében való kezelésére;
14. hangsúlyozza, hogy a rákszűrésnek és -diagnosztikának kell az európai rákellenes terv középpontjában állnia, mivel a WHO szerint a rákos megbetegedések 30–50 %-a és rengeteg haláleset is megelőzhető a korai diagnózis és a rákos betegek jobb ellátása révén;
15. hangsúlyozza azoknak az intézkedéseknek a fontosságát, melyek kiemelik az egészséges életmód előnyeit, és az olyan kulcsfontosságú kockázati tényezők kezelésére irányulnak, mint a dohányzás, a káros alkoholfogyasztás, az elhízás és a mozgáshiány, a környezetszennyezés, valamint a rákkeltő anyagoknak, a sugárterhelésnek és különböző fertőzéseknek való kitettség. Támogatja továbbá a megelőzés és az ártalomcsökkentés előnyeinek kiemelését célzó intézkedéseket;
16. úgy véli, hogy a környezetszennyezésnek és a rákkeltő anyagoknak való kitettséggel kapcsolatos ismeretek előmozdítására irányuló intézkedéseket össze kell hangolni a „Bolygónk egészségessé tétele mindenki számára – Út a szennyezőanyag-mentes levegő, víz és talaj felé” című uniós cselekvési tervvel (COM(2021) 400 final) és „A vegyi anyagokra vonatkozó fenntarthatósági stratégia a toxikus anyagoktól mentes környezetért” című közleménnyel (COM(2020) 667 final), hogy a rákellenes terv céljainak megvalósítása során szinergiákat lehessen elérni;
17. úgy véli, hogy a gazdaság a helyi és regionális önkormányzatokkal együtt fontos szerepet játszik az egészséges életmód előmozdításában, valamint a környezetszennyezésnek és a rákkeltő anyagoknak való kitettség csökkentésében;
18. üdvözli, hogy az Európai Bizottság intézkedéseket tervez egy „dohánymentes generáció” létrejövele érdekében, és hasonló célok kitűzésére szólít fel az alkoholfogyasztás csökkentésére irányulóan is; támogatja azt a javaslatot, hogy a fogyasztási cikkek címkéjén kötelező legyen feltüntetni a tápanyagtartalmat, az alkoholtartalmú italok címkéjén pedig az egészségügyi figyelmeztetéseket;
19. szorosabb együttműködésre szólít fel az egészségügyi és szociális szolgáltatók között, különösen helyi és regionális szinten, hogy felhívják az emberek figyelmét az egészséges életmódra, és tájékoztassák őket arról, hogyan csökkenthetik a rákos megbetegedések kockázatát. Jelenleg az egészségügyi költségvetéseknek csupán 3 %-át fordítják egészségfejlesztésre és betegségmegelőzésre;
20. üdvözli a 2021-ben induló „egészséges életmód mindenkinek” kampányt, amelynek célja, hogy előmozdítsa a testmozgást és az egészséges táplálkozást, és ezzel hozzájárul a rákellenes terv céljaihoz, valamint a WHO által javasolt, folyamatban lévő „egészséges időskor évtizedéhez”;

21. üdvözli az Európai Bizottság azon célkitűzését, hogy a felvilágosítás fokozása révén kiterjeszti a lányok és fiúk humán papillomavírus elleni oltására irányuló kampányokat, és ösztönzi, hogy mind a fiúknak, mind pedig a lányoknak kötelező jelleggel védőoltást kínáljanak fel a HPV ellen, mivel ez drasztikusan csökkentheti a méhnyakrák, valamint egyes száj-, garat- és gégerákfajták előfordulását;
22. dicséretesnek tartja az emlőrák, a vastagbélrák és a méhnyakrák célzott szűrését. Ha azonban a tudományos kutatások és a költség-haszon elemzések indokolják, mielőbb meg kell fontolni, hogy ezt a célzott szűrést kiterjesszék más rákos megbetegedésekre, például a prosztatarákra és a tüdőrákra is. Nemcsak a rák minél korábbi diagnosztizálására van szükség, hanem egy jól működő infrastruktúra és ellátási lánc kiépítésére is;
23. felhívja a figyelmet a rák előfordulása és a rák miatti halálozások terén a tagállamok között és tagállamokon belül megfigyelhető nagy különbségekre, és hangsúlyozza, hogy lakóhelytől függetlenül minden embernek azonos jogot kell biztosítani a szakszerű ellátáshoz, diagnózishoz és kezeléshez, valamint a gyógyszerekhez való hozzáféréshez;
24. bírálja a rák előfordulására és a rák miatti halálra vonatkozó regionálisan lebontott adatok hiányát, amelyek szükségesek a tendenciák azonosításához és/vagy a rákszűrés és -kezelés terén mutatkozó egyenlőtlenségek kezeléséhez; arra kéri az Európai Bizottságot, hogy mielőbb tegye közzé a tervezett, a betegség megelőzésének és kezelésének javítását szolgáló Rákegyenlőtlenségi Regisztert;
25. arra kéri a tagállamokat, hogy egészségügyi rendszereiken belül vizsgálják felül a rákterápiákat a hozzáférés, a költségek fedezése, a visszatérítés, az egészségbiztosítási járulékok és a fizetendő önrész terén mutatkozó egyenlőtlenségek csökkentése érdekében;
26. felhívja a figyelmet a „szabványosított terápia” rendszerére, amelyet egyes tagállamokban (pl. Svédországban és Dániában) bevált gyakorlatként vezettek be a diagnosztizálására és a kezelés mielőbbi megkezdése érdekében;
27. üdvözli a rákkutatásra helyezett fokozott hangsúlyt, valamint a stratégia és a Horizont Európa keretében a rákra vonatkozó kutatási megbízás közötti kapcsolatot. Ezzel az életmentés érdekében kiaknázhatók a digitalizációban és az olyan új eszközökben rejlő lehetőségek, mint a rákgyógyászatbeli képzőképzésre vonatkozó európai kezdeményezés vagy a kiterjesztett európai rákinformációs rendszer;
28. rámutat a kutatás és az innováció terén megvalósuló gyors fejlődés révén a személyre szabott – nemcsak a daganat molekuláris jellemzőire, hanem a daganatos személy jellemzőire is összpontosító – orvoslásban rejlő lehetőségekre, amely az egyes betegekhez és ráktípusokhoz jobban igazodó, személyre szabott, innovatív diagnosztikai és kezelési módszereket és rákmegelőzési stratégiákat tesz lehetővé;
29. üdvözli a komplex rákközpontok uniós hálózatának létrehozását, amely megkönnyíti a határokon átnyúló együttműködést és a betegek mobilitását, javítja a minőségbiztosítással alátámasztott diagnosztikához és kezelésekhöz való hozzáférést, valamint megkönnyíti a képzést, a kutatást és a klinikai vizsgálatokat;
30. kéri a tagállamokat, hogy az OECI előírásainak megfelelően mozdítsák elő tagállamonként legalább egy rákközpont akkreditációját;
31. javasolja, hogy a határon átnyúló egészségügyi ellátásról szóló irányelv rendelkezzen a rákszűrések határon átnyúló biztosításával, a képző eljárások és kezelések az állandó tartózkodási helytől eltérő tagállamban történő elvégzésével kapcsolatos normákra vonatkozó ajánlásokról;
32. hangsúlyozza, hogy a gyógyszerellátási hiány régóta problémát jelent az egészségügyben, a Covid19-világjárvány alatt pedig tovább súlyosbodott; rámutat arra, hogy az alapvető gyógyszerek biztosításának vagy az innovációknak az összefüggésében sürgős intézkedésekre van szükség a generikus és biohasonló gyógyszerek elérhetőségének előmozdítása érdekében⁽²⁾;
33. üdvözli azt a javaslatot, hogy vizsgálják meg a gyógyszerek újrapozicionálásának lehetőségét, e tekintetben azonban hangsúlyozza, hogy elegendő klinikai bizonyítékot kell nyújtani a gyógyszerek hatékonyságáról és a betegek biztonságáról, figyelembe véve a túlélésen túl az idősebb betegek számára különösen fontos egyéb kimeneteket is. Ez nemcsak a betegek számára fontos, hanem az egészségügyi ágazat és a költségviselők számára is, hogy véleményt formálhassanak az új terápiák alkalmazásáról; emlékeztet arra, hogy a gyógyszerek megfizethető ára előfeltétele annak, hogy a betegek megkapják a szükséges gyógyszeres kezeléseket, és hogy az egészségügyi rendszerek hosszú távon fenntarthatóak maradjanak;
34. javasolja, hogy vizsgálják meg annak lehetőségét, hogy kiterjesszék az EU közös közbeszerzési rendszerét, közös ártárgyalásokat folytassanak, és stratégiai tartalékot hozzanak létre a rákgyógyszerek számára is. Ennek során figyelembe kell venni a tagállamok, valamint a régiók eltérő igényeit és a különböző társadalmi-gazdasági körülményeket;

(2) <https://webapi2016.COR.europa.eu/v1/documents/cor-2020-05525-00-00-ac-tra-hu.docx/content>.

35. kéri, hogy „a személyes adatok tárolásának megszüntetéséhez való jog” biztosítása kerüljön bele az európai jogszabályokba. A bankoknak és biztosítótársaságoknak nem lenne szabad nyilvántartaniuk a rákos betegek és túlélők kórtörténetét, hogy a betegek és túlélők méltányos módon hozzáférhessenek pénzügyi szolgáltatásokhoz;
36. üdvözli a „ráktúlélők intelligens kártyájára”, valamint a túlélők hatékonyabb és fenntarthatóbb segítő és utókövetési hálózataira irányuló javaslatot az egészségügyi személyzet és a betegek közötti kommunikáció és/vagy koordináció javítása érdekében, különös tekintettel a betegek saját tapasztalataira is;
37. rámutat arra, hogy sok ember a rák diagnózisát és a kezdeti kezelést követően hosszú ideig továbbra is fizikai és mentális problémákkal küzd, különösen a funkcionális és kognitív romlás miatt, amelyet az idősebbek a rákkezeléssel kapcsolatban hosszú ideig tapasztalhatnak. Ezért fontos megérteni, hogy az egyén hogyan reagál a kezelésre saját legyengült szervezetének függvényében, és alapvető fontosságú az idős rákbetegek ellátására olyan modelleket kidolgozni, amelyek elősegítik a betegek állapotának átfogó felmérését és a saját kapacitásuk becslésére szolgáló eszközök használatát. Azt is fontos megérteni, hogy miként hat a kezelés a mentális egészségre, hogy hatékonyabban és ehhez az információhoz minden téren alkalmazkodva lehessen megszervezni az egészségügyi ellátást és a rehabilitációt;
38. hangsúlyozza, hogy a rákbetegeknek a nem hivatásos gondozók, például szülők és családtagok általi támogatása és gondozása szükséges, de ugyanakkor megterhelő is. Ezért helyi szociális támogatási intézkedéseket kell hozni a nem hivatásos gondozók munka és magánélet közötti egyensúlyának javítása érdekében;
39. felszólít arra, hogy a hozzátartozókat, különösen a családtagokat célzó valamennyi kezdeményezésben fordítsanak figyelmet a gyermekek érdekeire is, és a gyermek jogairól szóló ENSZ-egyezménnyel összhangban vegyék figyelembe a testvérek helyzetét és sajátos szükségleteit;
40. üdvözli, hogy az Európai Bizottság ráirányítja a figyelmet a gyermekkori rákra, de az időskori rákra is figyelmet kellene fordítania, amely a gyermekkori rákbetegségtől eltérő jellemzőkkel bír. A rák elleni tervet azonban olyan kezdeményezésekkel kell kiegészíteni, amelyek előmozdítják az uniós tagállamokban a minőségbiztosítással alátámasztott nyomkövetési nyilvántartások kidolgozását. Fontos annak biztosítása is, hogy a felügyeleti szervek, mint az Európai Gyógyszerügynökség (EMA), folyamatosan hozzájuthassanak a gyógyszerek hatásosságára és mellékhatásaira vonatkozó adatokhoz;
41. úgy véli, hogy a felnőtt ráktúlélőkről szóló javasolt tanulmánynak foglalkoznia kell azokkal a körülményekkel és akadályokkal is, amelyek a fiatal ráktúlélők az iskolákba és egyetemekre való visszatérés és a munkaerőpiacra való belépés kapcsán szembesülnek. A munkaerőpiacra való visszatérésre irányuló kezdeményezésekben a fiatal ráktúlélőkre is figyelmet kell fordítani;
42. kéri, hogy dolgozzanak ki stratégiákat az egészségügyi ismeretek javításával kapcsolatos kihívások kezelésére, különös tekintettel a rákos megbetegedésekre és azok kockázati tényezőire, mivel a rák előfordulása egyéb tényezők mellett a demográfiai változások miatt is növekedni fog. A stratégiák különböző megközelítéseket alkalmazhatnak, például irányulhatnak arra, hogy egészséges környezetet alakítsanak ki, vagy hogy fokozzák a munkaadók vonzerejét, valamint új megoldásokat, együttműködési formákat, munkamódszereket és fenntartható munkakörülményeket eredményezzenek.

Kelt Brüsszelben, 2021. december 1-jén.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Apostolos TZITZIKOSTAS

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtása

(2022/C 97/05)

Előadó: Rob JONKMAN (NL/ECR), Opsterland tanácsnoka**POLITIKAI AJÁNLÁSOK**

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

Általános megjegyzések

1. üdvözlö a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt, amely ambiciózus és időszerű eszköz ahhoz, hogy az EU megerősödve kerüljön ki a Covid19-válságból, valamint felgyorsuljon a zöld és digitális átállás. Támogatja az Európai Bizottság azon nézetét, hogy a legtöbb tagállam jó teljesítményt nyújtott azzal, hogy viszonylag rövid időn belül kidolgozták a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terveiket;
2. tudatában van annak, hogy több tagállamban a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek csak egy részét képezik a szélesebb körű nemzeti helyreállítási terveknek, és rámutat arra, hogy a válságból való kilábalás és az uniós gazdaság szilárdabbá és fenntarthatóbbá tétele érdekében európai szinten több tapasztalatcserére és átfogó megközelítésre van szükség;
3. figyelmeztet arra, hogy az európai szemeszter mint az alap (az úgynevezett „eszköz”) irányítási mechanizmusa továbbra is felülről lefelé irányuló és központosított, azaz nem megfelelő egy a gazdasági, társadalmi és területi kohézió megerősítését célzó eszköz esetében. Megjegyzi, hogy igen fontos a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek megfelelő végrehajtása a források objektív és átlátható elosztása mellett, illetve a helyi és regionális önkormányzatokkal, a szociális partnerekkel és a nem kormányzati szervezetekkel szoros partnerségben, a szubszidiaritás, a többszintű kormányzás, valamint az alulról felfelé irányuló, integrált megközelítés elveire építve. Minél nagyobb a felelősségvállalás egy tagállamban, annál nagyobb a valószínűsége a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek sikeres végrehajtásának;
4. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatok a Covid19-válság és annak társadalmi-gazdasági következményei elleni küzdelem élvonalában álltak a világjárvány kezdete óta, mind saját intézkedéseik, mind pedig a nemzeti kormányok által hozott határozatok végrehajtása és érvényesítése révén;
5. felhívja a figyelmet ennek kapcsán arra, hogy a Covid19-válság számos település és régió esetében a bevételek csökkenéséhez és a kiadások növekedéséhez vezetett. Ebben a tekintetben a hitelválság idején (2008–2011) uralkodó helyzet ismétlődik meg. A helyi és regionális önkormányzatok beruházásainak szintje még mindig nem tért vissza a gazdasági és pénzügyi válság előtti szintre;
6. emlékeztet arra, hogy helyi és regionális önkormányzatok, melyek az EU-ban a közkiadások egyharmadért és a közberuházások több mint feléért felelősek⁽¹⁾, gyakran az államszervezeti jogszabályok által rájuk osztott hatáskörrel rendelkeznek a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz egyes kulcsfontosságú szakpolitikai területein. Alapvetően fontos, hogy a helyi és regionális önkormányzatok közvetlenül részt vegyenek a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek kialakításában és végrehajtásában a hatáskörükbe tartozó reformok és beruházások sikeres végrehajtása révén – a nemzeti jogi keretből és a szubszidiaritás elvéből eredő gazdasági, adóügyi és pénzügyi autonómiájuk mértékével összhangban;

⁽¹⁾ OECD, *Key Data on Local and Regional Governments in the European Union* (tájékoztató), 2018. Elérhető az alábbi linken: <https://www.oecd.org/regional/EU-Local-government-key-data.pdf>.

A helyi és regionális önkormányzatok bevonása a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek előkészítésébe

7. megjegyzi, hogy amint az az RB, az EPC, a Konrad Adenauer Stiftung és a CPMR tanulmányaiból is kitűnik ⁽²⁾, a helyi és regionális önkormányzatokat nem vonták be kellőképpen a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek előkészítési folyamatába, és a legtöbb esetben nem állapítható meg, hogy milyen mértékben építették be hozzájárulásukat a tervekbe;
8. arra a következtetésre jut, hogy ennek eredményeképpen nagyon változatos kép rajzolódik ki a tekintetben, hogy a helyi és regionális önkormányzatokat milyen mértékben vonták be a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek előkészítésébe. Úgy látja továbbá, hogy – bár több tagállamban hivatalosan konzultáltak a helyi és regionális önkormányzatokkal vagy azok szövetségeivel az előzetes tervekről – általában nem világos, hogy a gyakorlatban hogyan zajlott a konzultáció, és végül mi történt a tervekhez készített helyi és regionális hozzájárulásokkal;
9. sajnálja továbbá, hogy a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek kidolgozása a legtöbb tagállamban felülről lefelé irányuló folyamat volt, ami magában hordozza a jelentős közberuházások központosításának kockázatát, és végeredményben hatással lesz a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz sikerére. Ez ellentétben áll a többszintű kormányzás jelentőségével, a szubszidiaritás elvével és a hatáskörök decentralizálásának folyamatával, amelyre az elmúlt évtizedekben számos tagállamban sor került, nem utolsósorban az európai strukturális és beruházási alapok (esb-alapok) programjai tekintetében;
10. Úgy véli, hogy a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek kidolgozásának, valamint a helyi és regionális önkormányzatok ebbe történő bevonásának módja nem segíti elő a helyreállítási tervekért való felelősségvállalást. Az európai szemeszterrel kapcsolatos múltbéli tapasztalatok azt mutatják, hogy számos országspecifikus ajánlást nem valósítottak meg az egyértelmű megközelítés és a felelősségvállalás hiánya miatt. Felhívja a figyelmet, hogy ez többek között arra vezethető vissza, hogy az európai szemeszter nem ismeri el a helyi és regionális önkormányzatok szerepét;
11. csalódottságának ad hangot amiatt, hogy nem követték megfelelően az RB-nek azt az ajánlását, hogy a helyi és regionális önkormányzatokat közvetlenül, társhatóságként vonják be a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek előkészítésébe ⁽³⁾. Sajnálja, hogy ezzel a tervek előkészítése során csak részben tettek eleget a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel szóló rendelet (34) preambulumbekzdésének sem, amely nyomatékosan felhívja a tagállamok figyelmét annak fontosságára, hogy a helyi és regionális önkormányzatokat bevonják a tervek kidolgozásába és végrehajtásába. Az nhr-t-k előkészítő folyamatai megkérdőjelezik a szubszidiaritás elvének tiszteletben tartását is;
12. emlékeztet a legkülső régiók sajátos helyzetére; az Európai Bizottság is elismerte, hogy az európai szemeszter keretében kiemelt figyelmet kell fordítani rájuk;
13. megismétli, hogy a helyi és regionális önkormányzatok jelentik azt a kormányzati szintet, amely a legközelebb áll a polgárokhoz és vállalkozásokhoz, ezért ők ismerik leginkább azok szükségleteit, problémáit és ambícióit. Végző soron ők felelősek a legtöbb nemzeti stratégia helyi szintű végrehajtásáért, amelyeket általában felülről lefelé irányuló megközelítéssel dolgoznak ki, és ezért nincsenek összhangban a helyi szükségletekkel. Emellett a helyi és regionális önkormányzatok biztosítják a legtöbb közszolgáltatást lakosaik és vállalkozásaik számára, valamint beruházásokat valósítanak meg a helyreállítási tervekben szereplő szakpolitikai területeken. A gazdasági és társadalmi talpraállás, valamint a zöld és digitális átállás ezért csak akkor lehet sikeres – különösen a közigazgatás digitalizációja terén –, ha a helyi és regionális önkormányzatokat közvetlenül bevonják a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek kidolgozásába és végrehajtásába. A helyi és regionális önkormányzatok strukturális bevonása nélkül figyelmen kívül marad a polgárokhoz legközelebb álló politikai szint, és így nem lehet elérni a kitűzött célokat és mérföldköveket. Ezért javasoljuk, hogy a helyi és regionális önkormányzatokat vagy az őket képviselő nemzeti szövetségeket vonják be a tervezési bizottságokba, valamint az Európai Bizottsággal folytatott tárgyalásokba;
14. megállapítja továbbá, hogy a legtöbb nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terv nem tartalmaz utalást a fenntartható fejlődési célok eléréséhez való hozzájárulásra, pedig az EU korábban úgy határozott, hogy politikáinak ehhez általános módon hozzá kell járulniuk; Ezért azt javasoljuk, hogy az Európai Bizottság dolgozzon ki egyértelmű mutatókat, amelyeket a tagállamoknak követniük kell;

⁽²⁾ EPC és Konrad Adenauer Stiftung Europe: Discussion Paper: National Recovery & Resilience Plans: Empowering the green and digital transitions? (2021. április).

Az RB tanulmánya: Alessandro Valenza, Anda Iacob, Clarissa Amichetti, Pietro Celotti (t33 Srl), Sabine Zillmer (Spatial Foresight) és Jacek Kotrasinski: Regional and local authorities and the National Recovery & Resilience Plans (2021. június), elérhető a következő címen: https://cor.europa.eu/en/engage/studies/Documents/Regional%20and%20local%20authorities%20and%20the%20National%20Recovery%20and%20Resilience%20Plans/NRRPs_study.pdf.

A CPMR elemzése a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervekről – Technikai feljegyzés (2021. június).

⁽³⁾ A Régiók Bizottsága véleménye: „Európai helyreállítási terv a Covid19-világjárvánnyal szemben: Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és technikai támogatási eszköz” (COR-2020-03381).

15. hangsúlyozza, hogy a tagállamoknak és az uniós intézményeknek valamennyi beruházásban és reformban szigorúan alkalmazniuk kell és tiszteletben kell tartaniuk a jelentős károkozás elkerülését célzó elvet (DNSH-elv), különös tekintettel az éghajlatra és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos célokra. Szorgalmazza, hogy az Európai Bizottság gondoskodjon a jelentéstételi rendszer működőképességéről, valamint arról, hogy az egyes intézkedések értékelésekor figyelembe vegyék a területi dimenziót és a helyi és regionális önkormányzatok szakértelmét, mivel az értékelés nemzeti szinten történik;

A helyi és regionális önkormányzatok bevonása a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek végrehajtásába

16. a fentiek fényében rámutat arra, hogy a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek helyi és regionális szintű végrehajtása alapvető fontosságú, és arra kéri az Európai Bizottságot, hogy ösztönözze a tagállamokat arra, hogy aktívan és strukturálisan vonják be ebbe a folyamatba a helyi és regionális önkormányzatokat, és terjesszen elő erre vonatkozó iránymutatást;

17. e tekintetben rámutat arra, hogy a helyi és regionális önkormányzatok kulcsfontosságú szerepe nemcsak a helyreállítási tervek végrehajtására korlátozódik, hanem a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek további tervezésére és értékelésére is kiterjed;

18. kéri az olyan európai szövetségeket, mint a CEMR, az Eurocities és a CPMR⁽⁴⁾, hogy az RB-vel együtt továbbra is tájékoztassák a helyi és regionális önkormányzatokat és azok szövetségeit a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervekről (illetve azok végrehajtásáról), valamint a helyi és regionális önkormányzatok ebben betöltendő szerepéről;

19. kéri a tagállamokat, hogy a helyi és regionális önkormányzatoknak a helyreállítási tervek végrehajtásában, további tervezésében és értékelésében betöltött szerepét rögzítse az Európai Bizottsággal az operatív szabályokról kötött megállapodásokban (a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel szülő rendelet 20. cikkének (6) bekezdésével összhangban), valamint a tagállamokkal a pénzügyi hozzájárulásokkal kapcsolatban megállapított egyedi jogi kötelezettségvállalásokban (a rendelet 23. cikkével összhangban), figyelembe véve a tagállamok alkotmányos berendezkedését és hatáskörmegosztását, különös tekintettel arra, hogy néhány tagállamban a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtása részben a szubnacionális önkormányzatok hatáskörébe tartozik. A tagállamoknak a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtásáról szóló jelentéseibe – a rendelet (34) preambulumbekkezdésével összhangban – bele kell foglalniuk egy szakaszt a helyi és regionális önkormányzatok bevonásáról;

20. rámutat arra, hogy a rendelet 30. cikkében meghatározott, a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek végrehajtása terén elért előrehaladás mérésére és az erről való tájékoztatásra szolgáló, 2021. december 31-re kidolgozandó eredménytábla a helyreállítási és rezilienciaépítési párbeszéd alapjául szolgál, és figyelembe kell vennie a regionális és helyi érdekeket. Annak biztosítására kéri az Európai Bizottságot, hogy a „területi dimenzió” és a helyi és regionális önkormányzatok szerepe megfelelően tükröződjön a kétéves eredménytáblában. Az inkluzív nyomonkövetési folyamat és a végrehajtás objektív megközelítése érdekében elengedhetetlen a helyi és regionális szinten elért célkitűzések megértése, anélkül, hogy ez túlzott adminisztratív terhet róna a helyi és regionális önkormányzatokra;

21. kéri az Európai Bizottságot, hogy továbbra is várja el a tagállamoktól, hogy nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terveik végrehajtása során folyamatosan vegyék figyelembe a régiók valamennyi típusának sajátosságait, így téve lehetővé a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek területalapú végrehajtását;

22. üdvözli, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel szülő rendeletbe belefoglalták a „helyreállítási és rezilienciaépítési párbeszédet”. Az RB ennek kapcsán szeretné felhívni az Európai Parlament figyelmét arra, hogy a rendelet 26. cikkével összhangban kéthavonta felkérheti az Európai Bizottságot, hogy ismertesse a helyreállítás helyzetét, a tagállamok terveit és a végrehajtás terén elért eredményeket;

23. kéri az Európai Bizottságot, hogy rendszeresen konzultáljon a tagállamokkal és a régiókkal, és gondoskodjon arról, hogy a nemzeti reformprogramok végrehajtása során minden követelményt és elvet – különösen a szubszidiaritás és a többszintű kormányzás elvét – a lehető legjobban tiszteletben tartsanak, és ezek az elvek hivatkozási pontként szolgáljanak az elért eredményekről szóló félévenkénti jelentések kapcsán folytatott megbeszéléseken;

24. tekintettel a helyi és regionális részvétel fontosságára a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek végrehajtásában, arra kéri a Parlamentet és az Európai Bizottságot, hogy szisztematikusan vonják be a Régiók Európai Bizottságát a helyreállítási és rezilienciaépítési párbeszédbe, hogy ezzel előmozdítsák az összes uniós intézmény és tanácsadó szerv közötti párbeszédet a regionális és helyi dimenzió megfelelő védelme érdekében;

25. felhívja az Európai Parlament Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz felülvizsgálatával foglalkozó közös ECON-BUDG munkacsoportjának 27 tagját és póttagjait, hogy teljes mértékben töltsék be a helyreállítási tervek végrehajtását ellenőrző szerepüket, és rendszeresen vonják be az RB-t és a helyi és regionális önkormányzatok egyéb képviselőit e párbeszédbe. Hangsúlyozza, hogy az RB a zöld megállapodással foglalkozó munkacsoportjának és a széles sávú rendszerekkel foglalkozó platformnak a szakértelmére is támaszkodhat a kulcsfontosságú zöld és digitális célok nyomon követésének támogatása érdekében;

(⁴) CEMR: Európai Települések és Régiók Tanácsa (<https://www.ccre.org>)
Eurocities (<https://eurocities.eu/>)
CPMR: Európai Külső Tengeri Régiók Konferenciája (<https://cpmr.org/>).

Területi kohézió

26. üdvözli a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és a gazdasági, társadalmi és területi kohézió összekapcsolását azáltal, hogy a rendelet jogalapját az EUMSZ 175. cikke képezi, és örömmel látja azt is, hogy a kohézió a végleges rendelet 3. cikkében meghatározott pillérek egyikeként került bevezetésre;

27. amellett szól, hogy a tagállamok vonják be a helyi és regionális önkormányzatokat a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében kohéziós, fenntarthatósági és digitalizációs téren megvalósuló állami beruházások és reformok költség-haszon elemzésébe, és adott esetben megosztott vagy közvetlen irányítással működtessék a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz finanszírozási rendszereit;

28. feltétlenül szükségesnek tartja, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel szülő rendelet végrehajtása során teljes mértékben tiszteletben tartsák az EUSZ 4. cikkének (2) bekezdését, a hatáskör-átruházás, az objektivitás, a megkülönböztetésmentesség és az egyenlő bánásmód elvét. Hangsúlyozza, hogy az Európai Tanács 2020. decemberi következtetéseiben foglaltaknak megfelelően az uniós költségvetést (beleértve a Next Generation EU-t is) meg kell védeni a csalás, a korrupció és az összeférhetetlenség minden formájával szemben – a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás és az Unió pénzügyi érdekeinek védelme érdekében;

29. arra a következtetésre jut azonban, hogy a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek csak bizonyos mértékig foglalkoznak a területi kohézióval. Egyes tervek helyi és regionális szintű információkat nyújtanak, és területi szempontból kezelik a szociális, digitális és környezetvédelmi kérdéseket. A területi megközelítést azonban nem alkalmazzák átfogó módon minden szakpolitikai területen.

30. úgy véli, hogy ennek oka a legtöbb nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terv felülről lefelé irányuló megközelítése, valamint a helyi és regionális önkormányzatok bevonásának elmaradása, és ezért sürgeti az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy alkalmazzák és hajtsák végre az európai partnerségi magatartási kódexben foglalt partnerségi elvet az európai strukturális és beruházási alapok keretében;

31. rámutat, hogy a centralizált megközelítés révén figyelmen kívül hagyják a területi különbségeket, mind a kihívások, mind pedig a lehetőségek tekintetében. Ennek eredményeként előfordulhat, hogy a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek kevésbé hatékonyak és a kívántnál kisebb hatást fejtenek ki. Ez azzal a veszéllyel jár, hogy azok a régiók, amelyek már a világiárvány kitörése előtt is elmaradtak a fejlődésben, még jobban lemaradnak, akár a munkalehetőségek, az iskolai végzettségi szintek, a vállalatok támogatása, a digitalizáció, a mobilitás terén, akár más kulcsfontosságú szakpolitikai területeken;

32. megjegyzi továbbá, hogy a helyi és regionális önkormányzatoknak a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek előkészítésébe való elégtelen bevonása azzal a kockázattal jár, hogy nem sikerül megvalósítani a kohéziós politikával való potenciális szinergiákat. Fennáll annak veszélye, hogy a helyreállítási tervekben szereplő beruházások és az esb-alapok programjai átfedik egymást, ami versenyt eredményez közöttük. Az a tény, hogy a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek nem igényelnek nemzeti társfinanszírozást és egy különleges állami támogatási rendszer hatálya alá tartoznak, hátrányos az esb-alapok programjaira nézve. A kohéziós politika célkitűzéseit, vagyis azt, hogy csökkentse a különböző régiók közötti különbségeket és a leghátrányosabb helyzetű területek lemaradását, nem szabad veszélyeztetni;

33. meglepetésének ad hangot amiatt, hogy ez idáig nem került sor egyértelmű koordinációra a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek és az esb-alapok programjai között, pedig ez a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel szülő rendelet 17. cikke szerint kötelező. Az EGSZB ezért arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervekről a tagállamokkal kötött megállapodásokban hívja fel a figyelmet erre. A nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek és az esb-alapok programjai közötti szinergiának a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtásáról szóló éves európai bizottsági jelentéseknek és a Parlament általi ellenőrzésnek is részét kell képeznie;

34. felhívja a figyelmet a Next Generation EU keretében finanszírozott többi programmal (pl. REACT-EU) való koordinációra is. A helyi és regionális önkormányzatok általi hatékony végrehajtást akadályozza a helyreállítási programok eltérő átfutási ideje, valamint a meglévő uniós programok és a Next Generation EU keretében finanszírozott új programok közötti összhang hiánya a zöld és digitális átállásra irányuló törekvések tekintetében;

35. megjegyzi továbbá, hogy a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervekben alig található utalás más európai programokra (pl. az Európai Hálózatfinanszírozási Eszközre), ami azt jelenti, hogy ezen uniós programok tekintetében is szükség van a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek további összehangolására;

Közigazgatási kapacitás

36. hangsúlyozza, hogy míg az adminisztratív kapacitások számos nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervben az országspecifikus ajánlásokban szereplő reformok tárgyát képezik, egyes tagállamok nem fordítanak kellő figyelmet a helyi és regionális szintű adminisztratív kapacitásokra. Felhívja a figyelmet, hogy különösen az európai programok és pénzügyi támogatási lehetőségek nagy számára való tekintettel sok helyi és regionális önkormányzatnál fejleszteni kellene az adminisztratív kapacitást;

37. hangsúlyozza, hogy a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek megfelelő végrehajtásának és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó források megfelelő szintű felhasználásának biztosítása érdekében a tagállamok adott esetben a helyi és regionális önkormányzatokkal szoros együttműködésben előmozdíthatják a helyi és regionális önkormányzatok adminisztratív kapacitásának létrehozását és/vagy kiépítését. Így lehet ugyanis – szakpolitikai koordinációs mechanizmusok, együttműködés és kölcsönös tájékoztatás révén – hatékonyan felhasználni a közpénzeket, illetve együtt fejleszteni és támogatni specifikus és állandó képzési rendszereket;

38. ezért úgy véli, hogy a technikai támogatási eszközt könnyebben hozzáférhetővé kell tenni a helyi és regionális önkormányzatok, különösen a legnagyobb kapacitáshiánnyal küzdő, kevésbé fejlett régiók támogatására, mivel a kapacitások hiánya visszatartja őket attól, hogy a lehető legjobban használják ki a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz által nyújtott támogatást a beruházások és a reformok végrehajtása során;

Az európai szemeszter

39. rámutat arra, hogy a helyi és regionális önkormányzatok mint társhatóságok a beruházások, reformok és jogszabályok révén fontos szerepet játszanak azoknak a reformoknak a megvalósításában, amelyeket az európai szemeszter országspecifikus ajánlásai alapján hajtanak végre a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terveken keresztül. Arra ösztönzi az Európai Bizottságot, hogy az RB-vel együttműködésben tegyen közzé és osszon meg bevált gyakorlatokat és tapasztalatokat a helyi és regionális önkormányzatoknak az európai szemeszterbe való bevonásáról;

40. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy azokat a helyi és regionális önkormányzatokat, amelyeknek korábban nehézségeik voltak az uniós finanszírozás abszorpciójával, aktívan támogassa ennek a képességnek a fejlesztésében, hogy a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek végrehajtása az egész Európai Unióban ígéretes legyen;

41. ezért megismétli azt a korábbi véleményeiben⁽⁷⁾ szereplő felhívását, hogy dolgozzanak ki egy magatartási kódexet a helyi és regionális önkormányzatoknak az európai szemeszterbe való bevonására vonatkozóan. Erre a kódexre minden eddiginél nagyobb szükség van ahhoz, hogy a szemeszter átláthatóbbá, inkluzívabbá és demokratikusabbá, ugyanakkor a helyi és regionális önkormányzatok bevonásával hatékonyabbá is váljon. Ez növeli a helyi és regionális szintű felelősségvállalást, ezáltal javítja a kívánt reformok végrehajtását a tagállamokban;

42. arra a következtetésre jut, hogy az európai szemeszter keretében a partnerségre vonatkozó magatartási kódex révén elkerülhető lett volna a felülről lefelé irányuló megközelítés a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek előkészítése során. A helyi és regionális önkormányzatok partnerekként és társhatóságként való közvetlen bevonása révén a gazdasági, társadalmi és területi kohézió célkitűzése jobban beágyazódott volna a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervekbe;

43. újból felhívja az Európai Bizottság figyelmét a szubszidiaritásról szóló saját, 2018. október 23-i közleményére⁽⁸⁾, amely többek között elismeri, hogy a helyi és regionális önkormányzatok különböznek a többi érdekelt féltől, mivel ők játszanak vezető szerepet az uniós jog végrehajtásában, és hogy „a jogalkotási eljárás során a nemzeti és regionális parlamentek, valamint a helyi és regionális önkormányzatok véleményét a tagállamok számos esetben jobban tükrözhetnék”. Arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a jövőben tegyen többet a bevonásukért;

44. megállapítja továbbá, hogy az európai szemeszter területi dimenzióját illetően az Európai Bizottság lépéseket tett azáltal, hogy az országspecifikus ajánlásokba több regionális elemet vett fel, valamint kapcsolatot teremtett az esb-alapok programjaival. Ennek alapján az RB logikus és szükséges lépésnek tartja egy magatartási kódex kidolgozását a helyi és regionális önkormányzatok európai szemeszterbe való bevonásának formalizálása érdekében;

45. kéri, hogy legalább a tagállamok számoljanak be ezután az európai szemeszter keretében készített nemzeti reformprogramjaikban a helyi és regionális önkormányzatokkal és érdekelt felekkel folytatott konzultációkról, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel⁽⁹⁾ szóló rendelet 18. cikke (4) bekezdése q) pontjának értelmében, és részletesen ismertessék e konzultációk konkrét hatását;

46. úgy véli, hogy a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek hatékony és eredményes, a helyi és regionális önkormányzatok rendszeres bevonása mellett zajló végrehajtásához alaposan meg kell reformálni az európai szemesztert, nemcsak a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek előkészítéséből levont tanulságok fényében, hanem azért is, hogy a szemeszter valódi eszközzé váljon az EU hosszú távú célkitűzéseinek eléréséhez, legyen szó akár az „Irány az 55 %!” intézkedéscsomagról, a digitális átállásról, a fenntartható fejlődési célok 2030-ig történő eléréséről vagy a klímasemlegesség 2050-re történő megvalósításáról.

Kelt Brüsszelben, 2021. december 1-jén.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽⁷⁾ A Régiók Bizottsága véleménye: „Európai helyreállítási terv a Covid19-világjárvánnyal szemben: Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és technikai támogatási eszköz” (2020. október, COR-2020-03381).

A Régiók Bizottsága véleménye: „Az európai szemeszter és a kohéziós politika: a strukturális reformok hosszú távú beruházásokkal való összehangolása” (2019. április, COR-2018-05504).

A Régiók Bizottsága véleménye: „Az európai szemeszter irányításának javítása: a helyi és regionális önkormányzatok bevonására vonatkozó magatartási kódex” (2017. május, COR-2016-05386).

⁽⁸⁾ COM(2018) 703 final.

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A hajléktalanság felszámolása az Európai Unióban – a helyi és regionális nézőpont

(2022/C 97/06)

Előadó: Mikko AALTONEN (FI/PES), helyi képviselő-testület tagja: Tampere képviselő-testülete

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

Háttér és kiindulópontok

1. megjegyzi, hogy a hajléktalanság valószínűleg a társadalmi kirekesztettség legsúlyosabb megnyilvánulási formája Európában. Olyan sürgető társadalmi problémáról van szó, amely több figyelmet igényel a politikai döntéshozók részéről minden érintett szinten, beleértve a helyi, regionális, nemzeti és uniós szintet is;
2. hangsúlyozza, hogy a hajléktalanság minden uniós tagállamban probléma. A hajléktalanság mértéke és jellege változó, de eddig egyetlen tagállam sem tudta megoldani a hajléktalanság kérdését;
3. rámutat arra, hogy a hajléktalanság egy dinamikusan változó jelenség, amely nem csak az utcán élő embereket érinti. Hajléktalannak kell tekinteni azokat az embereket is, akik hajléktalanszállókon vagy nem lakhatás céljára kialakított helyeken élnek, illetve akik lakhatási lehetőség nélkül távoznak valamilyen intézményből, vagy akik nem rendelkeznek elegendő anyagi eszközökkel és/vagy alkalmanként családnál vagy barátoknál kénytelenek meghúzni magukat. A hajléktalanság összetett jelenségének az utcai hajléktalanságra való leszűkítéséből csak elégtelen minőségű politikai beavatkozások fakadhatnak. Fontos különbséget tenni a teljes hajléktalanság és az olyan helyzetek között, amikor van valamilyen minimális támogatási hálózat, mivel az intézkedéseket különböző körülményekhez kell igazítani, hogy optimálisan lehessen alkalmazni a megfelelő szakpolitikai beavatkozásokat;
4. aggodalommal jegyzi meg, hogy a dzsentrifkáció, a városi ingatlanok rövid távú, turisztikai célú bérbeadása és a lakhatás finanszírozása – az elmúlt évtizedek globális pénzügyi és gazdasági válságainak következményeivel együtt – ahhoz vezetett, hogy erőteljesen csökkent a megfizethető lakhatás kínálata, különösen a növekvő városokban és nagyvárosi területeken, de nem szabad alábecsülni a kisebb városok és vidéki övezetek előtt álló kihívásokat, ami pedig tovább súlyosbítja a hajléktalanság problematikáját. Ezért a hajléktalanság megelőzésének kulcsfontosságú eszközeként több beruházásra és jobb beruházási keretre van szükség a megfizethető lakhatásba történő beruházásokhoz;
5. hangsúlyozza, hogy a hajléktalanság többdimenziós probléma, amely a rászorultságtól függően sokféle embert (nőket, fiatalokat, gyermekeket, bevándorlókat és menedékkérőket stb.) érint, akik kiszolgáltatott és bizonytalan körülmények között élnek. A hajléktalanság okai és kiváltó tényezői sokrétűek, és magukban foglalnak olyan strukturális okokat, mint a megfizethető lakhatás hiánya, a munkanélküliség, a szociális védelmi rendszer hiányosságai, a megkülönböztetés és a migrációs politikák hibái, valamint olyan személyes tényezőket, mint a rossz mentális egészség, a függőségek és a párkapcsolati problémák. Minden hatékony politikának foglalkoznia kell a hajléktalanság többdimenziós jellegével;
6. megjegyzi, hogy a FEANTSA európai nem kormányzati szervezet becslései szerint 2019 bármely napján legalább 700 000 olyan ember volt, aki az utcán vagy menedékhelyen töltötte az éjszakát, ami 10 év alatt 70 %-os növekedést jelent. Az RB-t nagyon aggasztja, hogy az utóbbi időben rohamosan nő a hajléktalansággal küzdő emberek száma az EU-ban;
7. rámutat arra, hogy a hajléktalanság az emberi jogok megsértése, például sérti az Európa Tanács felülvizsgált Európai Szociális Chartájában foglalt, lakhatáshoz való jogot. A hajléktalanság számos polgári és politikai jog, például az embertelen és megalázó bánásmóddal szembeni védelemhez való jog, a magán- és családi élethez való jog, sőt egyes esetekben az élethez való jog megsértését is jelentheti;
8. üdvözlözi, hogy a hajléktalanság fokozatosan szociálpolitikai prioritássá válik Európában – és nemzetközi szinten is. Több nemzetközi szervezet, például az ENSZ és az OECD, valamint az uniós intézmények is foglalkoztak a közelmúltban a hajléktalansággal. Az RB üdvözlözi ezt a nemzetközi figyelmet, és reméli, hogy ez segíteni fogja az uniós tagállamokat abban, hogy tovább javítsák a hajléktalanság kezelésének módját;

9. rámutat arra, hogy a Covid19-világjárvány rávilágított, hogy a hajléktalanságnak van közegészségügyi vetülete is. Az éjszakát menedékhelyeken töltő hajléktalanok különösen nagy valószínűséggel fertőződnek meg, kerülnek kórházba, és életkörülményeik és alapbetegségeik miatt nagyobb eséllyel halnak meg fertőzés következtében;

10. úgy véli, hogy a hajléktalanság megoldható, ha a célzott megelőzés és az összehangolt intézkedések megfelelő fenntartható és rendszerszintű kombinációja valósul meg. Az ilyen szakpolitikai kombinációnak magában kell foglalnia a szociális és a lakhatási szolgáltatások szoros együttműködését, összefüggésben az igazságszolgáltatási rendszerrel, valamint a lakhatásközpontú megoldásokat, például a „Lakhatás mindenek előtt” megközelítést. Az ilyen lakhatásközpontú megoldások, amelyek célja a lakáshiány leküzdése és a társadalmi-gazdasági nehézségekkel küzdő egyének és családok társadalmi befogadásának elősegítése, a köz- és magánszféra, valamint a harmadik szektor beruházásaiból finanszírozott innovatív lakhatási formák révén optimalizálhatók. Számos adat bizonyítja, hogy nem hatékony, sőt eredménytelen és költséges az, ha a hajléktalanság problémáját kizárólag a hajléktalanszállók rendszerén keresztül próbálják kezelni;

11. egyetért azzal, hogy „a lakhatásra összpontosító megoldásokat jogként kell értelmezni, nem pedig magatartásbeli válaszoktól és/vagy eredményektől függővé tenni”⁽¹⁾. Ugyanakkor a lakhatás biztosításának egy olyan átfogó megközelítés részét kell képeznie, amely biztosítja a strukturális és személyre szabott támogatási szolgáltatások nyújtását, hogy az embereket a hajléktalanságból kivezető útra kísérje, és hatékonyan, egyénre szabottan kezelje annak kiváltó okait. A szociális és egészségügyi szolgálatok közötti szoros együttműködés kulcsfontosságú, különösen a világjárvány összefüggésében. Az RB hangsúlyozza, hogy fontos a megelőzésre is összpontosítanunk, olyan konkrét intézkedések bevezetésével, amelyek a legkiszolgáltatottabb és a hajléktalanná válás veszélyének leginkább kitett személyeket segítik;

12. véleménye szerint a hajléktalanság profiljára és jellegére vonatkozó naprakész statisztikák elengedhetetlenek a megfelelő politikai döntéshozatalhoz és szolgáltatásnyújtáshoz. Az RB sajnálja, hogy nincsenek hivatalos uniós adatok a hajléktalanságról, és sürgős intézkedéseket kér a helyzet orvoslása érdekében;

13. javasolja, hogy a hajléktalanság európai meghatározásának hiányában a tagállamok és az uniós intézmények keretmeghatározásként használják az ETHOS-osztályozást, amely a fedél nélkülséget, a hajléktalanságot, a bizonytalan lakhatási körülményeket és a nem megfelelő lakhatási körülményeket foglalja magában. Ez megkönnyítené az európai együttműködést;

14. emlékeztet arra a felhívására, hogy fordítsanak különös figyelmet a fiatal LMBTIQ hajléktalanok problémájára is, hívják fel erre a figyelmet és támogassák a helyi közösségekben az ifjúsági gondozó központokat és menedékeket⁽²⁾;

15. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatok kulcsszerepet játszanak a hajléktalanság elleni küzdelemben, ám gyakran nem rendelkeznek a legfontosabb politikai eszközökkel és a hatékony fellépéshez szükséges pénzügyi támogatással. Ezért a hajléktalansággal foglalkozó politikáknak a kormányzat minden érintett szintjét be kell vonniuk;

16. rámutat arra, hogy a fenntartható és rendszerszintű „Lakhatás mindenek előtt” megközelítés lehet az alapja a hajléktalanság sikeres kezelésének, ahogyan azt az EU tagállamaiban, például Finnországban is alkalmazták;

17. üdvözli a hajléktalanság elleni küzdelem európai platformját, amelyet az Európai Bizottság és a portugál uniós elnökség indított el 2021 júniusában. Az RB határozottan támogatja, hogy vegyék fel a platformot a szociális jogok európai pillérének végrehajtásáról szóló uniós cselekvési tervbe, bár „e tekintetben sajnálja, hogy a cselekvési terv nem határoz meg mennyiségi célokat a hajléktalanság elleni küzdelemre”⁽³⁾;

18. támogatja továbbá az állam- és kormányfők felhívását, hogy a hajléktalanságot a társadalmi kirekesztés és a szegénység elleni küzdelemre irányuló valamennyi erőfeszítés keretében uniós szociálpolitikai prioritásként kell kezelni, ahogyan azt a 2021. májusi portói nyilatkozat is megfogalmazza;

(1) „Fighting homelessness and housing exclusion in Europe – A study of national policies”, Európai Szociálpolitikai Hálózat (2019) (<https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=21629&langId=en>).

(2) SEDEC-VII/015 jelű RB-vélemény: „Egyenlőségközpontú Unió: az LMBTIQ-személyek egyenlőségéről szóló stratégia (2020–2025)”

(3) A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A szociális jogok európai pillérének végrehajtása helyi és regionális szemszögből (COR-2021-01127).

A Régiók Európai Bizottságának ajánlásai

19. Arra kéri az Európai Bizottságot, hogy vállaljon aktív szerepet a platform koordinálásában, és biztosítson elegendő uniós forrást a hatékony irányítás és az érdemi szakpolitikai hatás érdekében. Az RB várakozással tekint az elé, hogy a tagállamok a kormányzás minden szintjén – beleértve a helyi és regionális önkormányzatokat is – aktívan részt vegyenek a platformban, és törekedjenek arra, hogy a hajléktalanság elleni küzdelem európai platformjáról szóló lisszaboni nyilatkozatban foglaltaknak megfelelően 2030-ig megszüntessék a hajléktalanságot, összhangban az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendjével. Érdemes megjegyezni, hogy a hajléktalanság kérdése több fenntartható fejlődési cél, nevezetesen az 1., 2., 3., 6., 8., 10. és 11. cél elérését is aláássa, ami átfogó szakpolitikákat feltételez a hatékony kezelés érdekében;

20. vállalja, hogy aktív szerepet játsszon a platformban, akár az irányítóbizottság tagjaként is, és közvetítse a helyi és regionális önkormányzatok részéről a hajléktalanság elleni küzdelem során tapasztalt kihívásokat. E célból sürgeti a platformot, hogy teljes mértékben ismerje el a helyi és regionális önkormányzatok szerepét, és segítse elő teljes körű bevonásukat ebbe a törekvésbe;

21. javasolja, hogy a jövőbeli szakpolitikai munkájában vegye figyelembe a hajléktalanok érdekeit és aggályait, és a platformmal kapcsolatos tevékenységeket építse be az érintett szakbizottságok – például a SEDEC – munkaprogramjaiba. Az RB rendszeresen szervezhetne európai konferenciát a hatáskörébe tartozó helyi és regionális hajléktalansági politikákról;

22. javasolja, hogy a FEANTSA kapjon fontos szerepet a platform koordinálásában, illetve irányításában, mivel ez az egyetlen létező európai transznacionális tudás- és gyakorlati központ Európában, és szakértelme széles körben elismert, amelyet mind uniós, mind tagállami szinten már felhasználnak a hajléktalansággal kapcsolatos szakpolitika kidolgozásában. Szakértelmének döntő szerepe lesz abban, hogy a platform ötletből valósággá váljon;

23. négy fontos cselekvési irányvonalat lát a platform számára: a transznacionális tapasztalatcserék és az egymástól való tanulás elősegítése; az uniós támogatási és finanszírozási lehetőségekhez való hozzáférés előmozdítása; adatgyűjtés és a szakpolitikai eredmények nyomon követése; valamint az ígéretes innovációk – például a „Lakhatás mindenek előtt” megközelítés – azonosítása és elterjesztésének elősegítése;

24. javasolja, hogy legyen a „Lakhatás mindenek előtt” a platform kiemelt témája, tekintettel a különböző érdekelt felek, például a nemzeti kormányok és a helyi önkormányzatok, a nem kormányzati szervezetek és a lakásszolgáltatók gyorsan növekvő érdeklődésére. Az RB úgy véli, hogy a „Lakhatás mindenek előtt” megközelítésnek – amelyet feltétlenül ki kell egészíteni magas színvonalú szociális támogatási szolgáltatásokkal annak érdekében, hogy segítsék az embereket a személyes kihívások kezelésében – rendszerszintű változáshoz kell vezetnie a hajléktalanság kezelésének módjában, és ezt nem csupán a projektek szintjén kell támogatni;

25. kéri az Európai Bizottságot, hogy a hajléktalanság kapjon kiemelt figyelmet minden idevágó uniós szakpolitikai kezdeményezésben, például az európai gyermekgaranciában, az uniós fogyatékoságügyi stratégiában, az uniós LMBT-stratégiában, az uniós nemi esélyegyenlőségi stratégiában, az uniós roma keretben, az uniós ifjúsági garanciában, a szociális gazdaságra vonatkozó cselekvési tervben, az uniós egészségügyi cselekvési programban, az uniós migrációs paktumban és a megfizethető lakhatásra irányuló uniós kezdeményezésben;

26. kéri a tagállamokat, hogy használják ki a hajléktalanság kezelését célzó, példátlan uniós támogatási és finanszírozási lehetőségeket, különös az ESZA+, az ERFA, valamint a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz által kínált lehetőségeket. Az Európai Bizottságnak aktívan támogatnia kell a strukturális alapok felhasználását az irányító hatóságoknál, a helyi és regionális önkormányzatoknál és a szolgáltató szektorban. Az RB arra kéri az Európai Beruházási Bankot, hogy az Európai Beruházási Tanácsadó Platform keretében támogassa a helyi és regionális önkormányzatokat az InvestEU program keretében finanszírozható beruházási javaslatok kidolgozásában;

27. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy fejlessze tovább a városok és a helyi és regionális önkormányzatok közötti transznacionális együttműködést, és használja ki a hajléktalansággal kapcsolatban az URBACT program és az innovatív városfejlesztési tevékenységek (UIA-kezdeményezés) keretében már elvégzett munkát;

28. arra kéri a tagállamokat és az Európai Bizottságot, hogy az uniós szemeszter folyamatában foglalkozzanak nagyobb mértékben a hajléktalansággal, és fontolják meg, hogy országspecifikus ajánlásokat adnak ki a hajléktalanságról azon tagállamok számára, ahol a hajléktalanság szociális vészhelyzetté vált;

29. kéri az Európa Tanácsot, hogy az aktualizált Európai Szociális Charta ⁽⁴⁾ 31. cikkének (2) bekezdésével összhangban fordítson különös figyelmet a hajléktalansággal kapcsolatos vészhelyzetre, és arra kéri az illetékes uniós ügynökségeket, hogy fontolják meg a hajléktalansággal kapcsolatos tevékenységek kezdeményezésének lehetőségét, szem előtt tartva annak az egyénekre és a tágabb társadalmi szerkezetre gyakorolt pusztító hatását. Különösen kéri az Alapjogi Ügynökség bevonását, mivel a hajléktalanság az egyik legsürgetőbb emberi jogi jogsértés Európában; az Eurofoundot (Európai Alapítvány az Élet- és Munkakörülmények Javításáért), mivel a hajléktalanság a rossz életszínvonal legszélsőségesebb formája; az Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központot, mivel a hajléktalanokat aránytalanul nagy arányban sújtják fertőző betegségek; az Európai Munkaügyi Hatóságot, mivel a munkavállalás céljából váltó, mobil uniós polgárok körében több uniós tagállamban is egyre nagyobb problémát jelent a hajléktalanság; valamint a Kábítószer és a Kábítószerfüggőség Európai Megfigyelőközpontját, mivel a hajléktalanság gyakran a függőség kiváltó oka vagy következménye lehet;

30. arra kéri a tagállamokat és az Európai Bizottságot, hogy a hajléktalanság megelőzésének egyik eszközeként intézkedéseikbe építsék be a lakhatás kapcsán alkalmazott szociális innováció fejlesztését és finanszírozását, amint az az Európai Bizottság szociális innovációról szóló útmutatójában is szerepel;

31. arra kér minden tagállamot, hogy a regionális és helyi önkormányzatokkal konzultálva és egy lakhatáson alapuló szilárd, helyi alapú megközelítést alapul véve dolgozzanak ki nemzeti stratégiákat a hajléktalansággal kapcsolatban a különböző városok, nagyvárosok és régiók előtt álló sajátos kihívások hatékony kezelése érdekében. Az RB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy dolgozzon ki egy európai eszköztárat, amely a tagállamokat támogatná a stratégiai tervezésben;

32. arra kéri az EU helyi és regionális önkormányzatait, hogy az emberi jogi ítélkezési gyakorlattal összhangban és az Európai Parlament kérésének megfelelően haladéktalanul vessenek véget a hajléktalanok kriminalizálásának és büntetésének.

Kelt Brüsszelben, 2021. december 2-án.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽⁴⁾ 31. cikk (2) bekezdés: a hajléktalanság megelőzése és csökkentése, annak fokozatos felszámolása érdekében; (<https://www.coe.int/en/web/european-social-charter>)

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A biogazdálkodásra vonatkozó uniós cselekvési terv

(2022/C 97/07)

Előadó: Uroš BREŽAN (SI/Zöldek), Tolmin polgármestere**POLITIKAI AJÁNLÁSOK**

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

1. üdvözli a biogazdálkodásra vonatkozó uniós cselekvési tervet, és támogatja annak átfogó, három irányvonal mentén felépített megközelítését, amelynek célja a kereslet és a termelés ösztönzése, valamint annak javítása ahogy a biogazdálkodás segíthet kezelni a fenntarthatósággal és a környezettel kapcsolatos kihívásokat;
2. úgy véli, hogy a biogazdálkodás a környezetre és az éghajlatra gyakorolt pozitív hatásának köszönhetően – azaz a szénmegkötés és a talaj egészségének javítása, a biológiai sokféleség megőrzése és az állatjólét javítása révén – hozzá fog járulni az európai zöld megállapodás célkitűzéseinek, valamint „a termelőtől a fogyasztóig” stratégia és a biodiverzitási stratégia céljainak eléréséhez;
3. e célok között üdvözli „a termelőtől a fogyasztóig” stratégiának azt az ambiciózus uniós szintű célját, hogy 2030-ra a mezőgazdasági földterületek 25 %-át biogazdálkodással műveljék, aminek a hatását az Európai Bizottságnak értékelnie kell majd. Javasolja kötelező nemzeti célok kitűzését, hogy figyelembe lehessen venni, hogy a különböző európai országokban és régiókban mennyire sokféle a mezőgazdaság;
4. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a KAP nem áll maradéktalanul összhangban az ökológiai gazdálkodásra vonatkozó uniós cselekvési terv, a zöld megállapodás és „a termelőtől a fogyasztóig” uniós stratégia célkitűzéseivel, valamint a biológiai sokféleséggel kapcsolatos célokkal, és nem tudja kellőképpen jutalmazni azokat a mezőgazdasági termelőket, akik mezőgazdasági üzemük ökológiai átállása érdekében többlet-erőfeszítést tesznek, például azáltal, hogy földterületeiket biogazdálkodásra használják;
5. üdvözli, hogy a 2023–2027-es új KAP-hoz javasolt nyolcféle vidékfejlesztési beavatkozás között szerepelnek a környezetvédelmi, éghajlat-politikai és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalásokhoz kapcsolódó kifizetések; ez a fajta beavatkozás kötelező a tagállamok számára, amelyeknek az EMVA-források legalább 30 %-át az éghajlati és környezetvédelmi célkitűzésekhez kapcsolódó beavatkozásokra kell fordítaniuk. A felosztás magában foglalja a biogazdálkodást is, amely ezért mind az ökorendszerekből, mind a második pillér agrár-környezetvédelmi és éghajlattal kapcsolatos kötelezettségvállalásaiból, vagy mindkettőből finanszírozható;
6. úgy véli, hogy az a kihívást jelentő cél, hogy 2030-ra a mezőgazdasági földterületek 25 %-át biogazdálkodással műveljék, összhangban kell, hogy legyen a régiók termelési realitásával, és csak az ökológiai termelés és a kereslet kiegyensúlyozott fejlődését támogató, uniós, nemzeti, regionális és helyi szinten megfelelően végrehajtott politikai eszközökkel érhető el;
7. úgy véli, hogy többek között a kínálat ösztönzésére kell összpontosítani, és erősíteni kell az ökológiai termékek iránti keresletet is azzal, hogy növelik azok előnyeinek ismertségét és a fogyasztók ökológiai logó iránti bizalmát;
8. örömmel látna konkrétabb intézkedéseket és támogatást, például a vidéki területeken folytatott biogazdálkodásra vonatkozó olyan intézkedéseket, amelyek célja a nők és férfiak közötti egyenlőbb hozzáférés és egyenlőbb jövedelem előmozdítása az ágazatban, valamint a fiatal mezőgazdasági termelők ösztönzése és odavonzása;
9. sajnálja, hogy az egyes kezdeményezésekre nem áll rendelkezésre célzott és külön költségvetés, és sürgeti, hogy a különböző pénzügyi eszközöket, amelyek a cselekvési terv uniós és nemzeti szintű végrehajtásához rendelkezésre állnak, nevezetesen a LEADER/közösségvezérelt helyi fejlesztést, az uniós promóciós politikát, valamint a Horizont Európa programot következetesen erre a célra használják fel; emellett kéri, hogy ezt a cselekvési tervet jobban finanszírozzák további uniós, nemzeti, regionális és helyi alapokból;
10. kiemeli a legkülső régiók esetét, amelyek sajátos körülményeik miatt komoly korlátokkal szembesülnek az ökológiai termelés fejlesztése terén. Ezt megfelelő módon figyelembe kell venni, azaz megnövelt finanszírozással kísért egyedi intézkedésekre van szükség;

11. örömmel veszi tudomásul, hogy az Európai Bizottság évente uniós szintű „ökológiai napot” kíván szervezni;
12. egyetért azzal a javaslattal, hogy a cselekvési terv végrehajtásának értékelése, a piaci adatok gyűjtésének előmozdítása és az uniós piaci megfigyelőközpontok elemzésének a biotermékekre való kiterjesztése érdekében kezdettől fogva nyomonkövetési és értékelési tevékenységeket vezessenek be;
13. sürgeti a tagállamokat, hogy fogadjanak el nemzeti ökológiai cselekvési terveket a nemzeti és helyi szintű sajátos kihívások kezelése érdekében. Ezeknek nyílt és demokratikus, alulról építkező konzultációs folyamat eredményeként kell létrejönniük, valamennyi érdekelt fél, különösen a biogazdálkodók és szövetségeik, a helyi és regionális önkormányzatok, a fogyasztók képviselői és a vendéglátóipar bevonásával;
14. üdvözli, hogy a biogazdálkodásra vonatkozó cselekvési terv először említi az élelmiszerek valós költségeit, és hogy az Európai Bizottság tanulmányt kíván szentelni ennek a kérdésnek, amely kulcsfontosságú az igazságosabb és fenntarthatóbb élelmiszerrendszerre való áttérés támogatása szempontjából. A tanulmánynak elő kell segítenie, hogy elismerjék a biogazdálkodás értékét a közjavak előállításában;
15. hangsúlyozza, hogy a növényvédőszer-maradványok szinte mindenütt jelen vannak a környezetben, és potenciálisan a biotermékeket is érinthetik. Mivel a biogazdálkodók garantálják a magas szintű környezetvédelmi normákat a termelés során, nem szabad őket olyan kockázatokkal terhelni, amelyekért nem ők a felelősek. Az RB ezért rámutat arra, hogy a biotermékeken található növényvédőszer-maradványokkal szembeni zéró tolerancia nagymértékben károsítaná az ágazatot;
16. javasolja, hogy a probléma megoldása érdekében az Európai Bizottság:
 - terjesszen elő olyan kezdeményezéseket, amelyek célja a biogazdálkodásra alkalmas hatóanyagok és növényvédő szerek engedélyeztetésének egyszerűsítése, amennyiben ezek bizonyíthatóan nem ártalmasak a természetre, a környezetre és az emberekre; fordítson kiemelt figyelmet a legkülső régiók termelésére, amelyek mérete és különleges jellemzői nagyrészt eltérnek a szárazföldi mezőgazdaságtól,
 - mozdítsa elő a növényvédőszer-maradványok megállapításának további harmonizációját, a tagállamok által alkalmazott különböző megközelítések előnyeinek és hátrányainak mérlegelésével,
 - segítse az ökológiai termeléssel összeegyeztethető új növénykezelési módszerek tanulmányozását és kutatását;
17. arra ösztönzi a tagállamokat, hogy vizsgálják meg, hogyan lehet a „szennyező fizet” elvét alkalmazni, hogy a biogazdálkodók kártérítést kaphassanak a biotermékeik véletlenszerű szennyeződéséből eredő jövedelemkiesésükért;

A helyi és regionális önkormányzatok szerepe a cselekvési terv végrehajtásában és értékelésében

18. rámutat arra, hogy a helyi és regionális önkormányzatok vannak a legjobb helyzetben ahhoz, hogy ismerjék a helyi ökológiai ágazatok tényleges szükségleteit és foglalkozzanak velük; ezért a biogazdálkodásra vonatkozó új cselekvési terv célkitűzéseinek elérése érdekében szorosan be kell vonni őket mind a végrehajtásba, mind az intézkedéseinek értékelésébe;
19. rámutat arra, hogy a helyi és regionális önkormányzatok kulcsszerepet játszanak a biogazdálkodási ágazat termelési, logisztikai és kereskedelmi struktúrájának kialakításában, a termelők és a fogyasztók közötti strukturált együttműködés kialakításának elősegítésében, a helyi szintű tudatosság növelésében, valamint abban, hogy a fogyasztókat tájékoztassák a biogazdálkodás pozitív hatásairól, illetve oktatási programokat dolgozzanak ki az óvodák és iskolák számára;
20. rámutat, hogy a helyi és regionális önkormányzatok már régóta részt vesznek a biogazdálkodás fejlesztésének támogatásában, különösen a regionális vidékfejlesztési programok irányítása és végrehajtása révén;
21. sajnálja, hogy a helyi és regionális önkormányzatok csak korlátozottan vehettek részt a biogazdálkodásra vonatkozó előző cselekvési terv végrehajtásában, amely nem érte el célkitűzéseit, amint azt a Régiók Bizottsága által elvégzett féldidő értékelés is kimutatta;
22. sürgeti az Európai Bizottságot, hogy hozzon létre egy olyan platformot a cselekvési terv végrehajtásának nyomon követésére és értékelésére, amely összefogja valamennyi érdekelt felet, különösen a helyi és regionális önkormányzatok képviselőit;
23. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatok bevonása során – a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó területfejlesztési menetrend elveivel összhangban – helyspecifikus megközelítésre van szükség, hogy Európa-szerte megfelelően ki lehessen elégíteni a vidéki, városkörnyéki és városi területek eltérő igényeit;

24. ajánlja, hogy a helyi és regionális önkormányzatok biztosítsák a koordinációt és a megfelelő igazgatást valamennyi közigazgatási szint között. Kiemelt fontosságú a helyi szintű horizontális intézkedések támogatása, valamint az ökológiai ágazathoz kapcsolódó valamennyi helyi érdekelt fél bevonása;

25. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy helyezzen nagyobb hangsúlyt a vízkészletek megőrzésére, és tapasztalatcserét szorgalmaz, hogy a helyi és regionális önkormányzatokat e bevált gyakorlatok megvalósítására ösztönözze;

A fogyasztás előmozdítása

26. üdvözli, hogy a *biokörzeteket* a vidékfejlesztés sikeres eszközeként ismerik el, és üdvözli az Európai Bizottság azon szándékát, hogy támogassa ezek fejlesztését és megvalósítását a tagállamokban;

27. ajánlja, hogy az Európai Bizottság vonja be a helyi és regionális önkormányzatokat e kezdeményezés megvalósításába;

28. rámutat, hogy a *biokörzetek* nagyszerű lehetőséget jelentenek a helyi és regionális önkormányzatok számára a fenntartható élelmiszerrendszerek fejlesztésének támogatására, amely a gazdálkodók, a polgárok/fogyasztók, a helyi közigazgatás, az egyesületek, valamint az ökológiai termelés és fogyasztás elvei és módszerei szerint működő kereskedelmi, turisztikai és kulturális vállalkozások közötti együttműködésre épül;

29. hangsúlyozza, hogy a *biokörzetek* integrált és multifunkcionális megközelítése a környezeti, gazdasági és társadalmi fenntarthatóság szempontjából is nagy előnyökkel jár;

30. ezért arra kéri a helyi és regionális önkormányzatokat, hogy vegyenek részt a *biokörzetek* létrehozásában, és támogassák az olyan alulról jövő kezdeményezések kialakítását, amelyek hozzájárulhatnak a vidéki térségek fejlesztéséhez és a helyi biotermékek fogyasztásának növeléséhez;

31. azt ajánlja, hogy az Európai Bizottság uniós szinten fogadjon el közös keretet és iránymutatásokat a *biokörzetek* harmonizált tagállami szintű megvalósításának biztosítása érdekében, ügyelve arra, hogy a sikeres bevezetés érdekében megőrizzék integrált és többfunkciós jellegüket, valamint sajátosságaikat;

32. azt ajánlja, hogy az Európai Bizottság hozza létre a *biokörzetek* uniós szintű hálózatát, amely támogatást és közös szolgáltatásokat nyújtana valamennyi *biokörzet* számára;

33. azt ajánlja, hogy a helyi és regionális önkormányzatok a helyi piacok és a közvetlen értékesítés saját, nemzeti és uniós forrásokból történő pénzügyi támogatásával, valamint a meglévő piacokat és a közvetlen értékesítésre bejegyzett piaci szereplőket népszerűsítő tájékoztatói és kommunikációs kampányokkal ösztönözzék a biotermékek helyi fogyasztását;

34. kiemeli a bioélelmiszerek fogyasztásával járó táplálkozási és környezeti előnyöket, és kéri, hogy foglalkozzanak a biotermékek fogyasztásához való hozzáférés kérdésével, a biotermékek megfizethetősége és a fogyasztók számára könnyen elérhető értékesítési helyeken való rendelkezésre állása tekintetében egyaránt, annak érdekében, hogy minden fogyasztó számára lehetővé váljon az ökológiai élelmiszerek vásárlása;

35. üdvözli a biotermékekre szánt uniós promóciós költségvetés növelését, és arra kéri az Európai Bizottságot, hogy ezt a következő években is tartsa fenn;

36. az uniós promóciós politika jelenlegi felülvizsgálatára tekintettel azt ajánlja, hogy az Európai Bizottság a mezőgazdasági nyersanyagoktól kezdve a feldolgozásig helyezze előtérbe az EU-ban előállított biotermékeket;

37. javasolja az EU ökológiai logójának kiigazítását úgy, hogy a zöld levél alá beillesztik az „EU bio” feliratot és lehetőség szerint feltüntetik a származási régió nevét, hogy a fogyasztók jobban felismerjék a logót;

38. üdvözli azt a javaslatot, hogy „a termelőtől a fogyasztóig” stratégia keretében vizsgálják meg az állattartási címkézés lehetőségeit, és sürgeti, hogy ezt tovább támogassák, mivel úgy véli, hogy az állattartási módszer egyértelmű, egységes és kötelező címkézése ösztönözheti a fogyasztókat a biotermékek vásárlására;

39. üdvözli, hogy az Európai Bizottság népszerűsíteni kívánja az organikus élelmiszereket kínáló étkezdéket, valamint elemezni kívánja a zöld közbeszerzési kritériumok alkalmazását és a zöld közbeszerzés szélesebb körű használatát, és üdvözli azt a célkitűzést, hogy az egészséges és fenntartható táplálkozás előmozdítása érdekében kötelező minimumkövetelményeket határozzanak meg a fenntartható élelmiszer-beszerzésre vonatkozóan. Szükség lehet a közbeszerzés jogi keretének felülvizsgálatára annak érdekében, hogy a hatóságok növelhessék a fogyasztókhoz közel előállított élelmiszerek iránti keresletet; különös figyelmet és támogatást kell fordítani a legkülső régiók rövid ellátási láncainak fejlesztésére;

40. javasolja, hogy az iskolák és az oktatási intézmények olyan biotermékeket kínáljanak a diákoknak, amelyek már a korai évektől kezdve hozzájárulnak az egészséges táplálkozási szokásokhoz, ezért elősegítenék a helyi, hagyományos és egészséges élelmiszerek jelentőségének tudatosítását;

41. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatok fontos szerepet játszanak abban, hogy az élelmiszer-közbeszerzések során nagyobb arányban vásároljanak helyi és regionális biotermékeket. Emellett részt vállalnak a kollektív tájékoztatás és oktatás előmozdításában, valamint a fogyasztók tudatosságának és a biotermelés iránti bizalmának növelésében. A közbeszerzés révén a helyi és regionális önkormányzatok hosszú távú partnerségeket alakíthatnak ki a helyi biogazdálkodókkal, és ösztönözhetik a hagyományos gazdálkodókat a biogazdálkodásra való áttérésre;

42. rámutat arra is, hogy a helyi és regionális önkormányzatok több akadályba ütköznek a nyilvános étkezdék helyi és regionális biotermékekkel való ellátása során: logisztikai akadályok, nevezetesen a megfelelő helyiségek hiánya; strukturális akadályok, például a piac strukturálásának és az ellátási lánc megerősítésének szükségessége a helyi kínálat és kereslet összehangolása érdekében; valamint a humán és technikai erőforrások hiánya;

43. megjegyzi, hogy határozott politikai elkötelezettségre és támogatásra van szükség nemzeti és regionális szinten ahhoz, hogy ösztönözzük a bioélelmiszerek megfelelő használatát a nyilvános és magánétkezdékben, az étkeztetésben és az éttermekben;

44. javasolja, hogy uniós szinten kidolgozhatnának olyan közös kritériumokat, amelyek bevált gyakorlatként szolgálnak a nyilvános étkezdékre vonatkozó megfelelő ellenőrzési szabályok megállapítása érdekében;

45. megjegyzi, hogy a kereslet növekedése ösztönzi a regionális termelés fejlődését, és ezért kéri, hogy a köz- és magánszektorban egyaránt tüntessék fel az étkezdékben és az éttermekben a termelési folyamatokban felhasznált egészséges, bio- és helyben gyártott élelmiszerek minimális százalékos arányát;

46. arra kéri a tagállamokat és a helyi és regionális önkormányzatokat, hogy ellenőrizzék közbeszerzési és költségvetési jogszabályaikat annak biztosítása érdekében, hogy a nyilvános étkezdékben tanúsítvánnyal ellátott biotermékeket használjanak fel;

47. úgy véli, hogy a helyi és regionális önkormányzatok még mindig nem ismerik a zöld közbeszerzés által kínált lehetőségeket, és arra bátorítja őket, hogy lépjenek túl az árkritérium jelentette akadályon, és alkalmazzanak fenntarthatósági kritériumokat;

48. javasolja egy közös uniós platform létrehozását a tagállamok biogazdálkodói számára, amely megkönnyítené a bevált gyakorlatok megosztását, és például az uniós szabályozások, képzések, rendezvények és projektpartnerségi lehetőségek megértését, hogy csak néhányat említsünk;

49. e célból hangsúlyozza, hogy mind a beszerző (nemzeti, regionális és helyi) hatóságok, mind az ökológiai termelők és feldolgozók számára megfelelő képzési és kapacitásépítési programot kell biztosítani a strukturális és logisztikai akadályok felszámolása és a zöld közbeszerzési kritériumok használatának előmozdítása érdekében;

A termelési oldal ösztönzése

50. megjegyzi, hogy 2019-ben az EU-ban a biogazdálkodással hasznosított földterületek aránya mintegy 9 % volt, és a tanúsított biogazdálkodással hasznosított területeknek csak 64 %-a részesült biogazdálkodási támogatási kifizetésekben ⁽¹⁾;

51. rámutat, hogy a biogazdálkodás alulfinanszírozott a jelenlegi KAP-ban; miközben az EU teljes mezőgazdasági területének 8 %-án biogazdálkodás folyik, a biogazdálkodásra szánt támogatások az európai mezőgazdasági költségvetésnek mindössze 1,5 %-át teszik ki. Különös figyelmet és támogatást kell fordítani a kisebb vidéki térségek, a kevésbé fejlett régiók fejlesztésére, ahol a fő gazdasági ágazatot a mezőgazdasági tevékenységek képviselik;

52. hangsúlyozza, hogy ahhoz, hogy 2030-ra megháromszorozódjon az EU-ban a biogazdálkodással hasznosított földterület, a biogazdálkodásra fordított KAP-kiadásokat három-ötszörösére kell növelni, ami azt jelenti, hogy a KAP-kiadások akár 15 %-át is a biogazdálkodásra kellene fordítani ⁽²⁾;

⁽¹⁾ IFOAM Organics Europe.

⁽²⁾ Ugyanott.

53. ugyanakkor sajnálattal állapítja meg, hogy a következő KAP-ról elért megállapodás nem törekszik a biogazdálkodás pénzügyi támogatására;

54. aggodalommal állapítja meg, hogy a biogazdálkodással kapcsolatban elérendő uniós szintű célokat figyelembe véve a rendelkezésre álló nemzeti KAP-stratégiai tervek némelyike az előző programozási időszakhoz képest nem biztosít megfelelő támogatást a biogazdálkodók számára;

55. azt ajánlja, hogy a tagállamok és a helyi és regionális önkormányzatok stratégiai terveikben biztosítsanak prioritást és megfelelő pénzügyi támogatást a regionális és helyi ökológiai ágazat sajátos igényeinek kielégítésére;

56. azt ajánlja, hogy az Európai Bizottság alaposan értékelje a tagállamok által benyújtott nemzeti stratégiai terveket, és ellenőrizze, hogy azok hozzájárulnak-e annak a célkitűzésnek az eléréséhez, hogy 2030-ra a mezőgazdasági földterületek 25 %-át biogazdálkodással műveljék;

57. támogatja azt a megközelítést, hogy az új KAP keretében értékeljék a tagállamoknak az ökológiai ágazat növekedésével kapcsolatos sajátos körülményeit és szükségleteit, és különösen a legkülső régiók nehéz termelési feltételeit, továbbá biztosítsák, hogy a tagállamok a lehető legjobban kiaknázzák az új KAP által a nemzeti ökológiai ágazat támogatására kínált lehetőségeket. Az Európai Bizottságnak külön figyelmet kell fordítania a lemaradó tagállamok/régiók támogatására, miközben további iránymutatást kell nyújtania azoknak, amelyek már tesznek valamit a 25 %-os cél eléréseért. Minden tagállamnak hozzá kell járulnia a közös cél 2030-ig történő eléréséhez;

58. azt ajánlja, hogy a tagállamok és a helyi és regionális önkormányzatok az ökológiai/biogazdálkodást szilárdabban építsék be a képzésbe és a mezőgazdasági tanszékek tananyagába, és dolgozzanak ki biogazdálkodással kapcsolatos tananyagokat és képzéseket, amelyek az elsődleges termelés, valamint a feldolgozás és az átalakítás igényeit is figyelembe veszik;

59. azt ajánlja, hogy a helyi és regionális önkormányzatok gyorsítsák fel a biogazdálkodásra való átállás ütemét azáltal, hogy támogatást és tanácsadást nyújtanak a biogazdálkodást választó gazdaságok létrehozásához, átalakításához vagy átadásához;

60. hangsúlyozza, hogy az elsődleges termelés növekedésének megszilárdítása érdekében helyi és regionális szinten fejleszteni kell a biogazdálkodást. A rövid élelmiszer-ellátási láncok előmozdítása mind az ökológiai termelők, mind a fogyasztók számára előnyös lehet: csökkenti a szállítási költségeket és növeli a fenntarthatóságot, miközben fejleszti a vidéki gazdaságot, és hozzáadott értéket teremt a termelési területen;

61. ezért azt ajánlja a tagállamoknak és a helyi és regionális önkormányzatoknak, hogy a termelés harmonikus fejlődésének elősegítése, továbbá minden régióban a rövid ellátási láncok számára kedvező környezet megteremtése érdekében vezessenek be egyedi intézkedéseket a bioélelmiszerek feldolgozásában és forgalmazásában részt vevő szereplőkre. Ennek megfelelően javasolja, hogy:

— bátorítsák a mezőgazdasági üzemekhez kapcsolódó kisüzemi agráripari ágazatokat,

— növeljék a kisüzemi gazdaságok számára a mobil feldolgozó létesítményeket (vágóhidak, feldolgozóüzemek, malmok stb.), és az egészségügyi, biztonsági és állategészségügyi előírások által teremtett jogi akadályok leküzdése érdekében ösztönözzék a feldolgozó létesítmények helyi szintű közös használatát,

— ösztönözzék az agrárszövetkezetek bevonását a biotermékek forgalmazásába és feldolgozásába, beleértve az élelmiszer-közbeszerzésben való részvételt is;

62. kiemeli, hogy a 25 %-os cél eléréséhez fontos a gazdaságszervezés, a hatékony piacsabályozási eszközök és a termelői szervezetek finanszírozása. Így például mimimumárát kell megállapítani, amely magasabb, mint az átlagos termelési ár a biogazdálkodásban, hogy a termelők stabil minimumjövdelemre számíthassanak. Olyan piaci egyensúlyhiány esetén, amikor a kereslet növekedése nem képes felvenni a kínálat növekedését, fontos, hogy az Európai Bizottság aktiválni tudja a biotermékekre vonatkozó különleges állami intervenciók mechanizmusát;

63. megjegyzi, hogy a nem uniós biotermékek által kiváltott fokozódó, tisztességtelen verseny gyengítheti az ágazatot, és azt ajánlja, hogy az Európai Bizottság garantálja a tisztességes, kiegyensúlyozott és átlátható kereskedelmet, és követelje meg a kölcsönösséget az EU-ba importált termékek ökológiai termelésére vonatkozó kötelezettségek és szabályok terén, hogy egyenlő bánásmódot és hatékony védelmet lehessen szavatolni az európai fogyasztók számára. Ugyanezen okokból a fentieknek az akvakultúrára is vonatkozniuk kell, hogy a környezetvédelmet és az óceánokkal és tengerekkel való fenntartható gazdálkodást kiterjesszék az Unión kívüli országokra is;
64. javasolja, hogy az Európai Bizottság támogassa egy olyan közös uniós platform elindítását, amely az uniós digitális/e-értékesítési szolgáltatások fejlesztése, valamint a logisztika és a sikeres partnerségek támogatása révén megkönnyítené a helyi biogazdálkodók import- és exportlehetőségeit;
65. azt ajánlja, hogy a tagállamok az új KAP ökológiai rendszereinek részeként vezessenek be egy bonus-malus rendszert, ahogyan azt az agrárökológiáról szóló korábbi véleményében kifejtette;
66. megjegyzi, hogy az ökológiai termelésről szóló új uniós rendelet 2022. január 1-jétől alkalmazandó, és jelentős változásokat hoz az ökológiai termelés egyes ágazataiban. A sikeres végrehajtás biztosítása érdekében alapvető fontosságú az uniós szintű harmonizáció és a regionális szintű alkalmazkodás közötti egyensúly, a biogazdálkodási alapelvektől való eltérés nélkül;
67. ennek eredményeként arra kéri az Európai Bizottságot, hogy kísérje figyelemmel az új rendelet hatását, hogy hatékonyan tudjon reagálni az új szabályok alkalmazása által okozott nehézségekre;
68. úgy véli, hogy az állattenyésztési ágazatban nagy az érdeklődés a biogazdálkodásra való átállás iránt, és ebben nagy lehetőségek rejlenek;
69. üdvözliz az Európai Bizottság szándékát, hogy meg kívánja erősíteni az ökológiai akvakultúrát. Az ágazatnak kemény versenyben kell helytállnia a nem uniós országokkal szemben, mivel az EU a belső piacon elfogyasztott hal közel 80 %-át importálja ⁽³⁾;
70. ezért azt ajánlja, hogy az Európai Bizottság biztosítson megfelelő támogatást és növelje a K+I finanszírozást az uniós ökológiai agrár-, akvakultúra- és állattenyésztési ágazat számára, hogy az megbirkózhasson a megfelelő inputanyagok, nevezetesen a tanúsítványokkal rendelkező biovetőmagok, az ökológiai fehérje és a B-vitaminon alapuló takarmányok hiányával, és csökkenthesse az importtól való függőséget;
71. üdvözliz az Európai Bizottság arra irányuló javaslatát, hogy a Horizont Európa keretében növeljék a biogazdálkodásra szánt K+I finanszírozást, és különösen hangsúlyozza annak fontosságát, hogy külön pályázati felhívásokat és költségvetést különítsenek el az ökológiai termelésre.

Kelt Brüsszelben, 2021. december 2-án.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽³⁾ A Copa-Cogeca véleménye a az ökológiai termelés fejlesztésére irányuló cselekvési tervről.

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Fenntartható kék gazdaság és akvakultúra

(2022/C 97/08)

Előadó: Bronius MARKAUSKAS (LT/EA), Klaipėda körzet polgármestere**POLITIKAI AJÁNLÁSOK**

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

Általános megjegyzések**Fenntartható kék gazdaság**

1. üdvözli „Az EU-n belüli fenntartható kék gazdaság új megközelítése – Az EU kék gazdaságának átalakítása a fenntartható jövő érdekében” című európai bizottsági közleményt, amely felvázolja az Európai Bizottság átfogó jövőképét, és stratégiát határoz meg a tengeri ágazatok és iparágak fenntartható kék gazdaságára vonatkozóan. Ezzel összefüggésben üdvözli a „kék növekedés” koncepciójáról a „kék gazdaságra” való áttérést;
2. egyetért azzal, hogy a zöld megállapodás célkitűzései, illetve a fenntarthatóbb és zöldebb gazdaságra való átállás nem valósítható meg a kék gazdaság nélkül. A zöld megállapodás célkitűzéseinek teljesítéséhez, illetve ahhoz, hogy minden ágazatban megvalósuljon a fenntartható fejlődés, olyan radikális változásokra van szükség, amelyekkel csökkenthetők az emberi tevékenység tengerekre és óceánokra gyakorolt hatásai, valamint megvédhetőek az erőforrások és a biológiai sokféleség. Emellett biztosítani kell, hogy ezek a változások összeegyeztethetőek legyenek a tengerrel kapcsolatos tevékenységek gazdasági és társadalmi fenntarthatóságával;
3. ezért támogatja a zöld és kék politikák szorosabb összekapcsolását. Az óceánok a bolygó biológiai sokféleségének egyik legfontosabb tározói. A világ lakóterének több mint 90 %-át teszik ki, és évente az emberi eredetű szén-dioxid-kibocsátás mintegy 26 %-át és a légkörben lévő hulladékhó 90 %-át nyelik el. Számos tanulmány bizonyítja, hogy a tengeri biológiai sokféleség alapvető szerepet játszik a bolygó egészsége és a társadalmi jólét szempontjából;
4. hangsúlyozza, hogy életteli teli óceánok nélkül nincs jól fejlődő kék gazdaság, és hogy e kék gazdaságnak az ökológiai tűrőképesség határain belül kell megvalósulnia, a bolygónk tűrőképességének határaitól való függőségét. Ezért az uniós stratégiai menetrend céljainak megvalósításához kiemelt prioritásként kell kitérni azt, hogy fenntartható módon bánjunk a tengerekkel és óceánokkal, és hogy az ilyen gazdálkodás ismereteken, tudatosságon és határokon átnyúló együttműködésen alapuljon. A naprakész adatok cseréje és közös célok kitűzése szintén fontos;
5. megjegyzi, hogy a kék gazdaság jelentős társadalmi és gazdasági hatást gyakorol nemcsak a part menti és tengeri régiókra, hanem az Európai Unió egészére, és biztosíthatja, hogy a Covid19-világjárványt követő helyreállítás zöld és inkluzív legyen, különösen a válság leginkább érintett ágazatokban, például az idegenforgalomban és a halászatban. A kék gazdaság számos országban rendkívül kedvező hatással van a GDP-re;
6. megjegyzi, hogy a tengeri energia fontos szerepet játszhat az energiaellátás megbízhatóságának és biztonságának növelésében. Az ilyen energia felhasználása ugyanis csökkentené az országok fosszilis tüzelőanyagoktól való függőségét, hozzájárulna az éghajlatváltozás mérsékléséhez és előmozdítaná új minőségi munkahelyek létrehozását, különösen az európai part menti régiókban, ahol gyakran magas a munkanélküliség – feltéve, hogy összeegyeztethető a már meglévő tevékenységekkel és nem károsítja a tengeri élőhelyeket;
7. rámutat, hogy a tengerhasznosítási ágazatok – különösen a megújuló energiák ágazata, a tengeri közlekedés szén-dioxid-mentesítése, valamint a körforgásos gazdaság, ezen belül az óceáni műanyag hulladék újrafeldolgozása révén – részt vesznek az energetikai átállásban és az éghajlatváltozás elleni küzdelemben;
8. emlékeztet különösen arra, hogy a tengeri szállításból származó kibocsátások az elmúlt 20 évben közel 32 %-kal nőttek. A fenntartható hajózási ipar fejlesztése jelentősen hozzájárulhat az Európai Unió éghajlat-politikai célkitűzéseinek eléréséhez. E tekintetben támogatja az Európai Bizottság azon célkitűzését, hogy tíz éven belül lehetőség szerint 80 %-kal, illetve 20 %-kal csökkentse a nemzetközi tengeri szállításból származó SO₂ és NO_x légköri kibocsátást. Fontos azonban figyelembe venni a legkülső régiók szükségleteit. Az ilyen térségek esetében ugyanis olyan intézkedésekre van szükség, amelyek igazodnak ezen régiók strukturális körülményeihez, azaz ahhoz, hogy távol vannak, illetve hogy összeköttetésük és ellátásuk biztosítása miatt nagyban függnek a légi és tengeri közlekedéstől;

9. hangsúlyozza, hogy a fenntartható és színvonalas munkahelyek megóvása és létrehozása érdekében – különösen a hajóépítésben – meg kell védeni Európát az ipari szerkezetét romboló tisztességtelen versennyel szemben;
10. ösztönzi, hogy alkalmazzanak az összes – hagyományos és új, polgári és katonai – tengerhasznosítási tevékenységet integráló és az ökológiai és a digitális átállás, valamint az Ipar 4.0 transzverzális kihívásait is figyelembe vevő horizontális megközelítést a tengerhasznosítási ágazatok kapcsán,
11. jó ötletnek tartja, hogy az Európai Bizottság létre kíván hozni egy olyan kék fórumot, amely összegyűjtené az ismereteket és a tapasztalatokat, szinergiákat hozna létre, kreatív megoldásokat találna, előmozdítaná az ágazat fejlődését, valamint javaslatokkal szolgálna az idevonatkozó alapok felhasználásának koordinálásával kapcsolatban;
12. úgy véli, hogy a nemzeti kormányok részéről hiányzik a konstruktív hozzáállás a tengeri gazdaság fejlesztésével kapcsolatban. A tengerparti országok többségében csak papíron létezik ennek a gazdasági ágának a támogatása, a nemzeti intelligens szakosodási tervekben és stratégiákban nem szentelnek kellő figyelmet a tengeri gazdaságnak, a pénzügyi támogatás sem elegendő, a támogatások odaítélésére vonatkozó szabályok és kritériumok pedig túl bonyolultak;

Akvakultúra

13. megjegyzi, hogy az akvakultúra a közelmúltban a kék gazdaság fontos területévé vált. Olyan területről van szó, amelyben rendkívül komoly lehetőségek rejlenek, mind a gazdaság, mind pedig a környezetvédelem szempontjából. Ezenkívül ez az ágazat képes munkahelyeket teremteni, új lehetőségeket kínálni a part menti és vidéki területeken élők számára a gazdasági fejlődéshez, továbbá bizonyos akvakultúra-gyakorlatok, például a kagylófarmok, hozzájárulnak az éghajlatváltozás hatásainak enyhítéséhez és az ökoszisztémák védelméhez alacsony környezeti hatású gyakorlatok alkalmazásával;
14. üdvözlí az uniós akvakultúra fenntartható fejlesztésére vonatkozó stratégiai iránymutatásokról szóló európai bizottsági közleményt, és hangsúlyozza, hogy az akvakultúra jelentős mértékben hozzájárul ahhoz, hogy kiváló minőségű élelmiszereket lehessen biztosítani, és hogy a növekvő piac számára folyamatosan garantálni lehessen a tengeri és édesvízi termékeket mindaddig, amíg az nem gyakorol negatív hatást a vadon élő halállományokra, és elő lehet vele mozdítani az európai zöld megállapodás és a „termelőtől a fogyasztóig” stratégia végrehajtását, illetve egy fenntartható kék gazdaság kialakítását;
15. üdvözlí az állatjólétre vonatkozó stratégia bemutatását, különös tekintettel az ellenőrizhető mutatók meghatározására, a termelők képzésére, a fajspecifikus állatjóléti paraméterek kutatására és a monokultúráktól eltérő diverzifikációra. Hangsúlyozza, hogy most a tagállamokon a sor, hogy az új iránymutatásokkal összhangban naprakészé tegyék nemzeti terveiket;
16. hangsúlyozza, hogy milyen komoly szerepet játszanak a „termelőtől a fogyasztóig” stratégiában az akvakultúrára vonatkozóan meghatározott konkrét célkitűzések. Ezek különösen az antimikrobiális szerek értékesítésének csökkentése és az ökológiai akvakultúra jelentős bővítése szempontjából fontosak. Üdvözlí, hogy az Európai Bizottság intézkedéseket akar hozni annak érdekében, hogy 2030-ig 50 %-kal csökkenjen a haszonállatoknak szánt és az akvakultúrában használt antimikrobiális szerek teljes értékesítése;
17. megjegyzi, hogy az uniós stratégiák és más jogi dokumentumok tartalmaznak ugyan iránymutatásokat és ajánlásokat az ágazat fejlesztésére vonatkozóan, de az ezen a területen kizárólagos hatáskörrel nem rendelkező helyi és regionális önkormányzatok nem rendelkeznek gyakorlati ismeretekre, pontosabb adatokra és konkrét intézkedésekre épülő, részletesebb elemzéssel arról, hogy hogyan is kellene fejleszteniük az akvakultúrát;
18. hangsúlyozza, hogy a fenntartható fejlődés az akvakultúra fejlesztésének legfőbb feltétele. Ezért azt kéri, hogy a környezeti, társadalmi és gazdasági kritériumokat is figyelembe véve határozzák meg egyértelműen a „fenntartható akvakultúra” mibenlétét. Ha ugyanis lenne egy hosszú távú stratégiai megközelítés azzal kapcsolatban, hogy miként biztosítható az uniós akvakultúra fenntartható növekedése, az segítene az ágazat Covid19-válság utáni helyreállításában, és biztosítaná a hosszú távú fenntarthatóságot és rezilienciát;
19. ismét szorgalmazza, hogy ismerjék el önálló szakpolitikai területként az akvakultúrát és biztosítsanak számára elegendő finanszírozást ahhoz, hogy kiegészítse a hagyományos halászatot. Megjegyzi, hogy az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alap évek óta a fenntartható akvakultúra-gyakorlatok előmozdítására, valamint az akvakultúra-termékek feldolgozására és értékesítésére törekszik. Úgy véli továbbá, hogy az ökológiai akvakultúrát az európai akvakultúra-termékek helyi piacainak támogatásával és az ágazat hatékony fejlődését akadályozó adminisztratív terhek csökkentésével kell előmozdítani. Emellett általános irányvonalakat kell meghatározni az akvakultúra fejlesztéséhez szükséges hasznosítási területekhez való racionális hozzáférésről, különös tekintettel a tengerparti területekre, ügyelve arra, hogy ezek az irányvonalak más politikaterületekhez, például a környezetvédelemhez is igazodjanak;

20. üdvözlí, hogy az Európai Bizottság azt kéri a tagállamoktól, hogy az akvakultúrára vonatkozó nemzeti stratégiai terveikbe foglalják bele az ökológiai akvakultúra-termelés növelését, és e célra különítsék el az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alap forrásainak egy részét;

21. továbbra is úgy véli, hogy fel kell gyorsítani a fenntartható haltenyésztésre való áttérést, a mezőgazdaságban történő változtatásokkal együtt, hiszen a halászat és az akvakultúra a fenntartható élelmiszerrendszerek fontos elemei. Azzal a céllal is egyetért, hogy környezeti szempontból fenntartható, illetve gazdasági és szociális szempontból életképes és versenyképes halászati tevékenységek révén támogassák a környezetkímélő halászatot és törekedjenek a halállományok helyreállítására és a tengeri ökoszisztémák védelmére;

22. jogilag kötelező erejű uniós célok kitűzésére szólít fel a tengeri biológiai sokféleség helyreállítása és megőrzése, valamint a leromlott ökoszisztémák helyreállítása érdekében; a helyi és regionális önkormányzatok a tagállamokkal, az Európai Bizottsággal és az Európai Környezetvédelmi Ügynökséggel közösen segíthetnek további védett tengeri területek azonosításában és kijelölésében;

Pénzügyi támogatás, beruházások

23. rámutat arra, hogy a fenntartható beruházások döntő fontosságúak a kék gazdaság sikeres fejlődése szempontjából. Olyan támogató környezetet kell teremteni, amely megkönnyíti és ösztönzi a kék gazdaság fejlesztésére irányuló köz- és magánberuházásokat. Finanszírozni kell az innovációt, ezen belül a digitális innovációt, és az új termékek kifejlesztését, be kell ruházni innovatív technológiákba és intelligens megoldásokba, és támogatni kell az olyan új technológiákat, mint a megújuló tengeri energia, a tengerhasznosítási ágazatok vagy a kék gazdaság biovállalkozásai, hogy azok bolygónk tűrőképességének határain belül fejlődhessenek;

24. sürgeti az Európai Bizottságot, hogy a tengerrel kapcsolatos ágazatba és különösen a tengerhasznosítási ágazatba történő fenntartható beruházások tekintetében nagyobb mértékben támaszkodjon a régiókra, azok intelligens szakosodási stratégiáira és gazdasági ökoszisztémáira a nemzetközi szereplőkkel versenyképes, egész Európára kiterjedő együttműködési hálózatok kialakítása érdekében. Ezeknek a „European Sea Tech” címkével ellátott hálózatoknak képeseknek kell lenniük arra, hogy reagáljanak az Európai Bizottság által a magas kockázatú projektjeik első szakaszainak kidolgozására és finanszírozására javasolt pályázati felhívásokra;

25. utal a kék növekedésről szóló korábbi véleményében már megfogalmazott kérésére, amely 10 %-ban határozza meg a kutatási és innovációs keretprogram azon projektjeinek arányát, amelyeknek jelentősen hozzá kellene járulniuk a tengerkutatás és a tengerhasznosítási célú kutatás kihívásainak kezeléséhez;

26. emlékeztet arra, hogy az Európai Bizottság „Az uniós fenntartható kék gazdaság új megközelítése” című közleményében abból indul ki, hogy az európai zöld megállapodás kötelezettséget vállal arra, hogy különös figyelmet fordít az EU legkülső régióinak szerepére; arra ösztönzi az Európai Bizottságot, hogy ültesse át a gyakorlatba ezt a kötelezettségvállalást;

27. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a Next Generation EU által finanszírozott helyreállítási tervek felülvizsgálata során nem vették kellően figyelembe a kék gazdaságban rejlő lehetőségeket, köztük annak lehetséges jelentős hozzájárulását a zöld megállapodás célkitűzéseinek eléréséhez, például a strukturális projektek és a kockázatos projektek európai szintű közvetlen finanszírozása, valamint a regionális beruházási platformok létrehozása esetében;

28. úgy véli, hogy a fenntartható beruházások fogalmát úgy kell értelmezni, hogy a technológiai fejlődés és a tudományos kutatás terén közös erőfeszítésekre van szükség mind az ipar, mind pedig a nemzeti kormányok részéről, hogy olyan projektekbe ruházzanak be, amelyek társadalmi, gazdasági és környezeti előnyöket egyaránt magukban foglalnak. Ezen a területen különösen fontos a tudományos élet és a gazdaság közötti együttműködés;

29. üdvözlí az Európai Bizottság arra irányuló terveit, hogy a köz- és magánberuházások előmozdítása érdekében fokozni akarja az együttműködést az európai pénzügyi intézményekkel, és felhívja a figyelmet a BlueInvest platform fontos szerepére és azokra a forrásokra, amelyeket az ágazat fejlesztése érdekében az uniós költségvetésből különítenek el az uniós alapok és egyes speciális programok számára. Emellett javasolja egy egységes alap vagy eszköz esetleges létrehozását, hogy összehangolt módon lehessen hozzáférni az alapokhoz;

30. üdvözlí, hogy az Európai Bizottság arra kéri a tagállamokat, hogy nemzeti rezilienciaépítési és helyreállítási terveikbe, valamint a különböző uniós alapokhoz kapcsolódó nemzeti operatív programjaikba vegyenek be a fenntartható kék gazdaságba történő beruházásokat;

31. különösen fontosnak tartja, hogy az akvakultúra fenntartható fejlesztése kapcsán ösztönözzék az innovatív pénzügyi eszközök alkalmazását, támogassák a fejlett technológiákba történő beruházásokat, teremtsenek kedvező feltételeket a magánszektor részvételéhez, valamint különítsenek el forrásokat a kutatáshoz és a technológiafejlesztéshez, hogy ezzel is segíteni lehessen a fenntartható akvakultúra diverzifikációját és innovációját;

32. szorgalmazza az uniós finanszírozás odaítélésre vonatkozó szabályok felülvizsgálatát, és úgy véli, hogy a támogatás odaítélésének fő kritériuma az kellene, hogy legyen, hogy az adott projektnél van-e innováció, történik-e értékteremtés és – ami a legfontosabb – fenntartható megoldások végrehajtása;

33. úgy véli, hogy meg kell vizsgálni annak lehetőségét, hogy az alacsony környezeti hatású akvakultúrát a körforgásos létesítményekben is ökológiainak minősítsék, és pénzügyi támogatást nyújtsanak annak további fejlesztéséhez, amennyiben megfelel az energia- és erőforrás-fogyasztásra, az állatvédelemre és a fenntartható hulladék-újrafeldolgozásra vonatkozó kritériumoknak. Az akvakultúra jelenleg nehezen részesülhet uniós forrásokból, bár a gyakorlatban bebizonyosodott, hogy az alkalmazott innovatív technológiák lehetővé teszik a legszigorúbb környezetvédelmi követelmények teljesítését a technikai folyamatokban (pl. a keletkező hulladék, mint például az iszap felhasználható a mezőgazdaságban, a szennyvíz tisztítása és újrafelhasználása a legszigorúbb szabványok szerint történik stb.);

34. rámutat arra, hogy a finanszírozási kérdések különösen fontosak a kis országok számára, amelyek esetében kisebbek a beruházások, alacsonyabb a GDP és korlátozottabbak az innovációs lehetőségek. Megjegyzi, hogy helyénvaló lenne felmérni a kis országok szükségleteit és speciális támogatási rendszereket elfogadni;

A helyi és regionális önkormányzatok szerepe

35. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatok fontos szerepet játszanak a zöld gazdaságra való átállásban. A döntéshozatalban való aktív részvétel, valamint a kohéziós és környezetvédelmi innovációs alapok hatékony kezelése révén a regionális kormányzatok jelentősen hozzájárulhatnak a zöld megállapodás célkitűzéseinek eléréséhez;

36. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a regionális kormányzatok a legtöbb országban nem vehetnek érdemben részt a nemzeti politikák kidolgozásában és végrehajtásában, és hogy egy általános centralizációs megközelítés jegyében a legmagasabb szint határozza meg a tengeri gazdaság fejlesztésével kapcsolatos szükségleteket, illetve hozza meg az idevonatkozó döntéseket, még hozzá anélkül, hogy konzultálna a régiókkal. Ezért arra kéri az Európai Bizottságot és a nemzeti kormányokat, hogy kezeljék a központi szinttel egyenrangú partnerekként a helyi és regionális önkormányzatokat, amikor mélyreható intézkedéseket hoznak ezen a területen;

37. ismét arra kéri az Európai Bizottságot, hogy nyújtson be javaslatot a tagállamoknak arra vonatkozóan, hogy miként kellene bevonni a helyi és regionális önkormányzatokat a különböző intézkedések meghatározásába, kidolgozásába, megtervezésébe és végrehajtásába, valamint ruházza fel őket egyértelműbb és nagyobb hatáskörökkel. Ha komolyabban konzultálnának a helyi önkormányzatokkal, akkor azzal jobban lehetne biztosítani a fenntartható kék gazdaság fejlődését, hiszen a kék gazdaságon belül dinamikus és fenntartható ökoszisztémákat lehetne kifejleszteni, segíteni lehetne az innovációt, intelligens megoldásokat lehetne alkalmazni és munkahelyeket is lehetne teremteni;

38. üdvözli, hogy az Európai Bizottság – egy gazdaságélénkítési csomag („tervezet a helyi zöld megállapodásokhoz”) és stratégiai iránymutatások (pl. az „Intelligens városok kihívás” kezdeményezés) kidolgozása révén – támogatni kívánja a tengerparti városokat és régiókat a zöld és digitális átalakulás helyi szintű kezelésében, valamint az EU által biztosított források és ösztönzők teljes körű kihasználásában;

39. javasolja egy olyan szabályozási és költségvetési keret kidolgozását, amely ösztönzi a kék gazdaságra vonatkozó olyan regionális és helyi stratégiák kidolgozását, amelyek figyelembe veszik az e területen folytatott tevékenységek sokféleségét, és abból indulnak ki, hogy a stratégiáknak egymással, illetve a már meglévő tevékenységekkel is összeegyeztethetőeknek kell lenniük. Külön ki kell emelni, hogy milyen fontosak a tengeri iparágakhoz és az energiatermeléshez kapcsolódó technológiai fejlesztések, valamint a kiváló minőségű tengeri fehérjék előállítása, amely a globális versenyképesség egyik eleme;

40. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatok fontos szerepet játszanak az európai akvakultúra fejlesztésében. A halászat területén gyakran a helyi és regionális önkormányzatok felelősek az engedélyezési eljárásért, valamint a területükön működő kis- és közép vállalkozásoknak juttatandó támogatás kezeléséért és biztosításáért. Ezzel komoly tapasztalatot gyűjtöttek össze ezen a területen, amelyet el kell ismerni, össze kell hangolni és ki kell aknázni, kihasználva, hogy a helyi és regionális önkormányzatok jól ismerik az ágazatot;

41. úgy véli, hogy a helyi önkormányzatokat jobban be kellene vonni az akvakultúrával kapcsolatos politika kidolgozásába, és megismétli, hogy a régióknak világos iránymutatásokra és konkrét cselekvési tervre van szükségük az uniós akvakultúra fenntartható fejlesztéséhez;

42. sajnálja, hogy az Interreg területi együttműködésre szánt költségvetését csökkentették, mivel ez ösztönözhetne volna az együttműködést a part menti régiók és a közös szükségletekkel rendelkező szigetek között ugyanazon a tengeri medencén belül, mégpedig az alkalmazkodási stratégiák és a part menti övezetek kezelésére vonatkozó közös megközelítések kidolgozása, a fenntartható partvédelemben való beruházás és a part menti gazdasági tevékenységek kiigazítása érdekében. Úgy véli azonban, hogy a csökkentett költségvetés ellenére a szakpolitikák hatékonyságát kísérleti intézkedések és beruházások, valamint a közvetlen irányítás alatt álló programokkal való koordináció révén növelték, ami lehetőséget kínál az ágazat számára az új ötletek hasznosítására;

43. e tekintetben – ahol lehetséges és a helyi és regionális önkormányzatok érdeklődésével összhangban – a tengermedence-stratégiák általános érvényesítését kéri, amelyek alapvető referenciakeretet jelentenek. Azon elemek közé tartoznak, amelyeket az intelligens szakosodási stratégiák kidolgozása és az európai alapok programozása során figyelembe kell venni;

44. alapvető fontosságúnak tartja a kibocsátásmentes kikötők céljának megvalósítását, amint az az Európai Bizottság által előterjesztett, a fenntartható és intelligens mobilitásra vonatkozó stratégiában szerepel, és javasolja, hogy a kikötőket teljes mértékben ismerjék el a kék gazdaság platformjaiként és a tengerhasznosítási ágazat fejlesztésének katalizátoraiként;

Tengeri területrendezés és a kikötők jelentősége

45. megjegyzi, hogy egy fenntartható kék gazdaság – beleértve az akvakultúrát és a (kagyló)halászatot is – fejlődése csak akkor lehetséges, ha vannak ehhez megfelelő területek, a vállalkozások pedig hozzáférnek a vizekhez. A gazdasági tevékenységek folytatására alkalmas területekhez, illetve a vizekhez való hozzáférés továbbra is nagy kihívást jelent az európai akvakultúra fejlesztése szempontjából. Ezért rendkívül fontos a megfelelő tengeri területrendezés, amihez pedig koordinációra és a megfelelő érdekelt felek mielőbbi bevonására van szükség;

46. továbbra is szorgalmazza olyan javaslatok kidolgozását, amelyek célja a tengeri területrendezés, illetve a védett tengeri területek és az ökológiai folyosók hálózatának létrehozása a biodiverzitási stratégia célkitűzéseivel összhangban, ami lehetővé teszi a biológiai sokféleség csökkenésének visszafordítását, valamint hozzájárul az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az e változásokkal szembeni ellenálló képességhez, miközben jelentős pénzügyi és társadalmi előnyökkel jár, a halászati erőforrások kinyerése és a tenger reprodukációs képessége között célként kitűzött egyensúly megerősítésével;

47. jogilag kötelező erejű uniós célok kitűzésére szólít fel a tengeri biológiai sokféleség és ökoszisztémák helyreállítása és megőrzése érdekében; a helyi és regionális önkormányzatok segíthetnek további védett tengeri területek azonosításában és kijelölésében;

48. emlékeztet arra, hogy a kikötők – különösen a távoli, például a legkülső régiókban – fontos szerepet játszanak a kék gazdaság fejlődésében és fejlesztésében, a körforgásos gazdaság irányításában és a zöld megállapodás célkitűzéseinek elérését elősegítő zöld megoldások végrehajtásában;

49. úgy véli, hogy például a zöld átállás időszakában sürgősen növelni kell a hajók LNG-vel való feltöltésére, illetve tágabb értelemben a hajók ökológiai lábnyomának csökkentéséhez hozzájáruló infrastruktúrára (alacsony kibocsátású technológiákra épülő elektromos csatlakozás) irányuló kikötői beruházások támogatását;

50. végezetül kéri, hogy jobban támogassák a zöld hidrogén előállításának fejlesztését a kikötőkben, és integrálják azt az uniós energiapolitikába és a kiépítés alatt álló hidrogénfolyosókba;

51. emlékeztet arra, hogy a kikötők – az ott zajló sokféle tengeri tevékenység miatt – fontos szerepet játszhatnak a kék gazdaság előmozdításában és az e területre vonatkozó stratégiák kidolgozásában;

52. úgy véli, hogy a kikötőknek – a közlekedési láncok és az országok közötti gazdasági útvonalak fontos láncszemeiként – a jövőben megújuló energiaforrásokat és alacsony szén-dioxid-kibocsátású rendszereket használó energiaközpontokká kell válniuk, hozzájárulva ezáltal a körforgásos gazdaság fejlődéséhez és javítva a kikötők környékén élő emberek életkörülményeit. Ezért tovább kell fejleszteni a tengeri kikötők infrastruktúráját, és olyan új területeket kell megnyitni, amelyek alkalmasak a teherszállítási tevékenységekre és esetlegesen új tengeri tevékenységekre (pl. tengeri szélturbinák, fenntartható akvakultúra);

Az adminisztratív terhek csökkentése és a versenyképesség javítása

53. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy számos belső probléma gátolja az akvakultúra és egyéb tengerhez köthető tevékenység hatékony fejlődését. Ilyenek például a túlságosan hosszadalmas és bonyolult engedélyezési eljárások, valamint az olyan vizekhez és területekhez való korlátozott hozzáférés, ahol lehetséges lenne valamilyen gazdasági tevékenység. Az engedélyezési eljárások összetettsége és az átláthatatlanság akadályozza az európai akvakultúra teljes körű fejlődését, ezért egyszerűsíteni és átláthatóbbá kellene tenni az idevonatkozó szabályozást, hogy a különböző szabályok koherensebbek is legyenek;

54. javasolja, hogy az engedélyezési eljárás felgyorsítása, valamint az érdekelt felek és a különböző szintű hatóságok közötti kommunikáció megkönnyítése érdekében minél előbb hozzanak létre egyablakos rendszert az akvakultúra-engedélyek számára. Javasolja továbbá, hogy az uniós szabályok alkalmazásának felgyorsítása érdekében vezessenek be képzési modulokat a helyi hatóságok számára az engedélyezéshez;

55. megjegyzi, hogy az akvakultúra versenyképességének és fenntarthatóságának erősítése érdekében nagyon fontos az állatjóléti, egészségügyi és éghajlatvédelmi előírásoknak való megfelelés, valamint az, hogy a címkéken pontosan és kielégítően tájékoztassák erről a fogyasztókat;

56. rámutat, hogy korábbi véleményeiben már javasolta egy európai ökocímke bevezetését. Megismétli ezt a javaslatot, és újfent hangsúlyozza, hogy egy ökocímke és egy hatékony tanúsítási rendszer fontos szerepet játszana az uniós akvakultúra-termékek értékének és fogyasztásának növelésében. Az állattartás és a fogás módjának, illetve a munkakörülményeknek az egyértelmű, kötelező címkézése lehetővé tenné a termelők számára, hogy gyakorlataik javulásáról elismerést kapjanak, a fogyasztók számára pedig, hogy megalapozott döntéseket hozzanak; hangsúlyozza, hogy az ilyen ökocímke kritériumainak a jelenlegi jogi követelményeknél szigorúbbaknak kell lenniük. A környezetvédelmi és gazdálkodási szabályokkal összhangban végzett halászat terén is alkalmazni lehetne ezt a címkét, amely jelezné, hogy a tengeri környezetet és az erőforrások fenntarthatóságát tiszteletben tartó, jogszerű tevékenységről van szó;

57. kéri, hogy a belső piacon értékesített különböző termékek közötti egyenlő versenyfeltételek biztosítása érdekében az importárak karbonintenzitását ellensúlyozó jövőbeli mechanizmus terjedjen ki a halászati és akvakultúra-termékekre is, a legkülső régiókra vonatkozó, az EUMSZ 349. cikkén alapuló, esetleges eltérést engedélyező speciális intézkedések sérelme nélkül. Arra kéri az Európai Bizottságot, hogy tegyen javaslatot egy, az emberi jogok megsértésével kapcsolatba hozható termékek behozatalának megakadályozását célzó jogszabályra, és vezessen be hatékonyabb szabályokat annak érdekében, hogy az uniós piacra belépő halak az európaival egyenértékű normáknak feleljenek meg. Ez biztosítja az európai fogyasztóvédelmet, és a nem uniós országokra is kiterjeszti a környezetvédelmet és az óceánokkal és tengerekkel való fenntartható gazdálkodást. Uniós és nemzeti szinten is prioritásként kell kezelni a helyi termelők és a rövid ellátási láncok támogatását. Ez az egyetlen módja annak, hogy a jövőben biztosítani lehessen az akvakultúra és különösen a kisüzemi part menti (kagyló)halászat hatékony fejlődését;

58. javasolja az akvakultúra diverzifikálását, különös tekintettel az algatenyésztésre. Ezeket a termékeket ugyanis nemcsak emberi és állati fogyasztásra, hanem bizonyos ipari termelési folyamatokban vagy az energiatermelésben is fel lehet használni, fenntartható tevékenységek fejlődését is segítve ezzel, hiszen így nincs szükség takarmányra és nem keletkezik hulladék. Javasolja továbbá az integrált akvakultúra-rendszerek előmozdítását, amelyek lehetővé teszik a körforgásos gazdasági modellek létrehozását a termelési láncon belül;

Együttműködés, készségfejlesztés, tájékoztatás, a nyilvánosság bevonása

59. ismételten hangsúlyozza, hogy a fenntartható kék gazdaság megteremtése érdekében az akvakultúra, illetve a (kagyló)halászat minden érdekelt felével konzultálni kell. Különösen fontos a tudományos élet, a hatóságok és az ipar közötti együttműködés: a tudományos ismeretek és a hatékony, célzott és hosszú távú gazdasági innováció javítja a munka hatékonyságát, és biztosítja a gazdasági fejlődést és a versenyképességet;

60. rámutat arra, hogy meg kell erősíteni az egyes országokban működő hatóságok hatásköreit, és kezelni kell azt a problémát, hogy nincs elegendő szakember a tengerhasznosítási és akvakultúra-ágazat területén. Ezért az Európai Uniónak, a tagállamoknak és a régióknak együtt kell működniük a tengerhez kapcsolódó szakmák ismerete és vonzerejének növelése, a munkakörülmények és a szakmai pályafutás feltételeinek javítása, a képzésben részt vevő fiatalok európai mobilitásának fejlesztése, valamint az egész életen át tartó kiegészítő képzési útvonalak biztosítása, a meglévő szakmák tengeri környezetbe való bevezetése és a hagyományos tengerészeti szakmák új lehetőségek felé irányítása érdekében. Különösen a képzést illetően szükséges lesz kiigazítani és előmozdítani a tengerészeti és halászati képzést, hogy az támogassa a generációváltást a halászat, az akvakultúra és a kagylóhalászat terén;

61. kifogásolja, hogy a nyilvánosságot nem vonják be a kék gazdaság fejlesztésével kapcsolatos kérdések megvitatásába. A fenntartható, hosszú távú beruházásoknak elő kell mozdítaniuk a tengeri biológiai sokféleség védelmét célzó multidiszciplináris intézkedések végrehajtását, és új bevételi lehetőségeket kell biztosítaniuk a polgárok számára. Fontos továbbá, hogy helyi akciócsoportok és különböző egyéb kezdeményezések révén bevonják a nyilvánosságot a stratégiai intézkedések végrehajtásába és a döntéshozatalba;

62. vállalja, hogy segíti és támogatja azokat a részvételt célzó helyi kezdeményezéseket (például helyi közösségek helyi fejlesztési csoportjait vagy helyi halászati akciócsoportokat), amelyek ötvözik a tengeri erőforrások helyreállítását a helyi megélhetés megőrzésével, valamint az érintett terület hagyományainak és kulturális örökségének megőrzésével, illetve hozzájárulnak a tengeri gazdaság diverzifikációjához és kiszélesítéséhez. Ezzel követésre lehetne ösztönözni, illetve el lehetne ismerni a halászati akciócsoportok példáját. Ezek a csoportok ugyanis egyfajta kapcsolatot jelentenek a tengeri/halászati ágazat és a társadalom, valamint a helyi és regionális adminisztrációk között abból a szempontból, hogy az adott térségben ösztönözni lehessen a kék gazdaságot;

63. úgy véli, hogy regionális, nemzeti és európai szinten nagyobb figyelmet kell fordítani olyan tájékoztató kampányokra, amelyek segítségével a fogyasztók jobban megérthetik az akvakultúra és a (kagyló)halászat hosszú távú környezeti előnyeit, az akvakultúra- és egyéb (kagyló)halászati termékeket, azok előnyeit, illetve azt, hogy ezek a termékek miként járulnak hozzá az ellátás biztonságához, az élelmezésbiztonsághoz és a munkahelyteremtéshez, másrészt pedig tudományos ismereteket lehet terjeszteni azzal kapcsolatban, hogy az akvakultúra mennyire összeegyeztethető a tengeri környezettel és annak megőrzésével.

Kelt Brüsszelben, 2021. december 2-án.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Apostolos TZITZIKOSTAS

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A 2020. évi új iparstratégia frissítése: Erősebb egységes piac kiépítése Európa fellendülése érdekében

(2022/C 97/09)

Előadó:	Jeannette BALJEU (NL/Renew Europe), Dél-Holland (Zuid-Holland) tartomány kormányának tagja
Referenciaszöveg:	COM(2021) 350 final

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

Bevezetés

1. általános szempontból üdvözlö az iparstratégia Európai Bizottság által javasolt aktualizálását, de javasolja, hogy az Európai Bizottság jobban kösse azt össze az európai zöld megállapodással és a 2050-ig teljesítendő klímasegítségességi célkitűzésekhez azáltal, hogy konkrét rövid, közép- és hosszú távú célkitűzéseket határoz meg, amelyeket az uniós iparnak el kell érnie ahhoz, hogy hozzájáruljon ehhez az átfogó célhoz. Hangsúlyozza, hogy van néhány olyan szempont, amelyet a helyi és regionális önkormányzatok szemszögéből tovább kell pontosítani, és amelyre ezért ebben a véleményben ki kell térni;
2. üdvözlö, hogy az ipari ökoszisztémákra és a technológiai vezető szerepre helyezik a hangsúlyt, és hangsúlyozza a helyi beágyazottságú dimenzió megerősítésének fontosságát: az európai ipari ökoszisztémák egymással összekapcsolt regionális innovációs ökoszisztémákból állnak, amelyek dinamikus intelligens szakosodási stratégiákkal egészülnek ki, amelyek alulról felfelé építkező megközelítésen alapulnak, és céljuk a regionális innováció fellendítése, a növekedéshez és a jóléthez való hozzájárulás azáltal, hogy segítik és lehetővé teszik a régiók számára, hogy erősségeikre összpontosítsanak. Az intelligens szakosodási platformok és partnerségek már most is megkönnyítik az ilyen regionális innovációs rendszerek közötti helyi beágyazottságú együttműködést. A stratégiai értékláncok közötti új és megerősített együttműködések révén ezek lesznek a fenntartható növekedés és fellendülés motorjai Európában. Ez segíteni fogja Európát abban, hogy stratégiai autonómiára tegyen szert, a régiók és városok pedig végre saját irányításuk alá vonhatják iparáguk zöld és digitális átállását;
3. e tekintetben üdvözlö különösen az ipari fórumot, amelyben a Régiók Bizottsága aktívan közreműködik;
4. hangsúlyozza, hogy olyan inkluzív ipari stratégiára van szükség, amely értéket teremt az európai régiókban, és tekintettel van egyes régiók, mint például a legkülső régiók sajátos helyzetére; az EU-nak az egész Unióra kiterjedő ipari innovációs keretre van szüksége. Ezenkívül az iparstratégiát hozzá kell igazítani a tagállamok jelenlegi igényeihez, a helyi és regionális fejlesztési szükségletek alapján. Ehhez nagyobb ellátásbiztonságra, ellenálló képességre és függetlenségre van szükség az ellátási láncok diverzifikálása révén;
5. elismeri, hogy egyre több aggodalomra ad okot, hogy a különböző európai régiókban a világválság utáni helyreállítás egyenlőtlenül megy végbe. Az EU-nak fokoznia kell erőfeszítéseit ennek a szakadéknak az áthidalására azáltal, hogy támogatja a vállalkozásokat – köztük a vidéki és kevésbé fejlett területeken működő vállalkozásokat –, elősegíti az ipar digitalizációját és fenntarthatóvá tételét, valamint bevezet egy a digitális kornak megfelelő szabályozási keretet, olyan, nemcsak az ipari, hanem a területi ökoszisztémákra is vonatkozó megközelítéseket alkalmazva, amelyek tekintettel vannak az EU területi sokszínűségére;
6. hangsúlyozza, hogy az ipar kihívásokkal fog szembesülni az „Írány az 55 %!” intézkedéscsomag célkitűzéseinek megvalósítása során, és hogy a helyi és regionális önkormányzatokat be kell vonni az arról szóló vitákba, hogy miként lehetne biztosítani a megújuló közlekedésre és az övezető járművekre vonatkozó infrastrukturális javaslatok, illetve az esetleges átképzési intézkedések sikeres végrehajtását;
7. hangsúlyozza, hogy meg kell erősíteni a regionális ökoszisztémák szerinti megközelítést, hogy hatékonyan be lehessen vonni a helyi és regionális szintű kulcsszereplőket, például a kormányokat, a klasztereket és a klaszterszervezeteket, a szociális partnereket, valamint a tudásintézményeket (beleértve a kkv-kkal szoros kapcsolatban álló, alkalmazott tudományokkal foglalkozó egyetemeket is). Ez számos iparág esetében alapvető jelentőséggel bír az ipari versenyképesség javítása és a nyílt innováció előmozdítása terén. A Régiók Bizottsága emellett külön fel szeretné hívni a figyelmet a klaszterek közötti kétoldalú együttműködésre, a köz- és magánszféra közötti partnerségek új formáinak kialakítására az állami és a magánszektor közötti együttműködés elmélyítése érdekében, valamint a szociális gazdasági csoportosulások (klaszterek) fejlesztésére;

8. üdvözli az ipari tendenciák és a versenyképesség bejelentett nyomon követését, mivel Európának együtt kell elemeznie és kezelnie a stratégiai technológiai és ipari függőségeket;
9. hangsúlyozza, hogy jobb mérőszámokkal kell rendelkezni az innovációról, mivel azok jelenleg a K+F beruházások (és ráfordítások) és a szabadalmak (az innovációk átvételének részleges mutatója) köré összpontosulnak. Nem kapunk egyértelmű képet a gazdaság megújulásáról és az idevágó adatokról. Az első lépés a K+I beruházások típusának nyomon követése lenne. A hangsúlyt különösen a technológiai képességekkel, a technológiai infrastruktúrákkal és a versenyképességgel kapcsolatos kérdésekre kell helyezni, tekintettel a jövő piacaira történő kettős átállásra;

Az egységes piac ellenálló képességének erősítése

10. támogatja a jól működő egységes piacra való törekvést, valamint a korlátozások és akadályok felszámolására irányuló folyamatos erőfeszítéseket; Ennek kapcsán különös figyelmet kell fordítani a határ menti régiók helyzetére és sajátos szükségleteire, különösen a határokon átnyúló szolgáltatások nyújtása és a munkavállalók szabad mozgása terén;
11. üdvözli az Európai Bizottság azon szándékát, hogy évente stratégiai jelentéseket és cselekvési tervek tesztjeit közzé tegye az egységes piacról; hangsúlyozza, hogy az egységes piac védelmét szolgáló intézkedések és korlátozások bevezetése előtt fel kell tárni az értékláncokban tapasztalható függőségeket;
12. úgy véli, hogy az egységes piac szabályainak érvényesítésével foglalkozó munkacsoportra (SMET) a stratégiai autonómiához vezető központi eszközként fontos szerep hárulhat. Az RB ugyanakkor azt is hangsúlyozni szeretné, hogy egy sikeres iparstratégiának tükröznie kell a regionális ökoszisztémák sokféleségét, valamint azt a tényt is, hogy a stratégiai autonómiához vezető pályák eltérő módon alakulnak a különböző ökoszisztémákban;
13. a jól működő belső piacot kulcsfontosságúnak tartja a Covid19-válság utáni helyreállításhoz. Rendkívül fontos, hogy megakadályozzuk az egyes tagállamok által bevezetett exportkorlátozásokat, valamint a koronavírus-járvány kezdetén jellemző, Unión belüli határlezárást megismétlődését. Az európai ipari ágazat az uniós szabályozás hatálya alá tartozik, ugyanakkor a harmadik országbeli üzemeltetők versenyével is szembesül, ahol a vállalkozókra vonatkozó szabályok részben eltérőek. Az RB hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a harmadik országokkal kötött kereskedelmi megállapodásokban rögzítsék a kölcsönösséget az ipari követelmények tekintetében annak érdekében, hogy az európai ipar egyenlő versenyfeltételeknek legyen kitéve a nemzetközi piacon. A belső piac megvalósítása – többek között a szolgáltatások terén – egyre csak sürgetőbbé válik;
14. hangsúlyozza, hogy az egységes piacnak a partnerek, a termékek és a szolgáltatások tekintetében is sokfélének kell lennie annak érdekében, hogy az EU képes legyen biztosítani azokat a szolgáltatásokat és termékeket, amelyek a lakosai számára létfontosságúak. Ez növelni fogja ellenálló képességét is. A koronavírus-válság kapcsán megmutatkozott, hogy különösen az orvosi termékek terén milyen fontos a megerősített európai termelés és a külföldi piacoktól való, ezzel együtt járó függetlenség;
15. úgy véli, hogy nemzeti, regionális és helyi szinten gondosan kidolgozott állami támogatási szabályokra van szükség; hangsúlyozza a tisztességes verseny fontosságát az EU-n belül, többek között annak érdekében, hogy elkerülhető legyen a vállalatoknak az EU-n belüli áthelyezése az állami támogatások révén; az RB szerint a közös európai érdeket szolgáló fontos projektek (IPCEI-k) kiváló eszközei lehetnek az olyan értékláncokban, ahol a piac önmagában nem képes áttörő innovációt létrehozni. Az IPCEI-k emellett támogatják a köz- és magánszféra közötti partnerségek új, aktív formáinak létrehozását is. E tekintetben az RB kiemeli a tagállamok, a kvv-k, valamint a helyi és regionális önkormányzatok részvételének fontosságát;
16. úgy véli, hogy egy harmonizált szabványokkal támogatott kulcsfontosságú üzleti szolgáltatások szabályozására irányuló jogalkotási javaslat előnyeinek vizsgálata nagy jelentőséggel bír, mivel a kettős átállás új üzleti modelleket jelent, és maga után vonja a saját tulajdonú termékekről a nyújtott szolgáltatásokra való áttérést is;
17. érdekelt a külföldi támogatások torzító hatásainak kezelését célzó rendeletre irányuló, olyan javaslat előterjesztésében, amely biztosítja, hogy ellenőrizzék és megfelelően kezeljék a harmadik országok kormányai által az uniós vállalkozások megszerzésére vagy a közbeszerzési eljárásokon indulni kívánó vállalatok számára nyújtott torzító támogatásokat;
18. kiemeli, hogy meg kell vizsgálni, hogyan lehet kezelni azokat a klaszterekre gyakorolt torzító hatásokat, amelyeket a klaszterek számára alapvető fontosságú (tőzsdén nem jegyzett) innovatív vállalatok állami háttérű befektetők általi felvásárlása vált ki;
19. ösztönzi az Európai Bizottságot, hogy a kereskedelmi megállapodásokban alkalmazza a kölcsönösség elvét. Azon országok vállalatai, amelyek nem csatlakoznak a közbeszerzési megállapodáshoz, nem vehetnek részt az európai közbeszerzésekben;

20. megerősíti az e klaszterek köré szerveződő transzregionális együttműködés szükségességét és előnyeit;
21. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatok fontos szerepet játszanak a klaszterek közötti nagyszabású ipari együttműködés kialakításában, amelynek célja az európai értékláncok megerősítése;
22. hangsúlyozza a helyi és regionális önkormányzatok számára az egységes piac irányítása és érvényre juttatása terén általánosságban előirányzott szerepet, mivel közreműködésük kulcsfontosságú az egységes piac szabályainak tényleges érvényesítéséhez;
23. szót emel a tagállamok vagy a helyi és regionális önkormányzatok által nyújtott állami támogatások révén megvalósuló, európai klaszterek közötti tisztességtelen verseny ellen. Sürgeti továbbá, hogy a lehető legkisebbre csökkentsék a helyi és regionális önkormányzatok által nyújtott állami támogatások összege közötti különbségeket azáltal, hogy egyenlő versenyfeltételeket teremtenek a regionális támogatásokról szóló iránymutatásokban;
24. üdvözli, hogy a szabványokra a stratégia végrehajtásának egyik központi eszközeként tekintenek, de hangsúlyozza, hogy minden érdekelt felet be kell vonni az ezen eszközök létrehozására irányuló konzultációba;
25. hangsúlyozza az Unión belüli tisztességes verseny fontosságát, annak érdekében, hogy megakadályozzák a vállalkozások államilag támogatott áttelepítését az Unión belül. A tisztességes verseny mindenekelőtt megköveteli, hogy a vállalatok termékeiket az európai piac egészén csak akkor kínálhassák, ha azok megfelelnek a hatályos környezetvédelmi és biztonsági előírásoknak;

A kkv-k dimenziójának megerősítése az iparstratégiában

26. üdvözli az Európai Bizottságnak az európai kkv-k 2020–2021-es helyzetéről szóló éves jelentését, és egyetért azzal, hogy a szükséges készségek és a finanszírozáshoz való hozzáférés hiánya a fő akadálya annak, hogy a kkv-k digitalizálják a tevékenységeiket;
27. üdvözli, hogy elismerik az európai kkv-k szerepét, és támogatja az Európai Bizottság szándékát, hogy segíti őket a növekedésükben és a szakképzett munkaerő bevonásában. Ehhez viszont vállalkozásbarát környezetre, továbbá a munkavállalók készségei és képzése (pl. belső ikt-, illetve vezetői ismeretek), valamint a tisztességes munkakörülmények terén megvalósuló beruházásokra van szükség. Az RB kéri, hogy az InvestEU pénzügyi eszközeinek felhasználásával és a kkv-kat érintő fizetőképességi kockázatokkal kapcsolatban nyújtsanak támogatást a kkv-knak, hogy segíteni lehessen ezeket a digitális stratégia vagy cselekvési terv kidolgozásában;
28. megállapítja, hogy a kkv-k digitalizálása a tagállamokon belül és a tagállamok között, valamint helyi és regionális szinten nagymértékben különbözhet. E digitális szakadék megszüntetése érdekében a kkv-knak nyújtott támogatásnak alkalmazkodóképesnek kell lennie, valamint azt jól meg kell tervezni és a kkv-k sajátos igényeire kell szabni, a helyi és regionális fenntartható fejlődésre kell épülnie, és külön támogatást kell nyújtania a vidéki és kevésbé fejlett térségekben működő kkv-k számára;
29. hangsúlyozza, hogy be kell ruházni a tesztelési és validálási infrastruktúrákba, például az ipar 4.0 tesztközpontokba, a kísérleti gyárakba és a digitális innovációs központokba. Ez segíthet a vállalatoknak és különösen a kkv-knak abban, hogy az innovációkat gyorsabban alakítsák piacérett termékekké;
30. javasolja a Régiók Bizottsága és az Európai Bizottság közötti együttműködés fokozását, különösen az európai vállalkozói régiók hálózatán keresztül a vállalkozói szellem és az ipari átállás helyi és regionális szintű támogatása terén. További kiemelt terület lehetne a minőségi jogalkotás és az uniós politikák jobb végrehajtása a jövőállásági platform részeként. A cél a vállalkozásbarát környezet javítása lenne, miközben fel kell készíteni a vállalkozásokat a jövőbeli kihívásokra;
31. üdvözli a fenntarthatósági tanácsadók kijelölését, akik célzott tanácsadást nyújtanak a kkv-knak;

32. üdvözli a harmonizált szabványok által támogatott kulcsfontosságú üzleti szolgáltatások szabályozására irányuló jogalkotási javaslat előnyeinek vizsgálatát. Várakozással tekint különösen a bejelentett szolgáltatási szabványok elé, és hangsúlyozza, hogy ezek segíthetnek áthidalni a határokon átnyúló szolgáltatásnyújtás során felmerülő nehézségeket. A helyi és regionális önkormányzatokat hátrányosan érintik a nem megfelelő bejelentések (amint azt a közleményt kísérő, az egységes piacról szóló éves jelentés is említi), valamint az Európai Bíróság településrendezéssel kapcsolatos 2018. évi ítéletéből eredő jogbizonytalanság;

33. sajnálja, hogy a GDP 3 %-át kitevő K+F+I beruházási cél még messze nem teljesült. Míg egyes tagállamok elérik ezt a szintet, addig mások 1 % alatt vannak. Ezek a különbségek akadályt gördítenek az EU mint blokk globális kapacitása elé, és tartósan az USA, Japán és Kína mögé kényszerítik.

34. az Európai Kutatási Térség jövőbeli megvalósításában lehetőséget lát arra, hogy a kormányzat minden szintjén nagyobb szinergiák jöjjenek létre az ipari átalakulás támogatása érdekében a kutatási beruházások növelése és a helyi beágyazottságú innovációs politikák révén;

35. megjegyzi, hogy a kettős átállás megköveteli, hogy az ipar és munkavállalói változzanak, és alkalmazkodjanak az új realitáshoz; ezért kéri az Európai Bizottságot, hogy az európai készségfejlesztési programjába foglaljon bele egy, az átállás által érintett ágazatokra vonatkozó helyi alapú megközelítést; ez magában foglalja a munkaerő termelékenységének növelését ösztönző tényezők kidolgozását, támogató technológiák alkalmazásával (virtuális valóság/kibővített valóság), valamint a technológiai változások által erőteljesen érintett iparágak – például az autóipar – munkaerejének továbbképzését;

A területi dimenzió beillesztése az ipari ökoszisztémákba

36. üdvözli a 14 európai ipari ökoszisztéma szükségleteinek személyre szabott értékelését, amely rámutat a beruházási hiányokra és a szakpolitikai támogatási lehetőségekre, továbbá üdvözli az acélipar dekarbonizációs kihívásáról szóló esettanulmányt⁽¹⁾. Javasolja, hogy ezt az elemzést egészítsék ki a munkaerőpiaci fejlemények és a készségigények értékelésével;

37. megismétli azon felhívását, hogy az aktualizált iparstratégiában meg kell erősíteni a helyi adottságokat figyelembe vevő dimenziót annak érdekében, hogy a polgárokhoz és ökoszisztémákhoz legközelebbi kormányzati szintként a régiók és városok felelősséget vállalhassanak az iparágak előtt álló kettős feladat – a zöld átállás és a digitális transzformáció – teljesítéséért; tekintetbe kell venni a folyamatos képzést és készségfejlesztést is, amire a munkavállalóknak szükségük lesz, mert ellenkező esetben az átállás miatt kiszorulhatnak a munkaerőpiacról⁽²⁾. Különösen a helyreállítási szakaszában döntő fontosságú a helyi beágyazottságú iparpolitika, mivel az ipar és a regionális fejlődés szorosan összefügg;

38. ismét hangsúlyozza, hogy a regionális és helyi önkormányzatok fontos hatáskörökkel rendelkeznek az ipari fejlődést befolyásoló szakpolitikai területeken. a helyi és regionális önkormányzatok számtalan eszközt mozgósíthatnak egy holisztikus és ambiciózus uniós iparpolitikai stratégia végrehajtása érdekében, amelynek célja a gazdasági ellenálló képesség biztosítása a strukturális változásokkal egyidejűleg; kéri, hogy az Európai Bizottság vonja be a helyi és regionális szintet az új uniós iparstratégia jövőbeli kialakításába⁽³⁾;

39. hangsúlyozza, hogy erős szociális pillérre van szükség az ipari szerkezetváltásban annak érdekében, hogy megfelelően kezeljük a szerkezetváltás társadalmi következményeit, és lehetővé tegyünk a világválság által különösen érintett régiók gazdasági és társadalmi talpra állását;

40. hangsúlyozza, hogy a regionális dimenzió úgy erősíthető meg a legjobban, ha a regionális intelligens szakosodási stratégiákat a régiók közötti együttműködés mintájaként használják fel; üdvözli az intelligens szakosodás koncepciójának „az ENSZ fenntartható fejlődési céljai” mint negyedik elem hozzáadásával történő továbbfejlesztését;

(1) Az RB véleménye a következő tárgyban: „Acélipar: a fenntartható foglalkoztatás és növekedés megőrzése Európában” (COR-2016-01726-00-01).

(2) Az RB véleménye a következő tárgyban: „Új európai iparstratégia” (COR-2020-01374-00-00), 4. pont.

(3) Az RB véleménye a következő tárgyban: „Új európai iparstratégia” (COR-2020-01374-00-00), 6. pont.

41. nagy lehetőségeket lát a régiók közötti együttműködésben és az új I3 eszközben, abban a tekintetben is, hogy azokat a régiókat, amelyek a kettős átálláshoz kapcsolódó legnagyobb kihívásokkal néznek szembe, összekapcsolja más régiókkal, hozzájárulva ezáltal a régiók közötti értékláncokhoz és a kohézióhoz. Ennek az eszköznek, valamint a lehetséges további eszközöknek a szélesebb körű alkalmazása támogathatja a régiók között az európai értékláncok megerősítése érdekében folytatott együttműködést. Az európai hálózatok, például az intelligens szakosodáson alapuló növekedést célzó élkezdemenyezés, támogathatják ezt a folyamatot. Az RB szerint nagy jelentősége van annak, hogy az intelligens szakosodási stratégiákra mint az ipari modernizáció keretére és eszközére, valamint a nyílt innováció koncepciójára hivatkozzunk. Az RB hangsúlyozza, hogy az intelligens szakosodási stratégiákat össze kell hangolni az átállási pályák kidolgozásával, mivel az intelligens szakosodási stratégiák célja szintén a kettős átállás felgyorsításának támogatása;

42. hangsúlyozza a koordináció fontosságát az Európai Bizottság különböző szolgálatai által az ipari átalakulás támogatására kidolgozott új uniós kezdeményezések sokasága miatt. A fenntarthatóbbá válás érdekében az „Irány az 55 %” stratégiában kitűzött célok ambíciózusak, és az iparnak a 2050-es klímasemlegességi célkitűzés felé tett konkrét lépések révén támogatnia kell ezeket. Az RB azt javasolja, hogy az Európai Bizottság vezetésével folytassanak stratégiai párbeszédet az ipari ökoszisztémák és a regionális innovációs ökoszisztémák összekapcsolásáról. A cél a többszintű kormányzás előmozdítása és a jobb koordináció biztosítása lenne. A különböző uniós szintű kezdeményezések integrálása a kormányzat valamennyi szintjén kulcsfontosságú lenne;

A függőségek kezelése: nyitott stratégiai autonómia a gyakorlatban

43. üdvözli az Európai Bizottság arra irányuló erőfeszítéseit, hogy számos technológiai és ipari stratégiai terület mélyreható felülvizsgálatán keresztül tovább elemezze az EU stratégiai függőségeit és kapacitásait; üdvözli az EU globális értékláncokban elfoglalt pozíciójának megerősítését célzó intézkedések meghatározására irányuló erőfeszítéseket; megállapítja, hogy a „természetes ökoszisztémák” – különösen regionális szinten – több ágazaton átívelnek, és egy hálózat részét alkotják. Léteznek európai keretek is a régiók közötti termelési és értékláncok formájában, és ezekhez az Európai Bizottság támogatása szükséges;

44. üdvözli a stratégiai autonómiára fordított kiemelt figyelmet, de hangsúlyozza, hogy – amint azt a spanyol–holland informális dokumentum is kimondja – a stratégiai autonómia nem jelent elszigetelődést vagy gazdasági protekcionizmust. Vizont az aszimmetrikus függőségekkel kapcsolatos racionális és testre szabott intézkedések révén nagyobb ellenálló képességet és kölcsönös függőséget von maga után. Az RB hangsúlyozza, hogy Európának egyes stratégiai értékláncokban fokoznia kell az importforgalom megnyitására és megkönnyítésére irányuló erőfeszítéseit;

45. támogatja a stratégiai függőségek felülvizsgálatát, különös tekintettel a kkv-kat érintő függőségekre. Támogatja továbbá a kkv-kat a zavarok és sérülékenységek kezelésében, illetve a diverzifikációban is azáltal, hogy összekapcsolja őket az új helyi és határokon átnyúló partnerekkel;

46. lelkesen támogatja a stratégiai függőségeket azonosító és e függőségeket a közbeszerzés keretében kezelő útmutató vagy eszköz kidolgozását;

A kettős átállás felgyorsítása

47. hangsúlyozza a kettős átállást felgyorsító új üzleti modellek fontosságát, és ezáltal az olyan koncepciók jelentőségét, mint a SOLVIT, amelyek pragmatikus megoldásokkal segítik a vállalkozásokat a határokon átnyúló kereskedelemben és a finanszírozáshoz való könnyebb hozzáférésben;

48. sürgeti az Európai Bizottságot, hogy dolgozzon ki mechanizmust az európai gazdaságban létfontosságú vagy stratégiai szerepet betöltő ágazatokban működő vállalatok felvásárlásának értékelésére és megelőzésére, különös tekintettel a kisebb, gyakran a tőzsdén nem jegyzett vállalatokra, amelyek alapvető fontosságúak az innováció és a vállalkozói tevékenység regionális ökoszisztémái szempontjából;

49. kéri, hogy a régiók és városok továbbra is támogassák az ipari szövetségeket a stratégiai területeken, amelyeknek ki kell terjedniük az induló innovatív vállalkozásokra és a kkv-kra is, és javasolja új ipari szövetségek létrehozását. Ezek a szövetségek az úrhajó-hordozórákéták, a nulla kibocsátású repülőgépek, a felhőtechnológia, a processzorok és a félvezetők területén jönnének létre. Az RB rámutat arra, hogy a szövetségek sikerének két tényezője van: 1) az irányítás és az összes érdekelt fél elkötelezettségének szükségessége, és különösen 2) a nemzeti és regionális kormányok, valamint helyi kormányzatok, akik segítségével a szövetségek működőképesek lehetnek;

50. üdvözlí, hogy az Európai Bizottság az iparral, a hatóságokkal, a szociális partnerekkel és más érdekelt felekkel együtt az átmenetet elősegítı útvonalaakat alakított ki, kezdve a turizmussal és az energiaigényes iparágakkal annak érdekében, hogy jobban megértsük a fı ökoszisztémákra irányuló, a kettıs átálláshoz szükséges intézkedések hatókörét, költségeit és feltételeit, mely intézkedésekbıl majd kialakulhat a fenntartható versenyképességre irányuló cselekvési terv;

51. ismét hangsúlyozza a körforgásos gazdaságra való átállás fontosságát a fenntartható és versenyképes ipar szempontjából. A körforgásos jelleg nemcsak az éghajlat-politikai célok és a fenntartható fejlődési célok eléréséhez elengedhetetlen, hanem az ipart is segíti a globális versenyben, és a stratégiai autonómia fontos eleme lehet. A szükös (és stratégiai fontosságú) nyersanyagok és termékek körforgásos és takarékos felhasználásával csökkenthetık az aszimmetrikus függıségek, és megerısíthetı az autonómia (*). Mivel a körforgásos gazdaság lendületet ad a földrajzi szempontból rövidebb ellátási láncoknak, és szinte minden típusú klaszterre és iparágra hatással van, az ipari ökoszisztémák helyi beágyazottságú és regionális dimenziója a stratégiai autonómiára irányuló sikeres iparstratégia lényeges eleme. Mivel sok kkv – a hagyományos gazdasági és üzleti modellek átalakítására irányuló folyamatos erőfeszítések ellenére – nem áll készen erre a váltásra, az Európai Bizottság segíthet a körforgásos gazdaságra való átállás elmozdításában. Ezt például a hulladékok egységes piacának megteremtésével és az innovációban nem élenjáró kkv-kör üzleti tevékenységeinek megváltoztatását célzó támogatással lehetne elérni;

52. hangsúlyozza, hogy azokra az ágazatokra és területekre kell összpontosítani, ahol a legnagyobb mértékben hozzá lehet járulni az éghajlati célok eléréséhez. Ezek különösen az energiaintenzív ipar és a nagy ipari klaszterek, valamint azok a termelési láncok, amelyeknek ezek az ágazatok részei. A termelési láncok elıtérbe helyezése az ipari kkv-k számára is elınyös lesz, mivel ezek gyakran a nagyobb vállalatok köré szervezıdı termelési lánc részét képezik. Ez maximalizálja az éghajlati törekvésekre gyakorolt hatást. Az ipar rendkívül fontos, lévén a regionális munkaerıpiacok alapja az ipari régiókban. Ez azt jelenti, hogy az ipar fenntartható üzleti modellre való áttérése a foglalkoztatás és a fenntartható és digitális gazdaságra való inkluzív átállás szempontjából is kulcsfontosságú;

53. hangsúlyozza, hogy alapvetı fontosságú, hogy az új ipari modell megoldásokat keressen a munkahelyek megvédésére, különösen az ökológiai átállás által súlyosan érintett ágazatokban, például a gépjármıipari ágazatban, amely az európai gazdaság egyik fı hajtóereje. A munkahelyek veszélyeztetésének elkerülése érdekében a gépjármıipari termékek kapcsán megkövetelt ökológiai átállást rugalmasan, kellı idıt hagyva kell megvalósítani, a technológiai semlegességbıl kiindulva és európai pénzügyi támogatást nyújtva az érintett régiók számára a meglévı gyárak, beszállítók és helyszínek átalakításához, továbbá garantálni kell a meglévı termelési központok versenyképességét, és át kell tudni alakítani a munkahelyeket;

54. hangsúlyozza, hogy az európai ipar versenyképessége szempontjából alapvetı fontosságú a megbízható és megfizethetı villamosenergia-forrásokhoz való hozzáférés. Ehhez olyan termelési kapacitások kiépítésére van szükség, melyek teljes mértékben megújuló energiaforrásokon alapulnak. Az energiaforrások gazdaságosságának kiszámításakor mindig az összköltségeket kell figyelembe venni, azaz az energiatermelés teljes életciklusára kiterjedı, fajlagos energiatermelési költségeket, a rendszerköltségeket és a külsı költségeket;

55. szorgalmazza a gazdasági növekedés széles körü és inkluzív értelmezését, a nemek, a faji hovatartozás, a társadalmi nemek, a nyelv, a vallás, a politikai nézetek, a személyes és társadalmi körülmények tekintetében is, mivel az Európában rendelkezésre álló valamennyi tehetségre szükségünk van. Hangsúlyozza, hogy a nők továbbra is súlyosan alulreprezentáltak a vállalatok vezetői pozícióiban, és felszólítja a vállalatokat, hogy a nemek közötti paritást a vezetés minden szintjén tegyék alapvetı vállalati alapelveik szerves részévé. A sokszínü vállalatok sikeresebbek, mint azok a vállalatok, amelyek nem reprezentálják a társadalmat (vagy a társadalmukat);

56. rámutat arra, hogy alapvetıen újra kell értékelni az állami támogatásokra vonatkozó uniós jogi keretet, megvizsgálva, hogy hogyan járulhat jobban hozzá az energiaigényes és a külföldi függıségü nyersanyagipar CO₂-szegény és CO₂-semleges eljárások irányába történı fokozatos átalakításához. Emellett az európai és nemzeti finanszírozási programoknak elegendı forrással kell rendelkezniük, és fontos, hogy a kettı kombinálható legyen;

57. hangsúlyozza, hogy egyensúlyt kell teremteni egyrészt a kettıs átálláshoz szükséges változás dinamikája, másrészt a szabályozási keret kiszámíthatósága (különösen a kkv-k és a munkavállalók számára) között. Az RB azt is hangsúlyozza, hogy az inkluzív átállás megköveteli a munkaerı új készségekkel kapcsolatos (át)képzéséhez szükséges források regionális szintü és ágazatokon átívelı felhasználását. Ezzel elkerülhetı lenne, hogy a munkavállalók annak az ágazatnak a „foglyaiává” váljanak, amelyben dolgoznak, valamint az is, hogy más régiókba kelljen költözniük a munka miatt;

(*). Az RB véleménye a következı tárgyban: „A kritikus fontosságú nyersanyagokra vonatkozó cselekvési terv” (CDR-2020-04292-00-01).

58. kimondja, hogy ez azt is jelenti, hogy a kettős átállást az olyan gazdaságra való átállással kell támogatni, amely foglalkozik az előregedő népességgel és az összes polgárnak a kettős átállásba való bevonásához szükséges innovációkkal;
59. az RB üdvözli a mutatók kidolgozását, és szeretné hangsúlyozni, hogy a gyorsabb átállásból hosszú távú versenyképesség következik, aminek része az ellenálló képesség is. Ezért a mutatóknak a kettős átállás sebességét és akadályait kell mérniük, nem pedig általában a versenyképességet;
60. felhívja az Európai Bizottság figyelmét arra, hogy a helyi és regionális önkormányzatok és a regionális fejlesztési ügynökségek fontos szerepet játszhatnak a kettős átállás felgyorsításában, a digitális és zöld kkv-k támogatása révén; sürgeti az Európai Bizottságot, hogy alkalmazza a „Gondolkozz kicsiben, cselekedj regionális szinten” elvet.

Kelt Brüsszelben, 2021. december 2-án.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Apostolos TZITZIKOSTAS

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az Európai Bizottság 2020. évi jelentése a versenypolitikáról

(2022/C 97/10)

Előadó: Tadeusz TRUSKOLASKI (PL/EA), Białystok polgármestere**Referenciaszöveg:** COM(2021) 373 final**POLITIKAI AJÁNLÁSOK**

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

Bevezetés

1. úgy véli, hogy az európai egységes piac az Európai Unió (EU) egyik legnagyobb vívmánya, és az uniós versenypolitika célja, hogy fenntartsa a szabad, tisztességes és hatékony versenyen alapuló nyitott piacgazdaságot, amely elősegíti a források hatékony elosztását és az innováció előmozdítását;
2. nagyra értékeli az Európai Bizottság és az Európai Parlament által a világos, átlátható és hatékony uniós versenypolitika kialakítása érdekében tett eddigi erőfeszítéseket;
3. hangsúlyozza, hogy az EU versenyszabályainak az ipari, digitális, környezetvédelmi, éghajlati és szociális politikákkal, valamint a nemzetközi kereskedelempolitikával való összeegyeztetése alapvetően fontos az egyenlő versenyfeltételek garantálásához valamennyi ágazatban, és ezáltal a globális versenyképesség biztosításához, ami elősegíti a kkv-k fejlődését;
4. üdvözli az Unióba irányuló közvetlen külföldi befektetések átvilágítási keretének létrehozásáról szóló (EU) 2019/452 rendeletet, valamint a külföldi támogatások tekintetében az egyenlő versenyfeltételek biztosításáról szóló európai bizottsági fehér könyvet;
5. egyetért azokkal a megállapításokkal, amelyek kiemelik, hogy a fogyasztóknak az interneten csak korlátozott hozzáférése van a termékekre és szolgáltatásokra vonatkozó összes információhoz, mivel a rendelkezésre álló digitális ökoszisztémák és az anyanyelven is hozzáférhető platformok száma korlátozott;
6. üdvözli, hogy az Európai Bizottság figyelmet fordít a „közös európai érdeket szolgáló fontos projektek” (IPCEI) kezdeményezésre;
7. rámutat arra, hogy az uniós versenypolitikai célkitűzésekben kiemelt figyelmet kell fordítani a kkv-k – köztük a vidéki és kevésbé fejlett területeken működő kkv-k – szükségleteire, és tisztességes és egyenlő versenyfeltételeket kell teremteni valamennyi uniós polgár javára;
8. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatok számára különösen fontos, hogy jobb uniós versenypolitikáról gondoskodjunk, mivel rendkívül fontos, illetve egyben a belső piac működésével kapcsolatos prioritás is, hogy egyenlő bánásmódot biztosítsunk a vállalatok számára;

Uniós versenyképesség és a pandémiás válsághelyzet kezelését célzó támogatás a vállalkozások számára

9. úgy véli, hogy Covid19-re hivatkozó támogatást csak azoknak a vállalatoknak szabad nyújtani, amelyekre olyan, közvetlen pénzügyi hatást gyakorolt a világjárvány, hogy gazdasági tevékenységük immár nem nyereséges;
10. felhívja a figyelmet, hogy a világjárványra való reagálást célzó ideiglenes pénzügyi intézkedéseket nem volna szabad olyan vállalatoknak felhasználniuk, amelyek nem nyereségesek, nem kötelezik el magukat az uniós klímacélok mellett, csődjeljárás alatt állnak, illetve jelentős szerkezetátalakítást hajtanak végre vagy szükségük lenne erre, amennyiben ezek a problémák már a világjárvány előtt jelentkeztek;

11. felhívja a figyelmet az OECD/G20 inkluzív keretében 2021 októberében elfogadott globális iránymutatásokra a társaságiadó-reform vonatkozásában. Arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a tárgyalások lezárása után haladéktalanul javasoljon konkrét intézkedéseket az új szabályok EU-ban történő végrehajtására, és ezen túlmenően tegyen erőfeszítéseket a globális adójognak a különböző méretű vállalkozásokat figyelembe vevő továbbfejlesztésére;
12. úgy véli, hogy az állami támogatásokat átlátható és társadalmi, gazdasági és környezetvédelmi szempontból felelős módon kell megtervezni és biztosítani;
13. üdvözli az Európai Bizottság által már bevezetett korlátozásokat, többek között az osztalékfizetés, a bónuszok, illetve a támogatott vállalatok részvényeinek visszavásárlása tekintetében;
14. ösztönzi olyan mechanizmusok létrehozását, amelyek megkönnyítik a működést gazdasági és nem gazdasági jellegű (például a Covid19-világjárványhoz köthető) válságokból adódó gazdasági visszaesés idején, ugyanakkor csökkentik a piaci viszonyokat mesterségesen megzavaró közvetlen finanszírozás részarányát;
15. felhívja a figyelmet, hogy a működési környezetnek többek között a különféle válsághelyzetekből adódó zavarai arra ösztönzik a vállalkozásokat, hogy az uniós versenypolitika elveinek meg nem felelő módon szervezzék át a piacot, ami például oda vezet, hogy megállapodásokat kötnek a termelés volumenéről és/vagy a nagyobb hozam érdekében. Ez azonban az uniós versenyszabályok értelmében tilos, ráadásul így a válság költségeit végeredményben áthárítják a fogyasztókra;
16. hangsúlyozza, hogy az elsődleges cél – még válsághelyzetben is – annak biztosítása, hogy a fogyasztók olyan versenyipacok előnyeit élvezhessék, amelyek tisztességes áron kínálják a minőségi termékek széles választékát;
17. úgy véli, hogy – többek között az innovációk létrehozása, az új környezetbarát technológiák fejlesztése és a fenntartható munkahelyek teremtése szempontjából az EU-ban – különösen a kkv-k számára rendkívül fontos az, hogy az egységes piacon jelen lévő vállalkozások számára egyenlő versenyfeltételeket biztosítsunk;
18. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy kövesse nyomon a Covid19-válságra reagáló különböző uniós alapok felhasználását és elosztását, többek között a tagállamok nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervein keresztül, amely tervek meg kell, hogy feleljenek az uniós versenyjogi és állami támogatási szabályoknak;
19. elvárja, hogy a válságkezelési stratégiák terén ex ante intézkedéseket hozzanak. Fontosnak tartja, hogy a hosszú távú döntéshozatal során koherens és következetes legyen a versenypolitikai tervezés;

Az európai piac új területei

20. üdvözli a digitális piacokról szóló jogszabályra irányuló európai bizottsági javaslatot, és hangsúlyozza, hogy ha az online térben is biztosítani akarjuk a szabad versenyt, sürgősen meg kell teremtenünk a tisztességes üzleti környezetet a kapuőröktől függő üzleti felhasználók számára;
21. arra kéri az Európai Bizottságot, a tagállamokat és a régiókat, hogy fokozzák a technológiatranszfer előmozdítására irányuló erőfeszítéseiket, az uniós értékteremtési láncok kiépítésének támogatása és a rendelkezésre álló tőke maximális kihasználása érdekében. Kiemelten kellene segíteni a kevésbé fejlett régiókat, a peremterületeket, a legkülső régiókat és a szigeteket;
22. hangsúlyozza, hogy a digitalizáció különösen fontos a kkv-k számára, mivel szélesebb piacokhoz biztosít hozzáférést, és megszünteti a földrajzi hátrányokból eredő területi problémákat. A kkv-knak – különösen a vidéki és kevésbé fejlett területeken működő kkv-knak – uniós forrásokban kellene részesülniük tevékenységeik digitalizálásához. Emellett tájékoztatást kellene kapniuk a digitalizációval kapcsolatos uniós szintű lehetőségekről. A helyi és regionális önkormányzatok kulcsszerepet játszhatnak az információk terjesztésben;
23. véleménye szerint ahhoz, hogy az EU-ban végbemenjen a digitális transzformáció, fel kell lépni a monopolisztikus struktúrák ellen;
24. felhívja a figyelmet az erőfölénnyel való visszaélés tilalmának (EUMSZ 102. cikk) kiemelt jelentőségére mind a külső, mind az Unión belüli tevékenységek tekintetében. Ez különösen fontos a piac kevésbé formalizált és ellenőrzött, dinamikus fejlődő új területein;

25. rámutat, hogy a versenyfeltételek megsértése miatt kiszabott pénzbüntetések csak részben jelentenek megoldást, és mindenekelőtt a digitális piacokról szóló új jogszabállyal kell elérni, hogy a kapuőrök ne alkalmazzanak többé megengedhetetlen gyakorlatokat a versenyelőny megszerzése érdekében. Bírálja, hogy a versenyjogi szankciókkal összefüggő költségeket a fogyasztókra hárítják át, így végső soron az uniós polgárok az egyedüli károsultak;

26. hangsúlyozza, hogy az Európai Bizottság Versenypolitikai Főigazgatóságában külön igazgatóság foglalkozik a digitális ügyekkel, amely az utóbbi években több ágazati vizsgálatot is végzett (pl. az e-kereskedelem és a dolgok internetének fogyasztói ágazata terén), és ezek a vizsgálatok jogszabályi javaslatot is eredményeztek a digitális piacokról. Azt kéri, hogy a Versenypolitikai Főigazgatóság építse bele a trösztellenes vizsgálatok eredményeit a digitális piacokról szóló jogszabály végrehajtásába;

27. egyetért az Európai Parlamenttel abban, hogy az Európai Bizottság Versenypolitikai Főigazgatóságának (DG COMP) jelenlegi költségvetése a munkateherre és a kihívásokra való tekintettel nem elegendő;

28. felhívja a figyelmet a versenypolitika kialakításával és végrehajtásával összefüggő kihívásokra, különösen a digitális piac területén, ahol nullaáras piacokon zajlik az adatgyűjtés, -összesítés és -felhasználás, és – különösen a nagy platformok – tisztességtelen árképzési algoritmusokat használnak. Ezzel összefüggésben üdvözli, hogy a digitális piacokról szóló jogszabály többek között arra törekszik, hogy a „kapuőr-platformok” által kínált szolgáltatásokat és termékeket a kapuőr-platformon harmadik felek által kínált hasonló szolgáltatásokkal és termékekkel azonos módon kezelje, ezáltal biztosítva a szabad versenyt;

29. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy igazítsa ki az olyan szervezetek nyilvántartását, amelyek nem uniós szereplők nevében specifikus digitális megoldásokért lobbiznak, és gondoskodjon finanszírozási forrásaik átláthatóságáról;

30. üdvözli az Európai Bizottság értékelését, amely szerint új eszközökre van szükség az uniós versenypolitika hatékonyságának biztosítása érdekében, különös tekintettel az új, még csak most kialakuló és kevésbé meghatározott piaci területekre;

31. egyetért azzal, hogy a fogyasztók túlságosan kevésbé tartják ellenőrzésük alatt saját adataikat és digitális identitásukat, különösen mivel a digitális szolgáltatók többségének szüksége van ugyan a hozzájárulási nyilatkozatra, de nem hagy választási lehetőséget a fogyasztóknak, ha azok nem szeretnék elveszíteni bizonyos szolgáltatásokhoz való hozzáférésüket;

32. szorgalmazza, hogy az Európai Bizottság dolgozzon ki olyan jogszabályokat, amelyek kötelezik az adatbirtokosokat az adatok törlésére, ha a fogyasztók bizonyos ideig (pl. egy évig) nem vették igénybe szolgáltatásaikat;

33. támogatja az olyan intézkedéseket, amelyek az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokat segítik, mivel ezek Európa-szerte továbbra is elengedhetetlenek számos közösség fennmaradásához, különösen az Unió elszigetelt, távoli vagy peremterületein;

34. rámutat arra, hogy a pénzügyi szolgáltatások területén kialakultak bizonyos oligopolisztikus struktúrák, és néhány nagy technológiai vállalat fontos szereplővé vált a pénzügyi szolgáltatások piacán, ami megköveteli az ellenőrzést és a fogyasztók biztonságának szavatolását. Ezzel összefüggésben nagyon fontosnak tartja, hogy az EUMSZ 102. cikkét az online szolgáltatásokra is alkalmazzák, hogy a szolgáltatásaikat/termékeiket online kínáló városi és regionális kisebb szolgáltatók ne szenvedjenek versenyhátrányt;

35. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy vizsgálja felül a fogyasztói hitelekről szóló irányelvet, mivel a jelenlegi fogyasztóvédelem nem kielégítő, és túlságosan nehéz hozzáférni a különböző tényezőknek a termék variabilitására gyakorolt hatásával kapcsolatos tájékoztatáshoz;

36. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy vizsgálja meg a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen záradékokat és gyakorlatokat, különösen a bankszektorban, mivel a bankszektor – jelentősége ellenére – ugyanúgy kell kezelni, mint a piac többi területét;

37. hangsúlyozza, hogy az adófizetőket és a banki ügyfeleket meg kell védeni a pénzügyi rendszer megmentéséből adódó terhektől;

Uniós versenypolitika a harmadik országok vonatkozásában

38. csatlakozik az Európai Parlament felhívásához, mely szerint meg kell erősíteni a piacvédelmi eszközöket a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok elleni küzdelem és az európai ipar versenyképességének megőrzése érdekében;

39. intézkedéseket szorgalmaz az uniós versenypolitika kétirányúságának megerősítésére, hogy az egységes piac keretében garantálhassuk a szabadságokat, valamint a piaci koncentráció, ezen belül a monopóliumok megakadályozására szolgáló mechanizmusokat, és egyensúlyt teremtsünk a vásárló és az értékesítő piaci ereje között. A harmadik országok (pl. Kína és az USA) vonatkozásában azonban exporttámogatási modellekkel egyenértékű mechanizmusokat kellene bevezetni;

40. felhívja a figyelmet arra, hogy az európai piac monopolizálása elleni küzdelemben egyforma erőfeszítésre van szükség az uniós és a nem uniós gazdasági szereplők tekintetében. Jelenleg – különösen az e-kereskedelem területén – sok a működési zavar, aminek hátterében az áll, hogy az egyesült államokbeli és kínai vállalatok monopolizálják a digitális csúcstechnológiát;

41. fontosnak tartja, hogy úgy fejlesszék az iparpolitikát, hogy az a régiók konvergenciájának eszköze legyen, és támogassa az erőforrások hatékony térbeli újraelosztását, a verseny torzítása nélkül;

42. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy hívja fel a figyelmet a külföldi állami tulajdonú vállalatok szerepére, amelyek olyan támogatást és szubvenciót kapnak a kormányaiktól, amelyet az uniós egységes piaci szabályok tiltanak az uniós gazdasági szereplők számára;

43. egyenlő bánásmódot kér az EU kereskedelmi partnereivel szemben, ezért szorgalmazza, hogy az Európai Bizottság formalizálja a piachoz való hozzáférés, a verseny és az állami támogatás egységes feltételeit garantáló szabályokat. A feltételek megszegése különleges szabályok alapján a kereskedelem felfüggesztését vonná maga után, hogy a szankciók kockázata ösztönzőleg hasson;

44. megjegyzi, hogy a jelenlegi versenytámogató intézkedések rámutatnak, hogy a nem uniós szereplők nem ugyanazokat a szabályokat követik: többek között erős kormányzati támogatásban, ezen belül pénzügyi támogatásban is részesülnek. Emiatt rugalmasabbá kellene tenni az európai versenyjogot (különösen az állami támogatásokkal kapcsolatban), mivel az nem veszi kellőképpen figyelembe annak a versenynek a jellegét, amellyel az európai vállalatok az eltérő szabályokat követő harmadik országokban szembesülnek;

45. kéri, hogy inkább az uniós kereskedelempolitika kapjon több figyelmet ahelyett, hogy más piacokat, például az USA-t utánoznánk, mivel az eddig használt formula összhangban van az uniós polgárok meggyőződésével és a vállalkozói hagyományokkal. Az EU-nak meg kell erősítenie a kereskedelempolitikáját, hogy határozottabban fel tudjon lépni, amikor a kölcsönös piaci hozzáférésről és az ágazati támogatások ellenőrzéséről van szó;

46. ösztönzi a tőkekoncentráció-ellenőrzés modelljének bővítését. Figyelmet kell fordítani az egyre erősebb terjeszkedésre, amely nemcsak piaci monopóliumok létrehozásához vezet, de a piac vertikális és horizontális elfoglalását is fokozza, ami negatívan hat az értékláncok dekoncentrációjára;

47. úgy véli, hogy ahhoz, hogy elérjük a társadalmi egyenlőtlenségek és az éghajlati válság kezelésével, a környezetvédelmi normák megemelésével, az ENSZ fenntarthatósági céljainak jobb végrehajtásával, illetve az éghajlat- és fogyasztóvédelmi szakpolitikák végrehajtásával kapcsolatos célkitűzéseket, szigorú fellépésre van szükség azokban az esetekben, amikor az Unión kívüli beszállítók megszegik a termelésre, foglalkoztatásra, környezetvédelemre stb. vonatkozó feltételeket;

Az uniós versenypolitika jövője

48. rámutat, hogy az EU és az Egyesült Királyság közötti kereskedelmi és együttműködési megállapodásnak az állami támogatások/szubvenciók ellenőrzésére vonatkozó rendelkezései mindkét fél számára jelentős korlátozásokat jelentenek az állami támogatások tekintetében. Míg a rendelkezések biztosítják, hogy az uniós versenyjog továbbra is normákat állapítson meg az egyenlő versenyfeltételek tekintetében, a megállapodás 3.4.2. és 3.5. cikke előírja, hogy a feleknek meg kell akadályozniuk bizonyos típusú szubvenciókat, amennyiben azok ténylegesen vagy potenciálisan „jelentős” hatással vannak a szerződő felek közötti kereskedelemre vagy beruházásokra. Ezért – az Egyesült Királyság általi szubvenciódömping elkerülése érdekében – arra kéri az Európai Bizottságot, hogy szorosan kövesse nyomon, miként tartja be az Egyesült Királyság ezeket a rendelkezéseket;

49. radikálisabb intézkedéseket szorgalmaz a tagállami termékek és szolgáltatások globális piaci bojkottja, illetve az illegális forgalmazást célzó hamisításuk és utánzásuk ellen. Fontos, hogy a kkv-k határozott támogatást kapjanak az európai intézményektől a külföldi piacokon;

50. felhívja a figyelmet, hogy az elsősorban az egységes piacon alkalmazandó versenypolitikai célkitűzéseket világosan el kell választani attól az iparpolitikától, amely a világpiaci versenyben részt vevő gazdasági szereplők támogatására irányul;

51. úgy véli, hogy az uniós versenypolitika keretében hozott hosszú távú intézkedéseknek meg kell erősíteniük a hozzáadottérték-láncok rezilienciáját, amivel csökkenthető a harmadik országbeli szereplőktől való függőség, illetve – amennyiben az előbbi nem lehetséges – biztosítható a beszállítók nagyfokú diverzifikációja;

52. hangsúlyozza, hogy az uniós versenyszabályoknak és állami támogatási szabályoknak összhangban kell lenniük az európai zöld megállapodással, az uniós digitális stratégiával, a szociális jogok európai pillérével és az ENSZ fenntartható fejlődési céljaival. Kiemeli, hogy az energiaszerkezet meghatározása továbbra is a tagállamok hatáskörébe tartozik, ezzel együtt sajnálja, hogy számos tagállam nem köti az állami támogatást ezekhez a célkitűzésekhez;

53. üdvözlö, hogy az egészségügyre és a szociális lakhatásra vonatkozó 2012. évi általános gazdasági érdekű szolgáltatási csomag folyamatban lévő értékelése keretében az Európai Bizottság megbízásából készült, az egészségügyi ellátás és a szociális lakhatás piaci tendenciáiról és annak az állami támogatásokra gyakorolt hatásairól szóló közelmúltbeli tanulmány⁽¹⁾ nagyrészt egybecseng az RB állami támogatásokról és általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló, 2016. októberi véleményében⁽²⁾ megfogalmazott felvetésekkel, és különösen az alábbi két ponttal: (1) az 500 000 eurós de minimis küszöbérték könnyen elérhető, és figyelembe véve az ágazatoknak nyújtott állami támogatások általános növekedését, mérlegelni kell e küszöbérték megemelését az arányosság érdekében; (2) a szociális lakások fogalom meghatározása átláthatatlan, mivel az uniós tagállamokban nincs egységes fogalom meghatározás ezekre. Emellett úgy tűnik, hogy a jelenlegi fogalom meghatározás elavult, mivel növekszik a lakosság megfizethető lakhatás iránti igénye. Az RB ezért megismétli azt a kérését, hogy töröljék a fogalom meghatározásból a „hátrányos helyzetű személyekre vagy a kevésbé előnyös szociális helyzetben lévő társadalmi csoportokra” való túlságosan korlátozó hivatkozást.

54. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy kövesse nyomon és alaposan vizsgálja ki a pénzügyi szereplők, különösen a digitális platformok piaci versenyre és fogyasztói döntésekre gyakorolt hatását;

55. felhívja a figyelmet, hogy alapjaiban felül kell vizsgálni az energiaigényes és külföldi függőségű nyersanyagipar karbonszegény vagy karbonsemleges eljárásokra való fokozatos átállításának előmozdítását szolgáló állami támogatásokra vonatkozó európai uniós keretet. A beruházástámogatás mellett a működési költségek támogatására is szükség van. Ezért fontos, hogy az európai és nemzeti támogatási programok elegendő forrással legyenek ellátva, és kombinálhatók legyenek egymással. Az ipari átalakuláshoz jelentős mértékben hozzájárulhatnak a projektalapú éghajlatvédelmi szerződések is, amelyekben a kormányzatok hosszú távra garantálják a szén-dioxid-árakat.

56. felhívja a figyelmet, hogy olyan hatékony eszközöket kell létrehozni és alkalmazni, amelyekkel nyomást lehet gyakorolni a versenyszabályoknak meg nem felelő belső és külső szereplőkre;

57. úgy véli, hogy az uniós versenyszabályok független versenyhatóságok általi szigorú és pártatlan érvényesítése alapvetően fontos a belső piacon és nemzetközi szinten működő európai vállalatok, különösen a kkv-k számára, és ezért nagyobb bátorságra ösztönöz, ha az elvárt rendet megszegők szankcionálásáról van szó;

(1) https://ec.europa.eu/competition-policy/system/files/2021-09/kd0621047enn_SGEI_evaluation.pdf

(2) <https://webapi2016.cor.europa.eu/v1/documents/cor-2016-01460-00-00-ac-tra-en.docx/content>

58. ismételten úgy véli, hogy az új – különösen az európai gazdaság klímasemlegességével kapcsolatos – megoldások végrehajtásakor ambiciózusabban kell eljárunk, az egységes piac egységének közvetlen megerősítésekor pedig bátornak kell lennünk;

59. ösztönzi az olyan intézkedéseket, amelyek összekapcsolják a kohéziós politikát és a versenypolitikát annak érdekében, hogy a támogatás végeredményben maga után vonja az egységes piac szereplőire vonatkozó szabályok és elvek harmonizációját. Ennek kapcsán üdvözlí a regionális politika számára a Covid19-világjárvánnyal összefüggésben nyújtott állami támogatások terén bevezetett rugalmasságot. Felhívja a figyelmet az RB COTER szakbizottságának a strukturális alapok irányító hatóságai körében a CRII és CRII+ programok kísérő intézkedéseinek végrehajtásáról készített felmérésére, amely arra a következtetésre vezetett, hogy a strukturális alapok irányító hatóságainak többsége támogatásra érdemesnek találja az állami támogatásokra vonatkozó de minimis küszöbérték ideiglenes megemelését;

60. felismerve, hogy az európai vállalatoknak képeseknek kell lenniük arra, hogy egyenlő feltételek mellett versenyezzenek a globális piacokon, arra kéri az Európai Bizottságot, hogy az iparfejlődés előmozdítása érdekében igazítsa ki az uniós versenypolitikát és az állami támogatásokat – különösen a technológiai és műszaki csúcsteljesítmények területén –, és intenzíven támogassa az európai vállalatok egységes piacon kívüli terjeszkedését.

61. üdvözlí az Európai Bizottság arra irányuló kezdeményezését, hogy módosításokat javasoljon az általános csoportmentességi rendelethez (AGVO), és ezzel tovább könnyítse az EU zöld és digitális átállásának állami támogatását⁽³⁾. Hangsúlyozza, hogy bizonyos támogatási kategóriák bejelentési kötelezettség alóli mentesítésének köszönhetően a tagállamok számára sokkal könnyebb lesz gyorsan odaítélni a támogatást, amennyiben teljesülnek a belső piaci verseny torzulásának korlátozására vonatkozó feltételek;

62. nagyon fontosnak tartja, hogy az EU egy nyitott gazdaság maradjon, és továbbra is támogassa a szabad, méltányos, fenntartható nemzetközi kereskedelmet, amely valamennyi kereskedelmi partner számára előnyös. Ebben az értelemben támogatja az Európai Bizottságnak a WTO megreformálására tett erőfeszítéseit. A reformnak arra kell törekednie, hogy újjáélessze és megerősítse a WTO-t többek között oly módon, hogy korszerűsíti a munkamódszereit és megszünteti a szabályozási hiányosságokat, hogy a WTO megfelelően tudjon reagálni az aktuális kereskedelempolitikai kihívásokra;

63. ezzel összefüggésben ismételten arra kéri az Európai Bizottságot, hogy dolgozzon ki még rugalmasabb és hatékonyabb szabályokat az állami támogatásokra, hogy az ERFA és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz rendelkezéseivel összhangban pénzügyi támogatást lehessen nyújtani a peremterületeken, szigeteken vagy legkülső, illetve kevésbé fejlett régiókban található regionális repülőtereknek, ahol nincs hatékonyabb és fenntarthatóbb alternatíva⁽⁴⁾;

Kelt Brüsszelben, 2021. december 2-án.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽³⁾ Az Európai Bizottság 2021. október 6-i konzultációja azzal a céllal, hogy 2022 első felében el lehessen fogadni a felülvizsgált általános csoportmentességi rendeletet.

⁽⁴⁾ COTER-VII-010, COR-2021-00471-00-00 – A Régiók Európai Bizottsága véleménye: A regionális repülőterek jövője – kihívások és lehetőségek.

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A 2021–2027-es időszakra vonatkozó strukturális és kohéziós alapok nemi dimenziója, különös tekintettel az operatív programok előkészítésére

(2022/C 97/11)

Előadó: Donatella PORZI (IT/PES)

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

Háttér és általános megjegyzések

1. emlékeztet a kohéziós politika fontosságára, melynek általános célja az Európai Unió gazdasági és társadalmi fejlődésének előmozdítása, valamint a különböző régiók közötti fejlettségbeli különbségek csökkentése a gazdasági, társadalmi és területi kohézió megvalósítása érdekében;
2. hangsúlyozza, hogy ebben az összefüggésben a nemek közötti egyenlőséget megfelelően kell értelmezni: 1) a kohéziós politikával kapcsolatos jogalkotás egyik alapelveként; 2) a kohéziós politikai programok előkészítésének horizontális kritériumaként, 3) a programok által követendő célkitűzésként és 4) a kohéziós politika fenntartható és kiegyensúlyozott fejlesztéssel kapcsolatos célkitűzéseinek eléréséhez szükséges fontos tényezőként;
3. megjegyzi, hogy a nemek közötti egyenlőséggel továbbra is általános módon és csupán az ESZA+ szakpolitikai területei keretében, valamint az elemzési és programozási szakaszban foglalkoznak, miközben rendszeres jelleggel nagyobb figyelmet kellene fordítani rá a jogalkotási, végrehajtási, nyomonkövetési és értékelési szakaszokban;
4. kiemeli, hogy a nemek közötti egyenlőség nemcsak a nőknek, hanem a társadalom egészének javát szolgálja, és a társadalmi és gazdasági fejlődés erőteljes motorja, amint arról a 2020–2025-ös időszakra szóló uniós nemi esélyegyenlőségi stratégia is beszámol, amelyben hangsúlyozzák, hogy a nemek közötti egyenlőség hozzájárul a foglalkoztatás és a termelékenység növeléséhez;
5. határozott meggyőződése, hogy a nemek közötti egyenlőség és az esélyegyenlőség, csakúgy mint a jóléti rendszerek – különösen az anya- és gyermekvédelemmel és a gondozással kapcsolatos rendszerek – megerősítése megkönnyíti a család és a munka összeegyeztetését, ami viszont hozzájárulhat a nők munkaerőpiaci részvételi arányának növeléséhez, valamint az Európa nagy része előtt álló súlyos demográfiai válság kezeléséhez. Az európai családok és a nők munkaerőpiaci részvételének fokozott támogatása fontos intézkedések a jóléti rendszerek fenntarthatósági problémáinak enyhítésére és a fiatalok szülői szerepvállalásának elősegítésére;
6. elismeri és nagyra értékeli az európai intézmények által a nemek közötti esélyegyenlőség általános érvényesítésének előmozdítása érdekében tett erőfeszítéseket, valamint azt, hogy a 2021–2027-es kohéziós politika szabályozási és programozási keretén belül nagy jelentőséget tulajdonítanak annak, hogy megvalósítsák a szociális jogok európai pillérének célkitűzéseit, különös tekintettel a kedvező feltételekre és a nyomonkövetési rendszerre az egyedi célkitűzésekhez kapcsolódó kiadási programokban;
7. másrészt aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy 2017-ben a nők foglalkoztatási rátája és átlagkeresete Európában még mindig mintegy 12, illetve 16 százalékponttal volt alacsonyabb, mint a férfiaké (67,3, illetve 79 százalék), és hogy a Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézetének (EIGE) elemzései szerint az uniós országok teljesítménye a nemek közötti esélyegyenlőség általános érvényesítésében 2012 óta csökken. Ugyanis az EIGE szerint, amely a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítésének kulcsfontosságú elemeit egy 0-tól 16-ig terjedő skálán osztályozza, a tagállamok átlagértéke a 2012. évi 8,4-ről 2018-ban 7,4-re esett vissza;
8. sajnálja továbbá, hogy a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó, 2020–2025-ig szóló uniós stratégia nem rendelkezik a nemek közötti egyenlőség valamennyi uniós szakpolitikai területen történő érvényesítésére irányuló konkrét intézkedésekről, és felszólít arra, hogy a stratégiák végrehajtása kapcsán meg kell erősíteni a nemek közötti egyenlőségre gyakorolt hatás mérésére és értékelésére szolgáló hatékony mutatók alkalmazását;

9. ezért sürgeti az Európai Bizottságot, hogy fokozza a nemek közötti valódi egyenlőség elérésére irányuló erőfeszítéseit, amelyet kettős megközelítés révén kell megvalósítani: egyrészt indítson célzott kezdeményezéseket a konkrét egyenlőtlenségek kezelése érdekében, másrészt – az összes európai szakpolitikára kiterjedő horizontális megközelítésként – gondoskodjon az általános érvényesítésről;

10. emlékeztet arra, hogy a nemek közötti valódi egyenlőség megvalósítása érdekében ezt a célkitűzést a döntéshozatali folyamat minden szakaszában és az azt követő végrehajtási szakaszban, a prioritások meghatározásakor, a politikák kidolgozásakor és a források elosztásakor is figyelembe kell venni. Ennek érdekében fontos, hogy a regionális és helyi önkormányzatok a programokat megfelelő nemi szempontú hatásvizsgálatnak vessék alá;

11. azt ajánlja, hogy a nemek közötti esélyegyenlőség általános érvényesítésének megközelítése azonban ne vonja el a figyelmet azokról a konkrét intézkedésekről és beruházásokról, amelyek kifejezetten a megkülönböztetés okainak megszüntetését, valamint a nők társadalmi és munkahelyi szerepvállalásának, részvételének és szerepének megerősítésére irányuló folyamatok támogatását szolgálják;

12. ennek érdekében sürgeti az Európai Bizottságot, hogy nagyobb mértékben használja az EIGE által létrehozott eszközöket annak rendszeres nyomon követésére, hogy a nemek közötti egyenlőséggel és a kohézióval kapcsolatos kötelezettségvállalások milyen mértékben valósulnak meg. Amennyiben az eszközök nem elégségesek, konkrét eszközök létrehozására szólít fel az egyenlőséget és a kohéziót összekapcsoló konkrét eredmények mérésére;

13. a minőségi jogalkotás elvével összhangban úgy véli, hogy több figyelmet kell fordítani annak biztosítására, hogy az elfogadott szabályozási intézkedések ténylegesen és hatékonyan befolyásolják a társadalmi és kulturális környezetet, és a Chartában szereplő jogi garanciákat a nemek közötti kapcsolatok strukturális változásának dinamikájává alakítsák át. Ennek érdekében olyan szabályok kidolgozására van szükség, amelyek az egyéneket nem tekintik többé jogi absztrakciónak, és amelyek egyre több figyelmet fordítanak arra, hogy be lehessen avatkozni a társadalomban jelen lévő diszkrimináció esetén;

14. foglalkozni kell a nemek közötti egyenlőséggel és annak a digitális szakadékhöz való kapcsolódásával, és több beruházásra van szükség a digitalizáció, a digitális innováció és a digitális konnektivitás terén. A kohéziós politikának támogatnia kell a nők és férfiak egyenlő hozzáférést a képzéshez és a foglalkoztatáshoz, és hozzá kell járulnia ahhoz, hogy a méltányos, zöld és digitális átállás ne mélyítse el a férfiak és nők közötti szakadékot;

15. sürgeti az Európai Bizottságot, hogy terjesszen elő javaslatot az EU által finanszírozott programok nemekre gyakorolt hatásának értékelésére szolgáló módszertanra, amely a költségvetési fejeletről szóló legutóbbi intézményközi megállapodásban foglaltakkal összhangban nemspecifikus adatokat és mutatókat bocsát rendelkezésre; ezért felszólítja az Európai Bizottságot, hogy biztosítson megfelelő képzést az irányító hatóságok számára ezen új módszerek jobb alkalmazása érdekében;

16. hangsúlyozza, hogy a Covid19-világjárvány, amely különösen az erősen elnőiesedett gazdasági ágazatokat érintette, kiélezte a nemek közötti egyenlőtlenségeket. A nők nagyobb valószínűséggel helyezkednek el a hagyományosan „női munkaköröknek” tekintett munkakörökben, például az egészségügyben, a kiskereskedelemben és a gyermekgondozásban. Ezáltal ezek a nők a világjárvány idején a frontvonalban dolgoztak, és sokkal inkább ki voltak téve a vírusnak és a válság következményeinek. A Covid nemekre gyakorolt jelentősebb hatása nemcsak az alacsonyabb foglalkoztatási rátákban mutatkozik meg, hanem abban is, hogy az újranyitás után a nők számára – a férfiakhoz képest – sokkal nehezebb visszatérni a munkába: ezért – felhasználva a korábbi válságok során szerzett tapasztalatokat is – megfelelő intézkedéseket kell hozni, amelyek elősegítik azoknak a nőknek a visszatérését a munkaerőpiacra, akik a lezárások miatt elvesztették a munkájukat;

17. úgy véli, hogy a különböző uniós szakpolitikai eszközök közül a kohéziós politika különösen alkalmas arra, hogy hozzájáruljon a férfiak és nők közötti egyenlőség tényleges növeléséhez a finanszírozás volumene, annak jellege és céljai szempontjából; hangsúlyozza, hogy azokban a régiókban, amelyeknek programjai az összköltségvetés jelentős részét teszik ki, a nemek közötti egyenlőségre gyakorolt hatás a programok kialakításának és végrehajtásának módjától is függ;

18. arra kéri az Európai Bizottságot és különösen a tagállamokat, hogy a partnerségi megállapodás kidolgozása során szorosan működjenek együtt a helyi és regionális önkormányzatokkal annak érdekében, hogy figyelembe vegyék a hatékony helyi és regionális szintű esélyegyenlőségi politikákkal kapcsolatos kihívásokat;

19. kiemeli, hogy a különféle kohéziós politikai alapok – például az Európai Szociális Alap (ESZA) – hogyan teszik lehetővé olyan intézkedések végrehajtását, amelyek közvetlenül elősegítik a nemek közötti egyenlőséget a foglalkoztatás, a társadalmi befogadás, az oktatás és a gyermekgondozás terén. Az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) köteles több segítséget nyújtani, a női vállalkozásokat támogató beruházásoktól és szolgáltatásoktól kezdve egészen addig, hogy a kutatásban és az innovációban csökkentse a nemek közötti szakadékot, valamint javítsa a hozzáférést a fizikai, az IKT- és a szociális infrastruktúrákhoz;

20. ezért reméli, hogy a nemek közötti egyenlőséghez való hozzájárulást nem kizárólag a Szociális Alap feladatának tekintik majd, amely valójában egy olyan alap, amely elsősorban a magánszemélyekkel kapcsolatban jár el, hanem valamennyi alapot bevonják, beleértve a főként a vállalkozásokat célzó ERFA-t, valamint az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapot (EMVA) is, amely fontos szerepet játszik a vidéki és belső térségek fejlődésének előmozdításában, ahol a nemek közötti egyenlőség és a nők munkaerőpiaci részvételének problémája gyakran a legégetőbb. Javítani kell a kohézió, a helyreállítási alapok és a kohéziós politikán kívüli egyéb meglévő programok közötti szinergiákat;

21. határozottan megerősíti, hogy a kohéziós politikának foglalkoznia kell a nemek közötti egyenlőséggel és a nők munkaerőpiaci részvételével kapcsolatos kérdésekkel, prioritásként kezelve az ezekhez kapcsolódó célkitűzéseket, mivel a nagyobb gazdasági és társadalmi kohéziót nem lehet elképzelni a nők munkaerőpiaci részvételének növelése, valamint a megkülönböztetés és a bérek közötti egyenlőtlenségek felszámolása nélkül;

22. ezért úgy véli, hogy a kulcskérdések közül, amelyeket a folyamat során figyelembe kell venni, a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos politikai intézkedéseknek a kohéziós politika céljainak konkrét megvalósítását szolgáló eszközként való értelmezése kiemelt jelentőséggel bír; üdvözlözi az Európai Bizottság arra irányuló kezdeményezését, hogy a 8. kohéziós jelentésben külön fejezet foglalkozzon a nemek közötti egyenlőséggel;

23. azt ajánlja, hogy a 2021–2027-es, az Európai Unió által társfinanszírozott programok irányító hatóságai dolgozzanak ki projekteket és intézkedéseket a következők érdekében: a) a munka és a magánélet egyensúlyának támogatása a vállalatok megfelelő munkahelyi stratégiák kidolgozására történő ösztönzésével; b) a Covid19 miatt a munkaerőpiacról kiszorult nők visszailleszkedésének támogatása; c) a személyi gondozási szolgáltatások fejlesztése és javítása, hogy a nőket mentesítsék e terhek alól; d) a nők részvételének ösztönzése a hagyományosan férfiak által dominált tevékenységi területeken konkrét és célzott intézkedések végrehajtásával; e) a nemi sztereotípiák és szerepek elleni küzdelem, valamint a munkahelyi környezetben történő nemi alapú megkülönböztetés és szexuális zaklatás megelőzése; f) speciális készségek és szakértelem felhasználása a nemek közötti esélyegyenlőség általános érvényesítésének irányítására; g) támogatások és iránymutatások biztosítása az európai alapok kedvezményezettjeinek, hogy a nemek közötti egyenlőség szempontjait még inkább figyelembe vegyék a különböző intézkedési területeken, a munkaügyi politikától a kutatás-fejlesztésig, a környezetvédelemtől a tömegközlekedésen át a digitális technológiáig; h) a nők vállalkozóvá válásának ösztönzése; i) a nők biztonságának javítására irányuló célkitűzés figyelembevétele az infrastruktúrák tervezésekor; j) a koedukáció megvalósítását célzó intézkedések, valamint az iskolai környezetben érvényesülő nemi alapú sztereotípiák és szerepek lebontásának elősegítése; k) a médiában a nők szexista ábrázolásának megszüntetése;

24. javasolja, hogy a 2021–2027-es programozási időszak irányító hatóságai működjenek együtt, hangolják össze és támogassák az egyenlőséggel foglalkozó szervezetek a konkrét készségek és ismeretek elsajátításában annak érdekében, hogy a nemek közötti egyenlőség szempontját szisztematikusan integrálják a finanszírozási ciklus egészében mind az operatív programok előkészítése, mind azok végrehajtása és értékelése során, lehetővé téve ezáltal annak megállapítását, hogy e programok végrehajtásuk során és azt követően milyen hatást gyakorolnak a nemek közötti szakadék csökkentésére;

25. szeretné, ha a közszolgáltatások (pl. tömegközlekedés) szervezési modelljeit, valamint általában a beavatkozási mintákat egyre gyakrabban értékelnék, hogy ellenőrizzék azok összhangját a nemek közötti egyenlőség előmozdításának célkitűzéseivel;

26. alapvető fontosságúnak tartja, hogy a nemek közötti esélyegyenlőség szempontjait is beépítsék a Next Generation EU keretében kidolgozott nemzeti helyreállítási tervekbe, a nemek közötti esélyegyenlőség értékelésének elveit és eszközeit alkalmazva a nagyobb projektekre;

27. azt ajánlja, hogy bocsássák a regionális és helyi önkormányzatok rendelkezésére a nemek közötti egyenlőtlenségek megfelelő értékelésének elvégzéséhez szükséges adatokat és statisztikákat;

28. szorgalmazza az olyan eszközök európai programok szintjén történő szélesebb körű terjesztését, mint a nemi szempontú hatásvizsgálat és a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő költségvetés-tervezés („gender budgeting”), amelyeket jelenleg még mindig túl ritkán alkalmaznak;

29. felhívja a figyelmet a 2014–2020-as időszak tapasztalataira, hivatkozva a következő kritikus pontokra, amelyekre figyelmet kell fordítani: a) a formális nyilatkozatok és a konkrét előrelépések közötti szakadék; b) a nemek közötti esélyegyenlőség általános érvényesítésének megvalósítására vonatkozó megfelelő ismeretek hiánya, különösen az Európai Regionális Fejlesztési Alap intézkedései esetében; c) a nemi szempontok nagyobb figyelembevételének szükségessége a kiválasztási kritériumok és az értékelési rendszerek terén; d) a nemzeti stratégiák és a kohéziós politikai intézkedések közötti szorosabb kapcsolat kívánatos volta a nemek közötti egyenlőség területén; e) a nemek közötti esélyegyenlőség általános érvényesítésének koordinálására és nyomon követésére szolgáló irányítási rendszer kialakításának hasznossága;

30. hangsúlyozza annak fontosságát, hogy az irányító hatóságok megosszák ötleteiket és bevált gyakorlataikat a nemek közötti egyenlőség előmozdításáért tevékenykedő civil társadalmi szervezetekkel, valamint hogy fokozzák a képzési, együttműködési és az értékelési tevékenységet mind az irányító hatóságok, mind a partnerségek tekintetében.

Kelt Brüsszelben, 2021. december 2-án.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Apostolos TZITZIKOSTAS

III

(Előkészítő jogi aktusok)

RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

INTERACTIO – HIBRID ÜLÉS – AZ RB 147. PLENÁRIS ÜLÉSE, 2021.12.1.–2021.12.2.

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A mesterséges intelligenciával kapcsolatos európai megközelítés – A mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály

(átdolgozott vélemény)

(2022/C 97/12)

Előadó:	Guido RINK (NL/PES), Emmen tanácsnoka
Hivatkozás:	A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A mesterséges intelligenciával kapcsolatos európai megközelítés előmozdítása COM(2021) 205 Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a mesterséges intelligenciára vonatkozó harmonizált szabályok (a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály) megállapításáról és egyes uniós jogalkotási aktusok módosításáról COM(2021) 206

I. MÓDOSÍTÁSOKRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

1.módosítás

(1) preambulumbekkezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
E rendelet célja a belső piac működésének javítása azáltal, hogy egységes jogi keretet állapít meg különösen a mesterséges intelligencia uniós értékekkel összhangban történő fejlesztésére, forgalmazására és használatára vonatkozóan. Ez a rendelet számos közérdeken alapuló kényszerítő indok miatt született meg, amilyen például az egészség, a biztonság és az alapvető jogok magas szintű védelme, és biztosítja a mesterséges intelligencián alapuló áruk és szolgáltatások határokon átnyúló szabad mozgását, így megakadályozza a tagállamokat abban, hogy korlátozásokat vezessenek be az MI-rendszerek fejlesztésére, forgalmazására és használatára vonatkozóan, kivéve, ha e rendelet kifejezetten engedélyezi azt.	E rendelet célja a belső piac működésének javítása és a polgárok alapvető jogainak biztosítása azáltal, hogy egységes jogi keretet állapít meg különösen a mesterséges intelligencia uniós értékekkel összhangban történő fejlesztésére, forgalmazására és használatára vonatkozóan. Ez a rendelet számos közérdeken alapuló kényszerítő indok miatt született meg, amilyen például az egészség, a biztonság és az alapvető jogok magas szintű védelme, és biztosítja a mesterséges intelligencián alapuló áruk és szolgáltatások határokon átnyúló szabad mozgását, így megakadályozza a tagállamokat abban, hogy korlátozásokat vezessenek be az MI-rendszerek fejlesztésére, forgalmazására és használatára vonatkozóan, kivéve, ha e rendelet kifejezetten engedélyezi azt.

Indokolás

Az alapvető jogokra való hivatkozás célja az Európai Unió Alapjogi Chartájával való kapcsolat hangsúlyozása.

2. módosítás

Új preambulumbekzdés a (6) preambulumbekzdés után

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
	<p><i>A mesterségesintelligencia-rendszerek meghatározása olyan állandó folyamat, amely figyelembe veszi azt a kontextust, amelyben a mesterséges intelligencia működik, lépést tart az e területen zajló társadalmi fejleményekkel, és nem veszíti szem elől a kiválósági ökoszisztéma és a bizalmi ökoszisztéma közötti kapcsolatot.</i></p>

Indokolás

A mesterséges intelligencia és a technológia terén tapasztalható fejlődés alkalmazkodó és folyamatosan változó megközelítést igényel. Ezzel a preambulumbekzdéssel azt kívánjuk kifejezésre juttatni, hogy a mesterséges intelligencia fogalom meghatározásának lépést kell tartania a korrall és a mesterségesintelligencia-rendszerek és -alkalmazások fejlesztésének állapotával.

3. módosítás

(20) preambulumbekzdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>Annak érdekében, hogy e rendszerek használata felelős és arányos módon történjen, azt is fontos megállapítani, hogy e három kimerítő jelleggel felsorolt és szűken meghatározott helyzetben figyelembe kell venni bizonyos tényezőket, különösen a kérelem alapjául szolgáló helyzet jellegét és a használat valamennyi érintett személy jogaira és szabadságaira gyakorolt következményeit, valamint a használatához előírt biztosítékokat és feltételeket. Ezen túlmenően a „valós idejű” távoli biometrikus azonosító rendszerek nyilvánosság számára hozzáférhető helyeken, bűnüldözés céljából történő használatára megfelelő időbeli és térbeli korlátozásoknak kell vonatkozniuk, különös tekintettel a fenyegetésekkel, az áldozatokkal vagy az elkövetőkkel kapcsolatos bizonyítékokra vagy jelzésekre. A személyek referencia-adatbázisának minden egyes használatkor a fent említett három helyzet mindegyikében megfelelőnek kell lennie.</p>	<p>Annak érdekében, hogy e rendszerek használata felelős és arányos módon történjen, azt is fontos megállapítani, hogy e három kimerítő jelleggel felsorolt és szűken meghatározott helyzetben figyelembe kell venni bizonyos tényezőket, különösen a kérelem alapjául szolgáló helyzet jellegét és a használat valamennyi érintett személy jogaira és szabadságaira gyakorolt következményeit, valamint a használatához előírt biztosítékokat és feltételeket. Az érintett helyi és regionális önkormányzatokkal e rendszerek kivételes használatát megelőzően kell konzultálni. Ezen túlmenően a „valós idejű” távoli biometrikus azonosító rendszerek nyilvánosság számára hozzáférhető helyeken, bűnüldözés céljából történő használatára szigorú időbeli és térbeli korlátozásoknak kell vonatkozniuk, különös tekintettel a fenyegetésekkel, az áldozatokkal vagy az elkövetőkkel kapcsolatos bizonyítékokra vagy jelzésekre. A személyek referencia-adatbázisának minden egyes használatkor a fent említett három helyzet mindegyikében megfelelőnek kell lennie.</p>

Indokolás

A „valós idejű” távoli biometrikus azonosító rendszerek használatát nem szabad félvállról venni.

4. módosítás

(21) preambulumbekkezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A „valós idejű” távoli biometrikus azonosító rendszerek nyilvánosság számára hozzáférhető helyeken, bűnüldözés céljából történő használatához minden esetben valamely tagállam igazságügyi hatóságának vagy független közigazgatási hatóságának kifejezett és egyedi engedélye szükséges. Az ilyen engedélyt főszabályként a használat előtt kell megszerezni, kivéve a kellően indokolt sürgős eseteket, azaz azokat a helyzeteket, amikor a szóban forgó rendszerek használatának szükségessége ténylegesen és objektíve lehetetlenné teszi az engedély megszerzését a használat megkezdése előtt. Az ilyen sürgős helyzetekben a használatot a feltétlenül szükséges minimumra kell korlátozni, és arra a nemzeti jogban megállapított és maga a bűnüldöző hatóság által az egyes sürgős esetek kapcsán meghatározott megfelelő biztosítékokat és feltételeket kell alkalmazni. Ezen túlmenően a bűnüldöző hatóságnak ilyen helyzetekben a lehető leghamarabb meg kell próbálnia megszerezni az engedélyt, ugyanakkor meg kell indokolnia, hogy miért nem volt lehetősége arra, hogy az engedélyt korábban megkérje.</p>	<p>A „valós idejű” távoli biometrikus azonosító rendszerek nyilvánosság számára hozzáférhető helyeken, bűnüldözés céljából történő használatához minden esetben valamely tagállam igazságügyi hatóságának vagy független közigazgatási hatóságának kifejezett és egyedi engedélye szükséges. Az ilyen engedélyt a használat előtt kell megszerezni, kivéve a kellően indokolt sürgős eseteket, azaz azokat a helyzeteket, amikor a szóban forgó rendszerek használatának szükségessége ténylegesen és objektíve lehetetlenné teszi az engedély megszerzését a használat megkezdése előtt. Mindenesetre a használatot a feltétlenül szükséges minimumra kell korlátozni, és arra a nemzeti jogban megállapított megfelelő biztosítékokat és feltételeket kell alkalmazni. Ezen túlmenően a bűnüldöző hatóságnak haladéktalanul tájékoztatnia kell az érintett helyi és regionális önkormányzatokat, és az illetékes hatóságoknál meg kell próbálnia megszerezni az engedélyt.</p>

Indokolás

A nyilvánosság számára hozzáférhető helyek kezelésével és felügyeletével kapcsolatos politikai és adminisztratív felelősség a helyi és regionális önkormányzatokat terheli. Ezért megfelelően be kell vonni őket az ilyen rendszerek nyilvánosság számára hozzáférhető helyeken történő alkalmazásakor. Sürgős helyzetekben, amikor ésszerűen nem lehet megvárni az előzetes konzultációt, az érintett helyi vagy regionális önkormányzatokat haladéktalanul tájékoztatni kell a biometrikus rendszerek nyilvánosság számára hozzáférhető helyeken történő alkalmazásáról.

5. módosítás

(39) preambulumbekézdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A migrációkezelésben, a menekültügyben és a határigazgatásban használt MI-rendszerek olyan embereket érintenek, akik gyakran különösen kiszolgáltatott helyzetben vannak, és akiknek életét befolyásolja az illetékes hatóságok intézkedéseinek kimenetele. Az ilyen összefüggésben használt MI-rendszerek pontossága, megkülönböztetésmentes jellege és átláthatósága ezért különösen fontos az érintett személyek alapvető jogai, nevezetesen a szabad mozgáshoz, a megkülönböztetésmentességhez, a magánélet és a személyes adatok védelméhez, a nemzetközi védelemhez és a megfelelő ügyintézéshez való jogaik tiszteletben tartásának biztosítása szempontjából. Ezért helyénvaló nagy kockázatúnak minősíteni a migrációkezelés, a menekültügy és a határigazgatás területén feladatokat ellátó illetékes hatóságok által poligráfként és hasonló eszközként, vagy az olyan célokra használni kívánt MI-rendszereket, mint a természetes személyek érzelmi állapotának felderítése; a tagállamok területére belépő, illetve vízumot vagy menedékjogot kérelmező természetes személyek által jelentett bizonyos kockázatok felmérése; a természetes személyek vonatkozó okmányai hitelességének ellenőrzése; az illetékes hatóságoknak történő segítségnyújtás a menedékjog, vízum és tartózkodási engedély iránti kérelmek, valamint a kapcsolódó panaszok elbírálásában a jogállást kérelmező természetes személyek jogosultságának megállapítására irányuló célkitűzés tekintetében. Az e rendelet hatálya alá tartozó, a migrációkezelés, a menekültügy és a határigazgatás területén működő MI-rendszereknek meg kell felelniük a 2013/32/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvben, a 810/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletben és más vonatkozó jogszabályokban meghatározott vonatkozó eljárási követelményeknek.</p>	<p>A migrációkezelésben, a menekültügyben és a határigazgatásban használt MI-rendszerek olyan embereket érintenek, akik gyakran különösen kiszolgáltatott helyzetben vannak, és akiknek életét befolyásolja az illetékes hatóságok intézkedéseinek kimenetele. Az ilyen összefüggésben használt MI-rendszerek pontossága, megkülönböztetésmentes jellege és átláthatósága ezért különösen fontos az érintett személyek alapvető jogai, nevezetesen a szabad mozgáshoz, a megkülönböztetésmentességhez, a magánélet és a személyes adatok védelméhez, a nemzetközi védelemhez és a megfelelő ügyintézéshez való jogaik tiszteletben tartásának biztosítása szempontjából. Ezért szükséges nagy kockázatúnak minősíteni a migrációkezelés, a menekültügy és a határigazgatás területén feladatokat ellátó illetékes hatóságok által poligráfként és hasonló eszközként, vagy az olyan célokra használni kívánt MI-rendszereket, mint a természetes személyek érzelmi állapotának felderítése; a tagállamok területére belépő, illetve vízumot vagy menedékjogot kérelmező természetes személyek által jelentett bizonyos kockázatok felmérése; a természetes személyek vonatkozó okmányai hitelességének ellenőrzése; az illetékes hatóságoknak történő segítségnyújtás a menedékjog, vízum és tartózkodási engedély iránti kérelmek, valamint a kapcsolódó panaszok elbírálásában a jogállást kérelmező természetes személyek jogosultságának megállapítására irányuló célkitűzés tekintetében. Az e rendelet hatálya alá tartozó, a migrációkezelés, a menekültügy és a határigazgatás területén működő MI-rendszereknek meg kell felelniük a 2013/32/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvben, a 810/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletben és más vonatkozó jogszabályokban meghatározott vonatkozó eljárási követelményeknek.</p>

Indokolás

Ez a módosítás rávilágít arra, hogy az érintett mesterségesintelligencia-rendszereket mindenképpen az MI-rendszerek fokozott, magas kockázatú rendszerére vonatkozó követelményeinek kell alávetni.

6. módosítás

(43) preambulumbekkezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A nagy kockázatú MI-rendszerekre követelményeket kell alkalmazni a használt adatkészletek minősége, a műszaki dokumentáció és a nyilvántartás, az átláthatóság és a felhasználóknak nyújtott tájékoztatás, az emberi felügyelet, valamint a stabilitás, a pontosság és a kiberbiztonság tekintetében. Ezek a követelmények szükségesek az egészséget, a biztonságot és az alapvető jogokat érintő kockázatok hatékony csökkentéséhez, ha a rendszer rendeltetésének fényében ez indokolt, és észszerűen nem állnak rendelkezésre más, a kereskedelmet kevésbé korlátozó intézkedések, és elkerülhetők a kereskedelem indokolatlan korlátozásai.</p>	<p>A nagy kockázatú MI-rendszerekre követelményeket kell alkalmazni a használt adatkészletek minősége, a műszaki dokumentáció és a nyilvántartás, az átláthatóság és a felhasználóknak nyújtott tájékoztatás, az emberi felügyelet, valamint a stabilitás, a pontosság és a kiberbiztonság tekintetében. Ezek a követelmények szükségesek az egészséget, a biztonságot, az adatbiztonságot, a fogyasztói jogokat és az alapvető jogokat érintő kockázatok hatékony csökkentéséhez, ha a rendszer rendeltetésének fényében ez indokolt, és észszerűen nem állnak rendelkezésre más, a kereskedelmet kevésbé korlátozó intézkedések, és elkerülhetők a kereskedelem indokolatlan korlátozásai. Az uniós piacon forgalomba hozott vagy más módon üzembe helyezett, magas kockázatú MI-rendszerek által érintett természetes személyeket vagy személyek csoportjait megfelelő, könnyen hozzáférhető és érthető módon tájékoztatni kell arról, hogy ilyen rendszerekkel állnak kapcsolatban, és egyértelmű, könnyen elérhető, nyilvános információkat kell rendelkezésükre bocsátani erről.</p>

Indokolás

A szolgáltatókra és felhasználókra alkalmazandó átláthatósági és tájékoztatási követelményeket ki kell terjeszteni a nagy kockázatú MI-rendszerek használata által potenciálisan érintett személyekre vagy személyek csoportjaira, a rendelet III. mellékletében felsoroltak szerint. Az „érthető módon” kifejezés magában foglalja „a felhasználó számára érthető és hozzáférhető nyelvezetet, beleértve a beszélt és hallható, valamint a manuális-vizuális nyelveket is”.

7. módosítás

Új preambulumbekkezdés a (44) preambulumbekkezdés után

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
	<p>Az MI-rendszerszolgáltatóknak tartózkodniuk kell minden olyan intézkedéstől, amely minőségirányítási rendszerükben elősegíti a nemet, származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékonyságon, életkoron, szexuális irányultságon alapuló vagy bármely más alapon történő indokolatlan megkülönböztetést.</p>

Indokolás

A jogellenes megkülönböztetés emberi tevékenységből ered. Az MI-rendszerek szolgáltatóinak tartózkodniuk kell minden olyan intézkedéstől minőségbiztosítási rendszerükben, amely elősegítheti a megkülönböztetést.

8. módosítás

(47) preambulumbekkezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>Annak az átláthatatlanságnak a kezelése érdekében, amely miatt egyes MI-rendszerek a természetes személyek számára érthetetlenek vagy túlságosan összetettek lehetnek, bizonyos fokú átláthatóságot kell előírni a nagy kockázatú MI-rendszerek tekintetében. A felhasználóknak képesnek kell lenniük arra, hogy értelmezzék és megfelelően használják a rendszer kimenetét. A nagy kockázatú MI-rendszereket ezért megfelelő dokumentációnak és használati utasításoknak kell kísérniük, és azoknak tömör és egyértelmű információkat kell tartalmazniuk, többek között adott esetben az alapvető jogokat és a megkülönböztetést érintő lehetséges kockázatokról.</p>	<p>Annak az átláthatatlanságnak a kezelése érdekében, amely miatt egyes MI-rendszerek a természetes személyek vagy a kormányzat bármely szintjén elhelyezkedő hatóságok számára érthetetlenek vagy túlságosan összetettek lehetnek, magas fokú átláthatóságot kell előírni a nagy kockázatú MI-rendszerek tekintetében. A felhasználóknak képesnek kell lenniük arra, hogy értelmezzék és megfelelően használják a rendszer kimenetét. A nagy kockázatú MI-rendszereket ezért megfelelő dokumentációnak és használati utasításoknak kell kísérniük, és azoknak tömör és egyértelmű információkat kell tartalmazniuk, többek között adott esetben az alapvető jogokat és a megkülönböztetést érintő lehetséges kockázatokról.</p>

Indokolás

A nagy kockázatú MI-rendszereket tervezők elszámoltathatóságát gyengíti a „bizonyos fokú átláthatóság” kifejezés használata.

9. módosítás

(48) preambulumbekkezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A nagy kockázatú MI-rendszereket úgy kell megtervezni és fejleszteni, hogy a természetes személyek felügyelhesék működésüket. E célból a rendszer szolgáltatójának a forgalomba hozatal vagy üzembe helyezést megelőzően megfelelő emberi felügyeleti intézkedéseket kell meghatározni. Az ilyen intézkedéseknek adott esetben garantálniuk kell különösen azt, hogy a rendszer olyan beépített működési korlátokkal rendelkezzen, amelyeket maga a rendszer nem tud felülbírálni, és reagáljon az emberi üzemeltetőre, valamint hogy az emberi felügyeletet ellátó természetes személyek rendelkezzenek az e feladat ellátásához szükséges szakértelemmel, képzéssel és felhatalmazással.</p>	<p>A nagy kockázatú MI-rendszereket úgy kell megtervezni és fejleszteni, hogy a természetes személyek és a kormányzat bármely szintjén elhelyezkedő hatóságok felügyelhesék működésüket. E célból a rendszer szolgáltatójának a forgalomba hozatal vagy üzembe helyezést megelőzően megfelelő emberi felügyeleti intézkedéseket kell meghatározni. Az ilyen intézkedéseknek adott esetben garantálniuk kell különösen azt, hogy a rendszer olyan beépített működési korlátokkal rendelkezzen, amelyeket maga a rendszer nem tud felülbírálni, és reagáljon az emberi üzemeltetőre, valamint hogy az emberi felügyeletet ellátó természetes személyek rendelkezzenek az e feladat ellátásához szükséges szakértelemmel, képzéssel és felhatalmazással.</p>

Indokolás

Magától értetődik.

10. módosítás

(67) preambulumbekzdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A nagy kockázatú MI-rendszereket CE-jelöléssel kell ellátni, amely jelzi az e rendeletnek való megfelelésüket, annak érdekében, hogy szabadon mozoghassanak a belső piacon. A tagállamok nem akadályozhatják indokolatlanul az olyan nagy kockázatú MI-rendszerek forgalomba hozatalát vagy üzembe helyezését, amelyek megfelelnek az e rendeletben meghatározott követelményeknek és CE-jelöléssel vannak ellátva.</p>	<p>A nagy kockázatú MI-rendszereket CE-jelöléssel kell ellátni, amely jelzi az e rendeletnek való megfelelésüket, annak érdekében, hogy szabadon mozoghassanak a belső piacon. A tagállamok nem akadályozhatják az olyan nagy kockázatú MI-rendszerek forgalomba hozatalát vagy üzembe helyezését, amelyek megfelelnek az e rendeletben meghatározott követelményeknek, és CE-jelöléssel vannak ellátva. A tagállamok hatáskörrel rendelkeznek arra, hogy kizárólag kényszerítő és kellően megalapozott közbiztonsági és nemzetbiztonsági érdekek alapján szabályozzák a nagy kockázatú MI-gyakorlatokat és MI-rendszereket.</p>

Indokolás

Bár a tagállamoknak nem szabadna akadályozniuk a rendelet alkalmazását, meg kell őrizniük a jogot a nagy kockázatú mesterségesintelligencia-rendszerek szabályozására, amennyiben köz- és nemzetbiztonsági érdekek forognak kockán.

11. módosítás

(70) preambulumbekzdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>Bizonyos MI-rendszerek, amelyek rendeltetése a természetes személyekkel való interakció vagy tartalom létrehozása, különleges kockázatot jelenthetnek a hasonmással való visszaélés vagy a megtévesztés szempontjából, függetlenül attól, hogy nagy kockázatúnak minősülnek-e vagy sem. Bizonyos körülmények között e rendszerek használatára egyedi átláthatósági kötelezettségeket kell alkalmazni, a nagy kockázatú MI-rendszerekre vonatkozó követelmények és kötelezettségek sérelme nélkül. Különösen, a természetes személyeket figyelmeztetni kell, hogy MI-rendszerrel lépnek kapcsolatba, kivéve, ha ez a körülmények és a használat kontextusa alapján nyilvánvaló. Ezenkívül a természetes személyeket figyelmeztetni kell, ha érzelmelfismerő rendszerrel vagy biometrikus kategorizálási rendszerrel kerülnek kapcsolatba. Ezeket az információkat és figyelmeztetéseket a fogyatékossgal élő személyek számára hozzáférhető formátumban kell biztosítani. Ezenfelül azoknak a felhasználóknak, akik MI-rendszert használnak arra, hogy meglévő személyekre, helyekre vagy eseményekre észrevehetően hasonlító, és egy személy számára hamisan hitelesnek tűnő kép, audio- vagy videotartalmat állítsanak elő vagy manipuláljanak, az MI-kimenet ennek megfelelő címkézésével és mesterséges eredetének nyilvánosságra hozatalával kell nyilvánvalóan jelezniük, hogy az adott tartalom mesterségesen került létrehozásra vagy manipulálásra.</p>	<p>Bizonyos MI-rendszerek, amelyek rendeltetése a természetes személyekkel való interakció vagy tartalom létrehozása, különleges kockázatot jelenthetnek a hasonmással való visszaélés vagy a megtévesztés szempontjából, függetlenül attól, hogy nagy kockázatúnak minősülnek-e vagy sem. E rendszerek használatára egyedi átláthatósági kötelezettségeket kell alkalmazni, a nagy kockázatú MI-rendszerekre vonatkozó követelmények és kötelezettségek sérelme nélkül. Különösképpen a természetes személyeket rendszeresen tájékoztatni kell arról, hogy MI-rendszerrel lépnek kapcsolatba. Ezenkívül a természetes személyeket figyelmeztetni kell, ha érzelmelfismerő rendszerrel vagy biometrikus kategorizálási rendszerrel kerülnek kapcsolatba. Ezeket az információkat és figyelmeztetéseket a fogyatékossgal élő személyek számára hozzáférhető formátumban kell biztosítani. Ezenfelül azoknak a felhasználóknak, akik MI-rendszert használnak arra, hogy meglévő személyekre, helyekre vagy eseményekre észrevehetően hasonlító, és egy személy számára hamisan hitelesnek tűnő kép, audio- vagy videotartalmat állítsanak elő vagy manipuláljanak, az MI-kimenet ennek megfelelő címkézésével és mesterséges eredetének nyilvánosságra hozatalával kell nyilvánvalóan jelezniük, hogy az adott tartalom mesterségesen került létrehozásra vagy manipulálásra.</p>

Indokolás

Nem szabad kivételt tenni az átláthatósági és tájékoztatási kötelezettség alól, ha természetes személyek lépnek kapcsolatba MI-rendszerekkel.

12. módosítás

(76) preambulumbekkezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>E rendelet zökkenőmentes, hatékony és összehangolt végrehajtásának elősegítése érdekében létre kell hozni a Mesterséges Intelligenciával Foglalkozó Európai Testületet. A Testület felelősségi körébe kell utalni számos tanácsadói feladatot, többek között vélemények, ajánlások, tanácsok vagy iránymutatások kiadását az e rendelet végrehajtásával kapcsolatos kérdésekben, köztük az e rendeletben megállapított követelményekkel kapcsolatos műszaki előírásokat vagy meglévő szabványokat illetően, valamint a Bizottságnak a mesterséges intelligenciával kapcsolatos konkrét kérdésekben nyújtott tanácsadást és segítséget.</p>	<p>E rendelet zökkenőmentes, hatékony és összehangolt végrehajtásának elősegítése érdekében létre kell hozni a Mesterséges Intelligenciával Foglalkozó Európai Testületet. A Testület felelősségi körébe kell utalni számos tanácsadói feladatot, többek között vélemények, ajánlások, tanácsok vagy iránymutatások kiadását az e rendelet végrehajtásával kapcsolatos kérdésekben, köztük az e rendeletben megállapított követelményekkel kapcsolatos műszaki előírásokat vagy meglévő szabványokat illetően, valamint a Bizottságnak a mesterséges intelligenciával kapcsolatos konkrét kérdésekben nyújtott tanácsadást és segítséget. A Mesterséges Intelligenciával Foglalkozó Európai Testület tagjainak az európai társadalom érdekeit kell képviselniük. A Mesterséges Intelligenciával Foglalkozó Európai Testület összetételének nemi szempontból kiegyensúlyozottnak kell lennie.</p>

Indokolás

A Mesterséges Intelligenciával Foglalkozó Európai Testületnek megfelelően tükröznie kell az európai társadalom széles körű érdekeit. Itt többek között a következő területekre vonatkozó érdekekről van szó: emberi jogok, éghajlatvédelem és az MI-rendszerek energiatakarékos használata, biztonság, társadalmi befogadás, egészség stb. A nemek közötti egyensúly feljogosító feltétel a tanácsadás diverzitása számára, az iránymutatások meghatározásakor stb.

13. módosítás

(77) preambulumbekkezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A tagállamok kulcsszerepet játszanak e rendelet alkalmazásában és végrehajtásában. E tekintetben minden tagállamnak ki kell jelölnie egy vagy több nemzeti illetékes hatóságot e rendelet alkalmazásának és végrehajtásának felügyelete céljából. A tagállamoknál a szervezeti hatékonyság növelése, valamint annak érdekében, hogy hivatalos kapcsolattartó pontot lehessen kijelölni a nyilvánosság és más, tagállami és uniós szintű partnerhatóságok felé, minden tagállamban ki kell jelölni egy nemzeti hatóságot nemzeti felügyeleti hatóságnak.</p>	<p>A tagállamok kulcsszerepet játszanak e rendelet alkalmazásában és végrehajtásában. E tekintetben minden tagállamnak ki kell jelölnie egy vagy több nemzeti illetékes hatóságot e rendelet alkalmazásának és végrehajtásának felügyelete céljából. A tagállamoknál a szervezeti hatékonyság növelése, valamint annak érdekében, hogy hivatalos kapcsolattartó pontot lehessen kijelölni a nyilvánosság és más, tagállami és uniós szintű partnerhatóságok felé, minden tagállamban ki kell jelölni egy nemzeti hatóságot nemzeti felügyeleti hatóságnak. A helyi és regionális önkormányzatokat – amennyiben az adott tagállam indokoltnak tartja – felügyeleti vagy végrehajtási feladatokkal bízzák meg.</p>

Indokolás

A rendelet, valamint az abban foglalt felügyeleti és végrehajtási keret megvalósíthatóságának biztosítása érdekében a tagállamokat fel kell hatalmazni arra, hogy szükség esetén és lehetőség szerint helyi és regionális önkormányzatokat bízzanak meg felügyeleti és végrehajtási feladatok elvégzésével.

14. módosítás

(79) preambulumbekkezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>Az ezen – uniós harmonizációs jogszabálynak minősülő – rendeletben meghatározott követelmények és kötelezettségek megfelelő és hatékony végrehajtásának biztosítása érdekében az (EU) 2019/1020 rendelettel létrehozott piacfelügyeleti és termékmegfelelőségi rendszert teljes egészében alkalmazni kell. Amennyiben a megbízatásuk miatt szükséges, az alapvető jogokat védő uniós jog alkalmazását felügyelő nemzeti hatóságoknak vagy szervezeteknek, beleértve az egyenlőséggel foglalkozó szervezeteket is, hozzáférést kell biztosítani az e rendelet alapján létrehozott dokumentációhoz.</p>	<p>Az ezen – uniós harmonizációs jogszabálynak minősülő – rendeletben meghatározott követelmények és kötelezettségek megfelelő és hatékony végrehajtásának biztosítása érdekében az (EU) 2019/1020 rendelettel létrehozott piacfelügyeleti és termékmegfelelőségi rendszert teljes egészében alkalmazni kell. Amennyiben a megbízatásuk miatt szükséges, az alapvető jogokat védő uniós jog alkalmazását felügyelő nemzeti hatóságoknak és – adott esetben – helyi és regionális önkormányzatoknak vagy hatósági szervezeteknek, beleértve az egyenlőséggel foglalkozó szervezeteket is, hozzáférést kell biztosítani az e rendelet alapján létrehozott dokumentációhoz.</p>

Indokolás

Ez a módosítás figyelembe veszi az uniós tagállamok eltérő irányítási struktúráit.

15. módosítás

(83) preambulumbekkezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>Az illetékes hatóságok uniós és nemzeti szintű megbízható és konstruktív együttműködésének biztosítása érdekében az e rendelet alkalmazásában részt vevő valamennyi félnek tiszteletben kell tartania a feladatai ellátása során megszerzett információk és adatok bizalmas jellegét.</p>	<p>Az illetékes hatóságok uniós, nemzeti, regionális és helyi szintű megbízható és konstruktív együttműködésének biztosítása érdekében az e rendelet alkalmazásában részt vevő valamennyi félnek tiszteletben kell tartania a feladatai ellátása során megszerzett információk és adatok bizalmas jellegét.</p>

Indokolás

Ez a módosítás figyelembe veszi az uniós tagállamok eltérő irányítási struktúráit.

16. módosítás

I. CÍM 3. cikk 1. pont – Fogalom meghatározások

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>„mesterségesintelligencia-rendszer (MI-rendszer)”: olyan szoftver, amelyet az I. mellékletben felsorolt technikák és megközelítések közül egy vagy több alkalmazásával fejlesztettek, és amely az ember által meghatározott célkitűzések adott csoportja tekintetében olyan kimeneteket, például tartalmat, előrejelzéseket, ajánlásokat vagy döntéseket képes generálni, amelyek befolyásolják azt a környezetet, amellyel kölcsönhatásba lépnek;</p>	<p>„mesterségesintelligencia-rendszer (MI-rendszer)”: olyan szoftver, amelyet az I. mellékletben nem kimerítő jelleggel felsorolt technikák és megközelítések közül egy vagy több alkalmazásával fejlesztettek ki, társadalmi gyakorlatokkal, identitással és kultúrával társítva, és amely az ember által meghatározott célkitűzések adott csoportja tekintetében környezetének adatgyűjtéssel, az összegyűjtött strukturált vagy strukturálatlan adatok értelmezésével, tudásmentéssel vagy az ezekből az adatokból leszűrt információk feldolgozásával történő megfigyelése révén olyan kimeneteket, például tartalmat, előrejelzéseket, ajánlásokat vagy döntéseket képes generálni, amelyek befolyásolják azt a környezetet, amellyel kölcsönhatásba lépnek;</p>

Indokolás

A mesterségesintelligencia-rendszer egy műszaki elemek kombinációjából álló, az adatokat, algoritmusokat és a számítási teljesítményt a szociális gyakorlatokkal, a társadalommal, az identitással és a kultúrával összekapcsoló egység. Egy ilyen dinamikus társadalmi-technikai kombinált meghatározásnak ezért időtállóknak kell lennie, és azt rendszeresen frissíteni kell, hogy pontosan tükrözze a mesterséges intelligencia egyre növekvő társadalmi hatását, ugyanakkor azonosítsa a mesterséges intelligenciával kapcsolatos gyorsan változó kihívásokat és lehetőségeket, ideértve a tudásmenedzsment és az MI közötti kapcsolatot. A más algoritmusok által kifejlesztett algoritmusoknak szintén e rendelet hatálya alá kellene tartozniuk.

17. módosítás

5. cikk (1) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>Tilosak a következő mesterségesintelligencia-gyakorlatok:</p> <p>a) olyan MI-rendszerek forgalomba hozatala, üzembe helyezése vagy használata, amelyek szubliminális technikákat alkalmaznak az adott személy tudatán kívül annak érdekében, hogy lényegesen torzítsák egy személy magatartását oly módon, amely e személynek vagy más személynek testi vagy lelki károsodást okoz vagy okozhat;</p> <p>b) olyan MI-rendszerek forgalomba hozatala, üzembe helyezése vagy használata, amelyek a személyek egy meghatározott csoportjának életkor, testi vagy szellemi fogyatékoság miatt fennálló valamilyen sebezhetőségét kihasználják annak érdekében, hogy torzítsák az adott csoporthoz tartozó személy magatartását oly módon, amely e személynek vagy más személynek testi vagy lelki károsodást okoz vagy okozhat;</p>	<p>Tilosak a következő mesterségesintelligencia-gyakorlatok:</p> <p>a) olyan MI-rendszerek forgalomba hozatala, üzembe helyezése vagy használata, amelyek szubliminális technikákat alkalmaznak az adott személy tudatán kívül annak érdekében, hogy lényegesen torzítsák egy személy magatartását oly módon, amely e személynek vagy más személynek testi vagy lelki károsodást okoz vagy okozhat, sérti vagy sértheti más személynek vagy személyek egy csoportjának alapvető jogait, beleértve testi vagy lelki egészségüket és biztonságukat, károkat okoz vagy okozhat a fogyasztóknak, például pénzügyi veszteséget vagy gazdasági diszkriminációt, vagy aláássa vagy alááshatja a demokráciát és a jogállamiságot;</p> <p>b) olyan MI-rendszerek forgalomba hozatala, üzembe helyezése vagy használata, amelyek a személyek egy meghatározott csoportjának életkor, testi vagy szellemi fogyatékoság miatt fennálló valamilyen sebezhetőségét kihasználják annak érdekében, hogy torzítsák az adott csoporthoz tartozó személy magatartását oly módon, amely e személynek vagy más személynek testi vagy lelki károsodást okoz vagy okozhat;</p>

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>c) MI-rendszerek hatóságok általi vagy nevükben történő forgalomba hozatala, üzembe helyezése vagy használata természetes személyek megbízhatóságának értékelésére vagy osztályozására egy bizonyos időszakon keresztül, közösségi magatartásuk, illetve ismert vagy előre jelzett személyes vagy személyiségi tulajdonságok alapján, oly módon, hogy a közösségi pontszám a következő helyzetek egyikéhez vagy mindkettőhöz vezet:</p> <p><i>i. bizonyos természetes személyekkel vagy azok egész csoportjával szembeni hátrányos vagy kedvezőtlen bánásmód olyan szociális kontextusban, amely nem függ össze azzal a kontextussal, amelyben az adatokat eredetileg létrehozták vagy gyűjtötték;</i></p> <p><i>ii. egyes természetes személyekkel vagy azok egész csoportjával szembeni olyan hátrányos vagy kedvezőtlen bánásmód, amely indokolatlan vagy aránytalan közösségi magatartásukhoz vagy annak súlyosságához képest.</i></p> <p>d) „valós idejű” távoli biometrikus azonosító rendszerek használata a nyilvánosság számára hozzáférhető helyeken bűnüldözési célokból, kivéve, ha és amennyiben az ilyen használat az alábbi célok egyikéhez feltétlenül szükséges:</p> <p><i>i. a bűncselekmények konkrét potenciális áldozatainak célzott felkutatása, ideértve az eltűnt gyermekeket is;</i></p> <p><i>ii. természetes személyek életét vagy fizikai biztonságát fenyegető konkrét, jelentős és közvetlen veszély, illetve terrortámadás megelőzése;</i></p> <p><i>iii. a 2002/584/IB tanácsi kerethatározat ⁽⁶²⁾ 2. cikkének (2) bekezdésében említett bűncselekmények elkövetőinek vagy gyanúsítottjainak felderítése, lokalizálása, azonosítása vagy büntetőeljárás alá vonása, amennyiben e bűncselekmények esetében az érintett tagállam joga szerint e tagállamban a büntetési tétel felső határa legalább háromévi szabadságvesztés vagy szabadságelvonással járó intézkedés.</i></p>	<p>c) olyan MI-rendszerek hatóságok általi vagy nevükben történő forgalomba hozatala, üzembe helyezése vagy használata természetes személyek vagy személyek csoportjai megbízhatóságának értékelésére vagy osztályozására egy bizonyos időszakon keresztül, közösségi magatartásuk, illetve ismert vagy előre jelzett személyes vagy személyiségi tulajdonságok alapján, amelyek mesterséges intelligencián alapuló, általános célú társadalmi pontozáshoz vezetnek;</p> <p>d) olyan MI-rendszerek hatóságok általi vagy nevükben történő forgalomba hozatala, üzembe helyezése vagy használata, amelyek mesterséges intelligencián alapú társadalmi pontozást alkalmaznak emberi felügyelet nélkül, specifikus célból, azaz olyan társadalmi kontextusban, amely összefügg azzal a kontextussal, amelyben az adatok létrehozása vagy gyűjtése történt, természetes személyek vagy személyek csoportjai megbízhatóságának értékelésére vagy osztályozására egy bizonyos időszakon keresztül, közösségi magatartásuk, illetve ismert vagy előre jelzett személyes vagy személyiségi tulajdonságok alapján, ahol a közösségi pontszám egyes természetes személyekkel vagy azok egész csoportjával szembeni olyan hátrányos vagy kedvezőtlen bánásmóddhoz vezet, amely indokolatlan vagy aránytalan közösségi magatartásukhoz vagy annak súlyosságához képest;</p>

⁽⁶²⁾ A Tanács 2002/584/IB kerethatározata (2002. június 13.) az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról (HL L 190., 2002.7.18., 1. o.).

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
	<p><u>e)</u> „valós idejű” távoli biometrikus azonosító rendszerek használata a nyilvánosság számára hozzáférhető helyeken bűnüldözési célokból, kivéve, ha és amennyiben az ilyen használat az alábbi célok egyikéhez feltétlenül szükséges:</p> <ul style="list-style-type: none"> i. a bűncselekmények konkrét potenciális áldozatainak célzott felkutatása, ideértve az eltűnt gyermekeket is; ii. természetes személyek életét vagy fizikai biztonságát fenyegető konkrét, jelentős és közvetlen veszély, illetve terrortámadás megelőzése; iii. a 2002/584/IB tanácsi kerethatározat ⁽⁶²⁾ 2. cikkének (2) bekezdésében említett bűncselekmények elkövetőinek vagy gyanúsítottjainak felderítése, lokalizálása, azonosítása vagy büntetőeljárás alá vonása, amennyiben e bűncselekmények esetében az érintett tagállam joga szerint e tagállamban a büntetési tétel felső határa legalább háromévi szabadságvesztés vagy szabadságelvonással járó intézkedés. <p>⁽⁶²⁾ A Tanács 2002/584/IB kerethatározata (2002. június 13.) az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról (HL L 190., 2002.7.18., 1. o.).</p>

Indokolás

A szubliminális technikák általában véve alááshatják a szabadságot, az emberi jogokat és ezáltal a demokratikus jogállamiság működését. Ugyanakkor a mesterséges intelligencia alááshatja a fogyasztói jogokat. A kiegészítések célja ennek tisztázása.

Ami a hatóságok vagy a nevükben eljáró hatóságok közösségi osztályozást illeti, ezt meg kell tiltani, ha általános célból végzik, tekintettel az ilyen gyakorlatokból eredő veszélyekre, amint azt a (17) preambulumbekkezdés kifejti. Az adatok meghatározott célokra történő létrehozása vagy gyűjtése csak emberi felügyelet mellett engedélyezhető, feltéve, hogy az nem sérti a méltósághoz és a megkülönböztetésmentességhez való jogot, valamint az egyenlőség és az igazságosság értékeit.

18. módosítás

5. cikk (4) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A tagállamok dönthetnek úgy, hogy az (1) bekezdés d) pontjában, valamint a (2) és (3) bekezdésben felsorolt korlátokon belül és feltételek mellett lehetővé teszik a „valós idejű” távoli biometrikus azonosító rendszerek nyilvánosság számára hozzáférhető helyeken, bűnüldözés céljából történő használatának teljes vagy részleges engedélyezését. Az említett tagállam nemzeti jogában meghatározza a (3) bekezdésben említett engedélyek kérelmezésére, kiadására és felhasználására, valamint az azokkal kapcsolatos felügyeletre vonatkozó szükséges részletes szabályokat. Ezekben a szabályokban azt is meg kell határozni, hogy az (1) bekezdés d) pontjában felsorolt célok közül melyek tekintetében, és az (1) bekezdés d) pontjának iii. alpontjában említett bűncselekmények közül melyek tekintetében engedélyezhető az illetékes hatóságok számára az említett rendszerek bűnüldözési célú használata.</p>	<p>A tagállamok dönthetnek úgy, hogy az (1) bekezdés d) pontjában, valamint a (2) és (3) bekezdésben felsorolt korlátokon belül és feltételek mellett lehetővé teszik a „valós idejű” távoli biometrikus azonosító rendszerek nyilvánosság számára hozzáférhető helyeken, bűnüldözés céljából történő használatának teljes vagy részleges engedélyezését. Az említett tagállam nemzeti jogában meghatározza a (3) bekezdésben említett engedélyek kérelmezésére, kiadására és felhasználására, valamint az azokkal kapcsolatos felügyeletre vonatkozó szükséges részletes szabályokat. Ezekben a szabályokban azt is meg kell határozni, hogy az (1) bekezdés d) pontjában felsorolt célok közül melyek tekintetében, és az (1) bekezdés d) pontjának iii. alpontjában említett bűncselekmények közül melyek tekintetében engedélyezhető az illetékes hatóságok számára az említett rendszerek bűnüldözési célú használata. Ezek a szabályok meghatározzák az érintett helyi és regionális önkormányzatok tájékoztatására és a velük folytatott konzultációra vonatkozó előírásokat. Erre a konzultációra e rendszereknek a nyilvánosság számára hozzáférhető helyeken történő kivételes használata előtt kell sort keríteni. Sürgős helyzetekben, amikor ésszerűen nem lehet megvárni az előzetes konzultációt, az illetékes helyi és regionális önkormányzatot haladéktalanul tájékoztatják az érintett MI-gyakorlat alkalmazásáról.</p>

Indokolás

A nyilvánosság számára hozzáférhető helyek kezelésével és felügyeletével kapcsolatos politikai és adminisztratív felelősség a helyi és regionális önkormányzatokat terheli. Ezért lehetővé kell tenni számukra, hogy az ilyen mesterségesintelligencia-gyakorlatok bevezetése előtt elmondhassák véleményüket, és megfelelően tájékoztassák őket az MI-rendszerek bűnüldözési célú kivételes használatáról.

Sürgős esetben, amikor nem lehet ésszerűen megvárni az előzetes konzultációt, az érintett helyi vagy regionális önkormányzatot haladéktalanul tájékoztatni kell.

19. módosítás

13. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>13. cikk – Átláthatóság és a felhasználók tájékoztatása</p> <p>(1) A nagy kockázatú MI-rendszereket úgy kell megtervezni és fejleszteni, hogy működésük kellően átlátható legyen ahhoz, hogy a felhasználók értelmezhessék a rendszer kimenetét és megfelelően használhassák azt. A felhasználó és a szolgáltató e cím 3. fejezetében meghatározott vonatkozó kötelezettségeinek való megfelelés érdekében megfelelő típusú és mértékű átláthatóságot kell biztosítani.</p>	<p>13a. cikk – Átláthatóság és a felhasználók tájékoztatása</p> <p>(1) A nagy kockázatú MI-rendszereket úgy kell megtervezni és fejleszteni, hogy működésük kellően átlátható legyen ahhoz, hogy a felhasználók értelmezhessék a rendszer kimenetét és megfelelően használhassák azt. A felhasználó és a szolgáltató e cím 3. fejezetében meghatározott vonatkozó kötelezettségeinek való megfelelés érdekében megfelelő típusú és mértékű átláthatóságot, valamint érthető magyarázatot kell biztosítani. A magyarázatnak legalább annak az országnak a nyelvén rendelkezésre kell állnia, ahol az MI-rendszert alkalmazták.</p>

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>(2) A nagy kockázatú MI-rendszerekhez megfelelő digitális formátumú vagy egyéb használati utasítást kell mellékelni, amely tömör, teljes körű, pontos és egyértelmű, a felhasználók számára releváns, hozzáférhető és érthető információkat tartalmaz.</p> <p>(3) A (2) bekezdésben említett információk a következőket határozzák meg:</p> <p>a) a szolgáltatónak és – ha van ilyen – a meghatalmazott képviselőjének a kiléte és elérhetőségei;</p> <p>b) a nagy kockázatú MI-rendszer jellemzői, képességei és teljesítményének korlátai, beleértve a következőket:</p> <p>i. a rendszer rendeltetése;</p> <p>ii. a 15. cikkben említett pontosság, stabilitás és kiberbiztonság azon várható szintje, amelyhez viszonyítva a nagy kockázatú MI-rendszert tesztelték és érvényesítették, valamint minden olyan ismert és előre látható körülmény, amely befolyásolhatja a pontosságot, a stabilitást és a kiberbiztonság várható szintjét;</p> <p>iii. bármely ismert vagy előre látható, a nagy kockázatú MI-rendszer rendeltetésszerű használatával vagy az észszerűen előrelátható rendellenes használatával összefüggő körülmény, amely kockázatot jelenthet az egészségre és a biztonságra vagy az alapvető jogokra nézve;</p> <p>iv. a rendszer teljesítménye azon személyek vagy személyek csoportjai tekintetében, akikre vagy amelyekre a rendszert használni kívánják;</p> <p>v. adott esetben a bemeneti adatokra vonatkozó előírások vagy az alkalmazott tanulóadat-, érvényesítésiadat- és tesztadatkészletekre vonatkozó egyéb releváns információk, figyelembe véve az MI-rendszer rendeltetését;</p>	<p>(2) A nagy kockázatú MI-rendszerekhez nyilvános, érthető és a nyilvánosság számára hozzáférhető, megfelelő digitális formátumú vagy egyéb használati utasítást kell mellékelni, amely tömör, teljes körű, pontos és egyértelmű, a felhasználók számára releváns, hozzáférhető és érthető információkat tartalmaz.</p> <p>(3) A (2) bekezdésben említett információk a következőket határozzák meg:</p> <p>a) a szolgáltatónak és – ha van ilyen – a meghatalmazott képviselőjének a kiléte és elérhetőségei;</p> <p>b) a nagy kockázatú MI-rendszer jellemzői, képességei és teljesítményének korlátai, beleértve a következőket:</p> <p>i. a rendszer rendeltetése;</p> <p>ii. a 15. cikkben említett (a modellek értékelésére vonatkozó releváns mérőszámokban kifejezett) pontosság, stabilitás és kiberbiztonság azon várható szintje, amelyhez viszonyítva a nagy kockázatú MI-rendszert tesztelték és érvényesítették, valamint minden olyan ismert és előre látható körülmény, amely befolyásolhatja a pontosságot, a stabilitást és a kiberbiztonság várható szintjét;</p> <p>iii. bármely ismert vagy előre látható, a nagy kockázatú MI-rendszer rendeltetésszerű használatával vagy az észszerűen előrelátható rendellenes használatával összefüggő körülmény, amely kockázatot jelenthet az egészségre és a biztonságra vagy az alapvető jogokra nézve;</p> <p>iv. a rendszer teljesítménye azon személyek vagy személyek csoportjai tekintetében, akikre vagy amelyekre a rendszert használni kívánják;</p> <p>v. adott esetben a bemeneti adatokra vonatkozó előírások vagy az alkalmazott tanulóadat-, érvényesítésiadat- és tesztadatkészletekre vonatkozó egyéb releváns információk, figyelembe véve az MI-rendszer rendeltetését;</p> <p>vi. a modell finomhangolására használt paraméterek, valamint a túltanulás és az alültanulás megelőzésére hozott intézkedések.</p>

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>c) a nagy kockázatú MI-rendszert és annak teljesítményét érintő, a szolgáltató által az első megfeleléséértékelés időpontjában előre meghatározott változások, ha vannak ilyenek;</p> <p>d) a 14. cikkben említett emberi felügyeleti intézkedések, beleértve az MI-rendszerek kimeneteinek felhasználók általi értelmezését megkönnyítő technikai intézkedéseket;</p> <p>e) a nagy kockázatú MI-rendszer várható élettartama, valamint az említett MI-rendszer megfelelő működésének biztosításához szükséges karbantartási és gondozási intézkedések, többek között a szoftverfrissítések tekintetében.</p>	<p>c) a nagy kockázatú MI-rendszert és annak teljesítményét érintő, a szolgáltató által az első megfeleléséértékelés időpontjában előre meghatározott változások, ha vannak ilyenek;</p> <p>d) a 14. cikkben említett emberi felügyeleti intézkedések, beleértve az MI-rendszerek kimeneteinek felhasználók általi értelmezését megkönnyítő technikai intézkedéseket;</p> <p>e) a nagy kockázatú MI-rendszer várható élettartama, valamint az említett MI-rendszer megfelelő működésének biztosításához szükséges karbantartási és gondozási intézkedések, többek között a szoftverfrissítések tekintetében.</p> <p>13b. cikk – Átláthatóság és az érintett személyek tájékoztatása</p> <p><i>Azokat a személyeket vagy személyek csoportjait, akik esetében nagy kockázatú MI-rendszert szándékoznak használni, könnyen elérhető, megfelelő és érthető módon tájékoztatni kell és egyértelmű, könnyen hozzáférhető és nyilvános információkat kell rendelkezésükre bocsátani erről.</i></p>

Indokolás

A bizalmi ökoszisztéma megerősítése érdekében a nagy kockázatú MI-rendszerek használati utasításait hozzáférhetővé kell tenni a nyilvánosság számára. Ezeket az utasításokat az MI-rendszer alkalmazása szerinti ország olvasója számára érthető nyelven kell megfogalmazni.

Az algoritmusok átláthatóságával és értelmezhetőségével összefüggésben lehetővé kell tenni annak kifejtését, hogy milyen paraméterekkel finomhangolták a modellt, és milyen intézkedéseket hoztak a túltanulás és az alultanulás megelőzése érdekében.

A 13b. cikk az átláthatóság és a tájékoztatás kötelezettségét szabályozza azon személyek számára, akik kapcsolatba lépnek az MI-rendszerekkel, vagy akiket esetlegesen érinthet az MI-rendszer.

20. módosítás

14. cikk (4) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A (3) bekezdésben említett intézkedéseknek lehetővé kell tenniük az emberi felügyeletet ellátó személyek számára, hogy a körülményeknek megfelelően:</p> <p>a) teljes mértékben megértsék a nagy kockázatú MI-rendszer kapacitásait és korlátait, és képesek legyenek megfelelően nyomon követni annak működését annak érdekében, hogy a rendellenességek, zavarok és váratlan teljesítmény jeleit a lehető leghamarabb fel lehessen tárni és kezelni lehessen;</p>	<p>A (3) bekezdésben említett intézkedéseknek lehetővé kell tenniük az emberi felügyeletet ellátó személyek számára, hogy a körülményeknek megfelelően:</p> <p>a) teljes mértékben megértsék a nagy kockázatú MI-rendszer kapacitásait és korlátait, és képesek legyenek megfelelően nyomon követni annak működését annak érdekében, hogy a rendellenességek, zavarok és váratlan teljesítmény jeleit a lehető leghamarabb fel lehessen tárni és kezelni lehessen;</p>

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>b) tudatában legyenek annak, hogy előfordulhat, hogy automatikusan vagy túlzott mértékben támaszkodnak egy nagy kockázatú MI-rendszer által előállított kimenetre („automatizálási torzítás”), különösen azon nagy kockázatú MI-rendszerek esetében, amelyek információval vagy ajánlásokkal szolgálnak a természetes személyek által meghozandó döntésekhez;</p> <p>c) képesek legyenek a nagy kockázatú MI-rendszer kimenetének helyes értelmezésére, figyelembe véve különösen a rendszer jellemzőit, valamint a rendelkezésre álló értelmezési eszközöket és módszereket;</p> <p>d) képesek legyenek arra, hogy bármely konkrét helyzetben úgy döntsenek, hogy nem használják a nagy kockázatú MI-rendszert vagy más módon figyelmen kívül hagyják, felülírják vagy visszafordítják a nagy kockázatú MI-rendszer kimenetét;</p> <p>e) képesek legyenek beavatkozni a nagy kockázatú MI-rendszer működésébe, vagy megszakítani a rendszert egy „stop” gomb vagy hasonló eljárás segítségével.</p>	<p>b) tudatában legyenek annak, hogy előfordulhat, hogy automatikusan vagy túlzott mértékben támaszkodnak egy nagy kockázatú MI-rendszer által előállított kimenetre („automatizálási torzítás”), illetve tudatában legyenek bármely más típusú torzításnak, különösen azon nagy kockázatú MI-rendszerek esetében, amelyek információval vagy ajánlásokkal szolgálnak a természetes személyek által meghozandó döntésekhez;</p> <p>c) képesek legyenek a nagy kockázatú MI-rendszer kimenetének helyes értelmezésére, figyelembe véve különösen a rendszer jellemzőit, valamint a rendelkezésre álló értelmezési eszközöket és módszereket;</p> <p>d) képesek legyenek arra, hogy bármely konkrét helyzetben úgy döntsenek, hogy nem használják a nagy kockázatú MI-rendszert vagy más módon figyelmen kívül hagyják, felülírják vagy visszafordítják a nagy kockázatú MI-rendszer kimenetét;</p> <p>e) képesek legyenek beavatkozni a nagy kockázatú MI-rendszer működésébe, vagy megszakítani a rendszert egy „stop” gomb vagy hasonló eljárás segítségével.</p>

Indokolás

A torzítás több formája is problémás lehet. Ilyenek például a saját tervezői vagy felhasználói torzítás (társadalmi torzítás), az azzal kapcsolatos torzítás, hogy az alkalmazott mesterségesintelligencia-rendszer megfelelő megoldást jelent-e a problémára (technológiai torzítás), valamint az torzítás statisztikai formái.

21. módosítás

14. cikk, új bekezdés az (5) bekezdés után

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
	<p>A III. melléklet (5) bekezdésének a) és b) pontjában említett mesterségesintelligencia-rendszerek által hozott döntésekhez emberi beavatkozás szükséges, és ezeknek alapos döntéshozatali folyamaton kell alapulniuk. E döntések esetében biztosítani kell az emberi részvételt.</p>

Indokolás

A 14. cikk csak a nagy kockázatú MI-rendszerek emberi felügyeletével foglalkozik. A hatósági döntések esetében fontos hangsúlyozni, hogy biztosított az emberi beavatkozás, a részvétel és a jogszerű eljárás.

22. módosítás

17. cikk (1) bekezdés, új pont az m) pont után

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A nagy kockázatú MI-rendszerek szolgáltatói minőségirányítási rendszert vezetnek be, amely biztosítja az e rendeletnek való megfelelést. Ezt a rendszert írásbeli szabályzatok, eljárások és utasítások formájában szisztematikus és rendezett módon dokumentálni kell, és annak legalább a következő szempontokra kell kiterjednie:</p>	<p>A nagy kockázatú MI-rendszerek szolgáltatói minőségirányítási rendszert vezetnek be, amely biztosítja az e rendeletnek való megfelelést. Ezt a rendszert írásbeli szabályzatok, eljárások és utasítások formájában szisztematikus és rendezett módon dokumentálni kell, és annak legalább a következő szempontokra kell kiterjednie:</p>
<p>a) a jogszabályi rendelkezések tiszteletben tartását célzó stratégia, beleértve a megfelelőségértékelési eljárásoknak, valamint a nagy kockázatú MI-rendszer módosításának kezelését célzó eljárásoknak való megfelelést is;</p>	<p>a) a jogszabályi rendelkezések tiszteletben tartását célzó stratégia, beleértve a megfelelőségértékelési eljárásoknak, valamint a nagy kockázatú MI-rendszer módosításának kezelését célzó eljárásoknak való megfelelést is;</p>
<p>b) a nagy kockázatú MI-rendszer tervezéséhez, tervezés-ellenőrzéséhez és tervezés-igazolásához alkalmazandó technikák, eljárások és módszeres intézkedések;</p>	<p>b) a nagy kockázatú MI-rendszer tervezéséhez, tervezés-ellenőrzéséhez és tervezés-igazolásához alkalmazandó technikák, eljárások és módszeres intézkedések;</p>
<p>c) a nagy kockázatú MI-rendszer fejlesztésére, minőség-ellenőrzésére és minőségbiztosítására alkalmazandó technikák, eljárások és módszeres intézkedések;</p>	<p>c) a nagy kockázatú MI-rendszer fejlesztésére, minőség-ellenőrzésére és minőségbiztosítására alkalmazandó technikák, eljárások és módszeres intézkedések;</p>
<p>d) a nagy kockázatú MI-rendszer fejlesztése előtt, alatt és után végrehajtandó vizsgálati, tesztelési és érvényesítési eljárások, valamint azok elvégzésének gyakorisága;</p>	<p>d) a nagy kockázatú MI-rendszer fejlesztése előtt, alatt és után végrehajtandó vizsgálati, tesztelési és érvényesítési eljárások, valamint azok elvégzésének gyakorisága;</p>
<p>e) az alkalmazandó műszaki előírások, beleértve a szabványokat, valamint – amennyiben a vonatkozó harmonizált szabványokat nem alkalmazzák teljes mértékben – az annak biztosítására szolgáló eszközök, hogy a nagy kockázatú MI-rendszer megfeleljen az e cím 2. fejezetében meghatározott követelményeknek;</p>	<p>e) az alkalmazandó műszaki előírások, beleértve a szabványokat, valamint – amennyiben a vonatkozó harmonizált szabványokat nem alkalmazzák teljes mértékben – az annak biztosítására szolgáló eszközök, hogy a nagy kockázatú MI-rendszer megfeleljen az e cím 2. fejezetében meghatározott követelményeknek;</p>
<p>f) adatgazdálkodási rendszerek és eljárások, beleértve az adatgyűjtést, az adatelemzést, az adatszűrészt, az adattárolást, az adatszűrészt, az adatbányászatot, az adatösszesítést, az adatmegőrzést és a nagy kockázatú MI-rendszerek forgalomba hozatala vagy üzembe helyezése előtt és céljából végzett, bármely más, adatokkal kapcsolatos műveletet;</p>	<p>f) adatgazdálkodási rendszerek és eljárások, beleértve az adatgyűjtést, az adatelemzést, az adatszűrészt, az adattárolást, az adatszűrészt, az adatbányászatot, az adatösszesítést, az adatmegőrzést és a nagy kockázatú MI-rendszerek forgalomba hozatala vagy üzembe helyezése előtt és céljából végzett, bármely más, adatokkal kapcsolatos műveletet;</p>
<p>g) a 9. cikkben említett kockázatkezelési rendszer;</p>	<p>g) a 9. cikkben említett kockázatkezelési rendszer;</p>
<p>h) a forgalomba hozatal utáni nyomonkövetési rendszer kidolgozása, végrehajtása és fenntartása a 61. cikknek megfelelően;</p>	<p>h) a forgalomba hozatal utáni nyomonkövetési rendszer kidolgozása, végrehajtása és fenntartása a 61. cikknek megfelelően;</p>

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>i) a súlyos váratlan események és a hibás működés 62. cikk szerinti bejelentésével kapcsolatos eljárások;</p> <p>j) az adatokhoz való hozzáférést biztosító vagy támogató nemzeti illetékes hatóságokkal, illetékes hatóságokkal, többek között ágazati hatóságokkal, a bejelentett szervezetekkel, más üzemeltetőkkel, ügyfelekkel vagy más érdekelt felekkel folytatott kommunikáció kezelése;</p> <p>k) összes vonatkozó dokumentáció és információ nyilvántartására szolgáló rendszerek és eljárások;</p> <p>l) erőforrás-gazdálkodás, beleértve az ellátás biztonságával kapcsolatos intézkedéseket;</p> <p>m) elszámoltathatósági keret, amely meghatározza a vezetőség és az egyéb alkalmazottak felelősségi körét az e bekezdésben felsorolt valamennyi szempont tekintetében.</p>	<p>i) a súlyos váratlan események és a hibás működés 62. cikk szerinti bejelentésével kapcsolatos eljárások;</p> <p>j) az adatokhoz való hozzáférést biztosító vagy támogató nemzeti illetékes hatóságokkal, illetékes hatóságokkal, többek között ágazati hatóságokkal, a bejelentett szervezetekkel, más üzemeltetőkkel, ügyfelekkel vagy más érdekelt felekkel folytatott kommunikáció kezelése;</p> <p>k) összes vonatkozó dokumentáció és információ nyilvántartására szolgáló rendszerek és eljárások;</p> <p>l) erőforrás-gazdálkodás, beleértve az ellátás biztonságával kapcsolatos intézkedéseket;</p> <p>m) elszámoltathatósági keret, amely meghatározza a vezetőség és az egyéb alkalmazottak felelősségi körét az e bekezdésben felsorolt valamennyi szempont tekintetében;</p> <p><i>n) a nem, etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékonyságon, életkoron, szexuális irányultságon alapuló vagy bármilyen egyéb alapon történő indokolatlan megkülönböztetés megelőzésére irányuló intézkedések;</i></p> <p><i>o) annak kifejtése, hogy a nagy kockázatú MI-rendszer tervezése során hogyan vették figyelembe az etikai kérdéseket.</i></p>

Indokolás

A kiegészítés hangsúlyozza, hogy az inkluzivitásnak és az indokolatlan megkülönböztetés elleni küzdelemnek a minőségbiztosítási rendszer fontos elemét kell képeznie.

A rendszernek meg kell felelnie azoknak az etikai értékeknek, amelyeket az MI-rendszer felhasználója meg kíván állapítani, vagy amelyekkel kapcsolatban a szolgáltató észszerűen elvárhatja, hogy azok egy magas kockázatú MI-rendszerhez kapcsolódjanak. A szolgáltatónak képesnek kell lennie annak kifejtésére, hogy ezt a szempontot hogyan vette figyelembe.

23. módosítás

19. cikk (1) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A nagy kockázatú MI-rendszerek szolgáltatói biztosítják, hogy rendszereiket forgalomba hozataluk vagy üzembe helyezésük előtt alávegyék a 43. cikk szerinti megfelelésértékelési eljárásnak. Amennyiben az említett megfelelésértékelés után bizonyítást nyer, hogy az MI-rendszerek megfelelnek az e cím 2. fejezetében meghatározott követelményeknek, a szolgáltatók a 48. cikkel összhangban EU-megfelelési nyilatkozatot állítanak ki, és a 49. cikkel összhangban feltüntetik a CE megfelelési jelölést.</p>	<p>A nagy kockázatú MI-rendszerek szolgáltatói biztosítják, hogy rendszereiket forgalomba hozataluk vagy üzembe helyezésük előtt alávegyék a 43. cikk szerinti megfelelésértékelési eljárásnak. Amennyiben az említett megfelelésértékelés után bizonyítást nyer, hogy az MI-rendszerek megfelelnek az e cím 2. fejezetében meghatározott követelményeknek, a szolgáltatók a 48. cikkel összhangban EU-megfelelési nyilatkozatot állítanak ki, és a 49. cikkel összhangban feltüntetik a CE megfelelési jelölést. A nagy kockázatú MI-rendszerek szolgáltatója nyilvánosan hozzáférhető helyen közzéteszi az EU-megfelelési nyilatkozatot és a megfelelésértékelés összefoglalóját.</p>

Indokolás

A mesterségesintelligencia-rendszerekbe vetett bizalom ökoszisztémájának megerősítése érdekében a nagy kockázatú MI-rendszerek szolgáltatóinak nyitottságra kell törekedniük. A nyilvánosság számára ezért lehetővé kell tenni annak ellenőrzését, hogy a megfelelőségértékelést pontosan, a rendelet szabályaival összhangban állították-e össze.

24. módosítás

29. cikk, új bekezdés a (6) bekezdés után

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
	<p><i>A nagy kockázatú MI-rendszerek felhasználói felelősek azért, hogy etikai értékelést végezzenek a rendszer használatba helyezését megelőzően. Képesnek kell lenniük arra, hogy elmagyarázzák a technológia bevezetésének az emberekre és a társadalomra gyakorolt lehetséges hatásait. Meg kell határozniuk az MI-rendszer alkalmazásának rendeltetését, az átfogó értékeket, valamint annak módját, ahogyan ezeket az értékeket súlyozták, illetve megvalósították vagy nem valósították meg a rendszerben. Az MI-rendszer teljes életciklusa során értékeli, hogy a rendszer milyen tényleges hatást gyakorol az emberekre és a társadalomra.</i></p>

Indokolás

Az etika tág fogalom. A technológiai etika gyakorlásának számos módja van, mind az elméleti alapok, mind pedig a konkrét módszertanok, eszközök és tervezési értékek tekintetében. Az értékek olyan dolgok, amelyeket bizonyos személyek (csoportok) fontosnak tartanak: lehetnek konkrétabbak, de inkább fogalmi formát is ölthetnek. Fontos nyitva tartani a bevezetendő lehetséges erkölcsi értékek körét, és folytatni kell az MI-rendszer életciklusának értékelését.

25. módosítás

52. cikk (1) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A szolgáltatók biztosítják, hogy a természetes személyekkel való interakcióra szánt MI-rendszereket úgy tervezzék meg és fejlesszék ki, hogy a természetes személyek tájékoztatást kapjanak arról, hogy valamely MI-rendszerrel állnak kapcsolatban, kivéve, ha ez a körülmények és a használat kontextusa alapján nyilvánvaló. Ez a kötelezettség nem vonatkozik a törvény által a bűncselekmények felderítésére, megelőzésére, kivizsgálására és eljárás indítására engedélyezett MI-rendszerekre, kivéve, ha ezek a rendszerek bűncselekmények bejelentése céljából a nyilvánosság számára is elérhetőek.</p>	<p>A szolgáltatók biztosítják, hogy a természetes személyekkel való interakcióra szánt MI-rendszereket úgy tervezzék meg és fejlesszék ki, hogy a természetes személyek tájékoztatást kapjanak arról, hogy valamely MI-rendszerrel állnak kapcsolatban. Ez a kötelezettség nem vonatkozik a törvény által a bűncselekmények felderítésére, megelőzésére, kivizsgálására és eljárás indítására engedélyezett MI-rendszerekre, kivéve, ha ezek a rendszerek bűncselekmények bejelentése céljából a nyilvánosság számára is elérhetőek. A mesterségesintelligencia-rendszerekkel kapcsolatban álló természetes személyek választási lehetőségeit és jogállását nem korlátozhatja ez az interakció.</p>

Indokolás

Amennyiben technológiai műtermékeket használnak a természetes személyekkel való interakció eszközeként, fennállhat annak a kockázata, hogy korlátozzák az e műtermékekkel kapcsolatban álló természetes személyek döntéseit. A természetes személyeket megfelelően tájékoztatni kell minden olyan esetben, amikor MI-rendszerekkel találkoznak, és ez nem képezheti egy adott helyzet értelmezésének tárgyát. A mesterségesintelligencia-rendszerekkel történő interakciók során mindenkor garantálni kell jogaikat.

26. módosítás

57. cikk (1) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
A Testület tagjai a nemzeti felügyeleti hatóságok, amelyeket e hatóságok vezetője vagy annak megfelelő magas rangú tisztviselője képvisel, valamint az európai adatvédelmi biztos. Más nemzeti hatóságok is meghívhatók az ülésekre, ha a megvitattott kérdések relevánsak számukra.	A Testület tagjai a nemzeti felügyeleti hatóságok, amelyeket e hatóságok vezetője vagy annak megfelelő magas rangú tisztviselője képvisel, valamint az európai adatvédelmi biztos. Más nemzeti, regionális és helyi hatóságok is meghívhatók az ülésekre, ha a megvitattott kérdések relevánsak számukra.

Indokolás

A helyi és regionális önkormányzatok számára lehetővé kell tenni, hogy részt vegyenek az MI-rendszerek felügyeletében, és beszámoljanak azok helyi működtetéséről.

27. módosítás

58. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A Bizottság számára az 56. cikk (2) bekezdésével összefüggésben nyújtott tanácsadás és segítségnyújtás során a Testület különösen:</p> <p>a) összegyűjti és megosztja a tagállamok között a szaktudást és a bevált gyakorlatokat;</p> <p>b) hozzájárul a tagállamok egységes közigazgatási gyakorlataihoz, többek között az 53. cikkben említett szabályozói tesztkörnyezetek működéséhez;</p> <p>c) véleményeket, ajánlásokat vagy írásbeli észrevételeket ad ki az e rendelet végrehajtásával kapcsolatos ügyekben, különösen:</p> <p>i. a III. cím 2. fejezetében meghatározott követelményekre vonatkozó műszaki előírásokról vagy meglévő szabványokról,</p> <p>ii. a 40. és 41. cikkben említett harmonizált szabványok vagy egységes előírások használatáról,</p> <p>iii. iránymutatásokat tartalmazó dokumentáció elkészítéséről, a 71. cikkben említett, a közigazgatási bírságok megállapítására vonatkozó iránymutatásokat is beleértve.</p>	<p>A Bizottság számára az 56. cikk (2) bekezdésével összefüggésben nyújtott tanácsadás és segítségnyújtás során a Testület különösen:</p> <p>a) összegyűjti és megosztja a tagállamok, valamint a regionális és helyi önkormányzatok között a szaktudást és a bevált gyakorlatokat;</p> <p>b) hozzájárul a tagállamok egységes közigazgatási gyakorlataihoz, többek között az 53. cikkben említett szabályozói tesztkörnyezetek működéséhez;</p> <p>c) véleményeket, ajánlásokat vagy írásbeli észrevételeket ad ki az e rendelet végrehajtásával kapcsolatos ügyekben, különösen:</p> <p>i. a III. cím 2. fejezetében meghatározott követelményekre vonatkozó műszaki előírásokról vagy meglévő szabványokról,</p> <p>ii. a 40. és 41. cikkben említett harmonizált szabványok vagy egységes előírások használatáról,</p> <p>iii. iránymutatásokat tartalmazó dokumentáció elkészítéséről, a 71. cikkben említett, a közigazgatási bírságok megállapítására vonatkozó iránymutatásokat is beleértve.</p>

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
--	------------------

Indokolás

A helyi és regionális önkormányzatok állnak a legközelebb a helyi lakosokhoz és gazdaságokhoz. Fontos, hogy kifejezetten jó helyzetben legyenek, ha ismereteik megosztásáról van szó.

28. módosítás

59. cikk (1) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Az egyes tagállamok e rendelet alkalmazásának és végrehajtásának biztosítása céljából nemzeti illetékes hatóságokat hoznak létre vagy jelölnek ki. A nemzeti illetékes hatóságokat úgy kell megszervezni és működtetni, hogy biztosított legyen tevékenységeik objektivitása és pártatlansága.	Az egyes tagállamok e rendelet alkalmazásának és végrehajtásának biztosítása céljából nemzeti illetékes hatóságokat hoznak létre vagy jelölnek ki. A nemzeti illetékes hatóságokat úgy kell megszervezni és működtetni, hogy biztosított legyen tevékenységeik objektivitása és pártatlansága. A helyi és regionális önkormányzatokat – amennyiben az adott tagállam indokoltnak tartja – felhatalmazzák arra, hogy felügyeleti vagy végrehajtási feladatokat lássanak el.

Indokolás

A rendelet, valamint az adott felügyeleti és végrehajtási keret megvalósíthatóságának biztosítása érdekében a tagállamokat fel kell hatalmazni arra, hogy szükség esetén és lehetőség szerint helyi és regionális önkormányzatokat bízzanak meg felügyeleti és végrehajtási feladatokkal. Ebben az összefüggésben a helyi és regionális önkormányzatoknak támogatást és képzést kell kapniuk annak érdekében, hogy teljes körű felhatalmazással rendelkezhessenek a felügyeleti vagy végrehajtási feladatok elvégzésére.

29. módosítás

69. cikk (3) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Magatartási kódexeket készíthetnek az MI-rendszerek egyes szolgáltatói vagy az azokat képviselő szervezetek vagy mindkettő, többek között a felhasználók és az érdekelt felek, valamint képvisleti szervezeteik bevonásával. A magatartási kódexek vonatkozhatnak egy vagy több MI-rendszerre, figyelembe véve az adott rendszerek rendeltetésének hasonlóságát.	Magatartási kódexeket készíthetnek a nemzeti, helyi vagy regionális hatóságok , az MI-rendszerek egyes szolgáltatói vagy az azokat képviselő szervezetek vagy mindkettő, többek között a felhasználók és az érdekelt felek, valamint képvisleti szervezeteik bevonásával. A magatartási kódexek vonatkozhatnak egy vagy több MI-rendszerre, figyelembe véve az adott rendszerek rendeltetésének hasonlóságát.

Indokolás

A nemzeti, helyi és regionális hatóságokat fel kell jogosítani arra, hogy magatartási kódexeket dolgozzanak ki az általuk kifejlesztett vagy használt mesterségesintelligencia-rendszerekre vonatkozóan.

30. módosítás

I. MELLÉKLET – A mesterséges intelligenciával kapcsolatos technikák és megközelítések a 3. cikk 1. pontjának megfelelően

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>a) Gépi tanulási megközelítések, ideértve a felügyelt, a felügyelet nélküli és a megerősítő tanulást, a módszerek széles skálájának, többek között a mélytanulásnak az alkalmazásával;</p> <p>b) Logikai és tudásalapú megközelítések, beleértve a tudás megjelenítését, az induktív (logikai) programozást, a tudásbázisokat, a következtetőmotorokat, a(z) (szimbolikus) érvelést és a szakértői rendszereket;</p> <p>c) Statisztikai megközelítések, Bayes-féle becslés, keresési és optimalizálási módszerek.</p>	<p><i>Tekintettel a tudomány jelenlegi állására a mesterséges intelligencia a következő technikákat és módszereket foglalja magában:</i></p> <p>a) Gépi tanulási megközelítések, ideértve a felügyelt, a felügyelet nélküli és a megerősítő tanulást, a módszerek széles skálájának, többek között a mélytanulásnak az alkalmazásával;</p> <p>b) Logikai és tudásalapú megközelítések, beleértve a tudás megjelenítését, az induktív (logikai) programozást, a tudásbázisokat, a következtetőmotorokat, a(z) (szimbolikus) érvelést és a szakértői rendszereket;</p> <p>c) Statisztikai megközelítések, Bayes-féle becslés, keresési és optimalizálási módszerek.</p>

Indokolás

Az MI-technikák fogalm meghatározásának és listájának időtállóknak kell lennie. Az MI-rendszerek fejlesztéséhez használt konkrét technikák és megközelítések felsorolása nem kell, hogy teljes körű felsorolás legyen, de egyértelművé kell tenni, hogy az a tudomány jelenlegi állásán alapul.

31. módosítás

III. melléklet, 1–5.

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A 6. cikk (2) bekezdése szerinti nagy kockázatú MI-rendszerek az alábbi területek valamelyikén felsorolt MI-rendszerek:</p> <p>1. Természetes személyek biometrikus azonosítása és kategorizálása:</p> <p>a) természetes személyek „valós idejű” és „nem valós idejű” távoli biometrikus azonosítására szolgáló MI-rendszerek.</p> <p>2. A kritikus infrastruktúra irányítása és működtetése:</p> <p>a) a közúti forgalom irányításában és működtetésében, valamint a víz-, gáz-, fűtési és villamosenergia-szolgáltatás során biztonsági alkatrészként használt MI-rendszerek.</p>	<p>A 6. cikk (2) bekezdése szerinti nagy kockázatú MI-rendszerek az alábbi területek valamelyikén felsorolt MI-rendszerek:</p> <p>1. Természetes személyek biometrikus azonosítása és kategorizálása:</p> <p>a) természetes személyek „valós idejű” és „nem valós idejű” távoli biometrikus azonosítására szolgáló MI-rendszerek.</p> <p>2. A kritikus infrastruktúra irányítása és működtetése:</p> <p>a) a közúti forgalom irányításában és működtetésében, valamint a víz-, gáz-, fűtési és villamosenergia-szolgáltatás, illetve a távközlési, víz- és internetinfrastruktúra biztosítása során biztonsági alkatrészként használt MI-rendszerek.</p>

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>3. Oktatás és szakképzés:</p> <p>a) a természetes személyek oktatási és szakképzési intézményekhez való hozzáféréseinek vagy hozzárendelésének meghatározására szolgáló MI-rendszerek;</p> <p>b) az oktatási és szakképzési intézmények hallgatóinak értékelésére, valamint az oktatási intézményekbe való felvételhez általában szükséges tesztek résztvevőinek értékelésére szolgáló MI-rendszerek.</p> <p>4. Foglalkoztatás, a munkavállalók irányítása és az önfoglalkoztatáshoz való hozzáférés:</p> <p>a) természetes személyek toborzására vagy kiválasztására, különösen az üres álláshelyek meghirdetésére, a pályázatok előszűrésére vagy szűrésére, valamint a jelöltek interjúk vagy tesztek során történő értékelésére szolgáló MI-rendszerek;</p> <p>b) olyan MI-rendszerek, amelyeknek célja a munkával kapcsolatos szerződéses kapcsolatok előmozdítására és megszüntetésére vonatkozó döntések meghozatala, a feladatok kiosztása, valamint az ilyen kapcsolatokban részt vevő személyek teljesítményének és magatartásának nyomon követése és értékelése.</p> <p>5. Az alapvető magánszolgáltatásokhoz, valamint a közszolgáltatásokhoz és előnyökhöz való hozzáférés és ezek igénybevétele:</p> <p>a) olyan MI-rendszerek, amelyeket hatóságok vagy hatóságok nevében használnak a természetes személyek állami segítségnyújtási ellátásokra és szolgáltatásokra való jogosultságának <i>értékelésére</i>, valamint az ilyen ellátások és szolgáltatások nyújtására, csökkentésére, visszavonására vagy visszaigénylésére;</p> <p>b) a természetes személyek hitelképességének <i>értékelésére</i> vagy <i>hitelpontszámuk megállapítására</i> szolgáló MI-rendszerek, kivéve a kis méretű szolgáltatók által saját használatra üzembe helyezett MI-rendszereket;</p> <p>c) olyan MI-rendszerek, amelyeket a vészhelyzeti első reagálási szolgáltatások – többek között tűzoltók és orvosi segítségnyújtás – biztosítására vagy a kiküldésük elsőbbségének megállapítására használnak.</p>	<p>3. Oktatás és szakképzés:</p> <p>a) a természetes személyek oktatási és szakképzési intézményekhez való hozzáféréseinek vagy hozzárendelésének meghatározására szolgáló MI-rendszerek;</p> <p>b) az oktatási és szakképzési intézmények hallgatóinak értékelésére, valamint az oktatási intézményekbe való felvételhez általában szükséges tesztek résztvevőinek értékelésére szolgáló MI-rendszerek.</p> <p>4. Foglalkoztatás, a munkavállalók irányítása és az önfoglalkoztatáshoz való hozzáférés:</p> <p>a) természetes személyek toborzására vagy kiválasztására, különösen az üres álláshelyek meghirdetésére, a pályázatok előszűrésére vagy szűrésére, valamint a jelöltek interjúk vagy tesztek során történő értékelésére szolgáló MI-rendszerek;</p> <p>b) olyan MI-rendszerek, amelyeknek célja a munkával kapcsolatos szerződéses kapcsolatok előmozdítására és megszüntetésére vonatkozó döntések meghozatala, a feladatok kiosztása, valamint az ilyen kapcsolatokban részt vevő személyek teljesítményének és magatartásának nyomon követése és értékelése.</p> <p>5. Az alapvető magánszolgáltatásokhoz, valamint a közszolgáltatásokhoz és előnyökhöz való hozzáférés és ezek igénybevétele:</p> <p>a) olyan MI-rendszerek, amelyeket hatóságok vagy hatóságok nevében használnak a természetes személyek állami segítségnyújtási ellátásokra és szolgáltatásokra való jogosultságának <i>értékelésére és megállapítására</i>, valamint az ilyen ellátások és szolgáltatások nyújtására, csökkentésére, visszavonására vagy visszaigénylésére;</p> <p>b) a természetes személyek hitelképességének vagy <i>hitelpontszámának meghatározására</i> szolgáló MI-rendszerek, kivéve a kis méretű szolgáltatók által saját használatra üzembe helyezett MI-rendszereket;</p> <p>c) olyan MI-rendszerek, amelyeket a vészhelyzeti első reagálási szolgáltatások – többek között tűzoltók és orvosi segítségnyújtás – biztosítására vagy a kiküldésük elsőbbségének megállapítására használnak.</p>

Indokolás

A távközlési, a víz- és az internetinfrastruktúra a kritikus infrastruktúra szerves részét képezi.

A nagy kockázatú rendszerek minősítésekor az a lényegi kérdés, hogy az ilyen rendszerek valós kockázatot jelenthetnek-e a polgárokra nézve. A lakosok közszolgáltatásokra való jogosultságának pusztá elemzése és elméleti értékelése önmagában nem jelent magas kockázatot. Az „értékelésre” szónak a „megállapítására” kifejezéssel való kiegészítése hangsúlyozza, hogy ez a kockázat ténylegesen a döntéshozatalban nyilvánul meg, különösen a helyi lakosok esetében.

II. POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

Kiválósági ökoszisztéma

1. hangsúlyozza, hogy az Európai Bizottság azon törekvése, hogy az EU vezető szerepet töltsön be a mesterséges intelligencia felelős és emberközpontú fejlesztésében, csak a helyi és regionális önkormányzatok erős pozíciója mellett valósítható meg. A helyi és regionális önkormányzatok vannak a legjobb helyzetben ahhoz, hogy az elkövetkező években kedvező környezetet teremtsenek a mesterséges intelligenciába történő beruházások növeléséhez, és előmozdítsák a mesterséges intelligenciába vetett bizalmat;
2. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatokat nem elég bevonni: az is fontos, hogy támogatást és képzést kapjanak a szükséges kompetenciáik bővítése érdekében, mivel előfordulhat, hogy felügyeleti és végrehajtási feladatokkal bízzák meg őket;
3. megjegyzi, hogy uniós források fognak rendelkezésre állni a mesterséges intelligencia fejlesztésére, de rámutat az e tekintetben alkalmazott megközelítés töredezettségére a programok sokfélesége miatt, ami növeli a szétaprózottság és az átfedések kockázatát;
4. ezért sürgeti az Európai Bizottságot, hogy alakítson ki és kapcsoljon össze olyan erős és sokrétű közös adattereket, amelyek a társadalmi igénybevétel eseteit köz- és magánadatok felhasználásával oldják meg. Ehhez az európai adatstratégia szerinti jogalkotási kezdeményezésekkel való koordinációra is szükség van.

Bizalmi ökoszisztéma

5. sajnálja, hogy a rendeletjavaslat nem utal a helyi és regionális önkormányzatokra, pedig a jogi keret mind a köz-, mind a magánszféra szereplőire alkalmazandó lesz;
6. e tekintetben megjegyzi, hogy az MI-rendszerek fontos szerepet játszhatnak a helyi és regionális önkormányzatok és a polgárok közötti interakcióban és a szolgáltatásnyújtásban. Emellett az MI rendszerek többek között növelhetik a közzsféra hatékonyságát, és támogathatják a helyi és regionális önkormányzatokat a zöld és a digitális átálláshoz szükséges helyi és regionális szintű kiigazítások megtételében. Ezért fontos, hogy a rendelet folyamatban lévő felülvizsgálata során aktívan felhasználják a helyi és regionális önkormányzatok tapasztalatait;
7. szorgalmazza a „szolgáltató” és a „felhasználó” fogalommeghatározásának további tisztázását, különösen azokban a helyzetekben, amikor vállalatok, kutatóintézetek, hatóságok és lakosok közösen fejlesztenek és tesztelnek MI-rendszereket élő laboratóriumokban. Kellő figyelmet kell fordítani a szakmai felhasználók által alkalmazott rendszerek mesterséges intelligencián alapuló döntései által érintett polgárokra vagy fogyasztókra is;
8. hangsúlyozza, hogy előzetesen konzultálni kell az illetékes helyi és regionális önkormányzatokkal az MI-rendszereknek a természetes személyek nyilvánosság számára hozzáférhető helyeken, bűnüldözés céljából történő, „valós idejű” távoli biometrikus azonosítására való használata esetén;
9. üdvözli az Európai Bizottság nyilvános konzultációját a polgári jogi felelősségre vonatkozó szabályoknak a digitális kor és a mesterséges intelligencia specifikus kihívásaihoz való hozzáigazításáról⁽¹⁾, és reméli, hogy a konzultáció eredményeként létrejön egy aktualizált keret, amelynek célja a fogyasztói jogorvoslat biztosítása az MI-alkalmazások által okozott károk esetében;
10. felteszi a kérdést, hogy a demokratikus folyamatokban, például a választásokon használt MI-rendszerek miért nem szerepelnek a nagy kockázatú MI-rendszerek listáján;
11. kéri, hogy a nagy kockázatú MI-rendszerekre ugyanazok az átláthatósági és tájékoztatási követelmények vonatkozzanak a természetes személyek tekintetében, mint jelenleg a felhasználók esetében;
12. felhívja a figyelmet a közösségi osztályozási rendszerek alkalmazásával kapcsolatos főbb emberi jogi kockázatokra és következményekre;
13. ebben az összefüggésben meglehetősen szkeptikusan szemléli a rendeletben⁽²⁾ említett azon két okot, amelyek alapján meghatározzák, hogy a közösségi osztályozás mikor vezet egyénnel vagy személyek csoportjával szembeni hátrányos vagy kedvezőtlen bánásmóddhoz, mivel rendkívül nehéz megállapítani ezen okok fennállását. Ezzel összefüggésben az EGSZB erős biztosítékok egyértelmű meghatározását sürgeti annak biztosítása érdekében, hogy ne lehessen megkerülni a közösségi osztályozási gyakorlatok tilalmát;

(1) https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12979-Civil-liability-adapting-liability-rules-to-the-digital-age-and-artificial-intelligence/public-consultation_hu.

(2) 5. cikk (1) bekezdés c) pont.

14. tudomásul veszi, hogy a rendelet preambulumbekzdései foglalkoznak azokkal a kockázatokkal, amelyeknek természetes személyek vannak kitéve a nagy kockázatú MI-rendszerekkel való interakciójuk következtében, többek között az oktatás, a képzés, a foglalkoztatás, a munkavállalók irányítása, az önfoglalkoztatáshoz való hozzáférés vagy bizonyos alapvető magán- és közszolgáltatásokhoz való hozzáférés és azok igénybevétele terén;

15. sürgeti az Európai Bizottságot, hogy gondosabban vizsgálja meg a hatóságok általi használatra szánt MI-rendszerek nagy kockázatú rendszereknek való minősítését⁽³⁾;

16. egy olyan hatóság mellett száll síkra, amely előzetesen lényegi tanácsadást tud nyújtani a rendelet rendelkezéseinek értelmezésével kapcsolatban, többek között az általános adatvédelmi rendelet vonatkozásában. Ez növeli a jogbiztonságot, és csökkenti az MI-rendszerek tervezési és végrehajtási költségeit;

17. hangsúlyozza ennek kapcsán, hogy milyen fontos a rendelet megfogalmazásában az egyértelműség, amely jelentős szerepet játszik a bizalom ökoszisztémájának kialakításában és az MI-rendszerek fejlesztését és használatát övező jogbizonytalanság megszüntetésében. Ez elkerülné a javasolt követelmények téves értelmezését, és minimálisra csökkentené az MI-alkalmazások későbbi helytelen kezelésének kockázatát, maximalizálva ezáltal a rendelet hatékonyságát és a szankciók hitelességét. Ugyanakkor – az Európai Bizottság minőségi jogalkotási programjával összhangban – kulcsfontosságú az esetleges átfedések és/vagy a meglévő szabályokkal való ütközések korai felismerése és megszüntetése;

18. megjegyzi, hogy számos helyi és regionális önkormányzat ugyanazokat az MI-rendszereket használja hasonló feladatok ellátására. A rendszereket az esetek túlnyomó többségében magánvállalkozások tervezik;

19. felhívja a figyelmet, hogy a rendeletjavaslat a polgárok jogainak biztosítása tekintetében nem áll egyedül, hanem a meglévő jogszabályokkal együtt értelmezendő. Ezért fontos, hogy a tagállamok folyamatosan gondoskodjanak a szükséges adminisztratív intézkedésekről, amelyekkel figyelembe lehet venni a mesterséges intelligencia közszektorbeli alkalmazásával összefüggő lehetőségeket és kockázatokat;

20. megjegyzi, hogy ez azt jelenti, hogy a megfelelőségértékelés során az európai és nemzeti szabályokat vállalatok és bejelentett szervezetek értelmezik, és ezek az értelmezések lecsapódnak a szóban forgó MI-rendszereket használó helyi és regionális önkormányzatok gyakorlatában is. Ez megnehezíti annak meghatározását, hogy a helyi és regionális politikát milyen mértékben kell figyelembe venni ezekben az MI-rendszerekben. Ezért az RB kéri, hogy fordítsanak figyelmet a helyi és regionális önkormányzatok sajátos igényeire, valamint arra a tényre, hogy az egyenmegoldások alááshatják az MI-rendszerek hatékonyságát ezen igények kielégítésében. Emellett az RB azt javasolja, hogy a tagállamokat hatalmazzák fel arra, hogy közérdeken alapuló kényszerítő és megalapozott indokok alapján szabályozzák a nagy kockázatú mesterségesintelligencia-rendszereket;

21. e tekintetben kéri, hogy a megfelelőségértékelések legyenek átláthatóak és hozzáférhetőek a nyilvánosság számára. Emellett a helyi és regionális önkormányzatok számára lehetővé kell tenni, hogy részt vegyenek az MI-rendszerek nyomon követésében, beszámoljanak azok helyszíni végrehajtásáról, és hivatalosan hozzájáruljanak a rendelet alkalmazásának Európai Bizottság általi értékeléséhez;

22. hangsúlyozza, hogy a szabályozói tesztkörnyezet alkalmazásához meg kell teremteni a megfelelő jogi, módszertani és etikai feltételeket, hogy lehetővé váljon a technológia fejlesztése, a jogszabályok kidolgozása és a joganyag értékelése. Hangsúlyozza továbbá, hogy egyértelmű kritériumokat kell megállapítani a vállalkozók szabályozói tesztkörnyezetbe való felvételéhez. Annak biztosítása érdekében, hogy a fogyasztói szervezetek érvényesíthessék a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály rendelkezéseit, ezeket fel kell venni a fogyasztók kollektív érdekeinek védelmére irányuló képviselői keresetekről szóló (EU) 2020/1828 európai irányelv I. mellékletébe;

Tájékoztató kampányok

23. hangsúlyozza a nyilvános kampányok fontosságát annak érdekében, hogy a lakosság tájékoztatást kapjon a mesterségesintelligencia-rendszerek létezéséről, hasznáról és lehetséges kockázatairól, és megismerkedjen ezekkel a rendszerekkel. Hangsúlyozza továbbá a fogyasztók átfogó tájékoztatásának alapvető fontosságát a mesterséges intelligencia és a gépalapú döntéshozatal terén. E célból kéri az Európai Bizottságot, hogy biztosítson finanszírozást az ilyen kampányokhoz.

⁽³⁾ III. melléklet 5a) pont.

Adminisztratív terhek

24. aggodalmát fejezi ki a javasolt rendelet esetleges adminisztratív terhei miatt. Az adminisztratív terhek akadályozhatják a kis- és középvállalkozásokat, valamint a helyi és regionális önkormányzatokat az innováció előmozdításában és az MI-rendszerek alkalmazásában ⁽⁴⁾;

Arányosság és szubszidiaritás

25. úgy véli, hogy a rendelettervezet megfelel az arányosság és a szubszidiaritás elvének. Az e területre vonatkozó uniós fellépés hozzáadott értéke és az Európai Bizottság által választott jogalapok megfelelősége egyértelmű és következetes. A hatásvizsgálat egy külön szakaszban foglalkozik a szubszidiaritással. Ezenkívül egyetlen nemzeti parlament sem adott ki indokolással ellátott véleményt a szubszidiaritás elvének megsértéséről a 2021. szeptember 2-i benyújtási határidőig.

Kelt Brüsszelben, 2021. december 2-án.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽⁴⁾ Egy új keletű, az Európai Bizottság megbízásából készült tanulmány szerint (*Study to Support an Impact Assessment of Regulatory Requirements for Artificial Intelligence in Europe*, 12. o.) – észszerű feltételezések alapján – egy MI-rendszer tanúsításának megszerzése átlagosan 16 800–23 000 EUR-ba is kerülhet, ami nagyjából a fejlesztési költségek 10–14 %-ának felel meg.

ISSN 1977-0979 (elektronikus kiadás)
ISSN 1725-518X (nyomtatott kiadás)

Az Európai Unió
Kiadóhivatala
L-2985 Luxembourg
LUXEMBURG

HU